Cultura audiovisual

Imatge fixa i fotografia

Solucions · 84 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2

Opció A

2.1.

(3 punts)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'ús abundant de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Com a context, Sandy Skoglund és una fotògrafa coneguda per dissenyar escenaris que transmeten un conjunt d'idees amb plantejaments que es poden situar entre l'art conceptual i el surrealisme. El que podríem creure que es tracta de manipulació per ordinador són objectes reals muntats en l'escenari pensat per l'artista.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són els següents:

Estructura dels elements que componen la imatge: s'ha de fer constar que la imatge il·lustra una unió desordenada d'éssers humans i animals, o simulacres d'aquests éssers, dins d'una sala d'estar perfectament definida pels contorns de les formes (seients) i línies de l'organització espacial (cortines, portes i quadres). Les dues figures humanes es troben situades en el terç superior de la imatge (regla dels tres terços). En aquest sentit, els seus caps són el punt de variació cromàtica de tota l'escena, fet que reforça l'atracció visual.

Valoració cromàtica: en aquesta fotografia, el que més destaca és l'ús del cromatisme. Hi ha un predomini dels colors fluorescents. El verd i el lila són colors secundaris que es complementen perfectament, i creen una sensació de desorientació onírica i pertorbadora. El centre de l'escena sembla lleugerament il·luminat.

Les textures: la improbable textura del mobiliari (que imita la gespa) amb un segon conjunt de gossos que hi estan camuflats, juntament amb la textura llisa dels gossos de color lila, creen un contrast que (tal com passa amb l'ús dels colors) reforça aquesta sensació onírica i surrealista.

2.2.

(2 punts)

Es tracta d'un pla conjunt i d'una angulació normal. També es pot acceptar que s'identifiqui com a pla general si prenen com a referent la mida de la figura humana.

El pla conjunt és aquell en què hi ha més d'una persona i ens mostra a tots els personatges de l'acció. El personatge acostuma a aparèixer emmarcat en la seva geografia i ambient social, relacionat amb el seu context. Interessa el decorat, l'ambient i l'acció que es desenvolupa al pla. Pot tenir una funció narrativa i dramàtica, o estrictament descriptiva.

El pla general es fa servir per visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud.

En l'angulació normal utilitzem un angle en què ens situem pràcticament a l'altura dels ulls de la persona, per prendre una posició neutral davant seu.

Altres angulacions possibles poden ser: picat, contrapicat, nadir o zenital.

2.3.

(2 punts)

El pictorialisme és un moviment fotogràfic de pretensions artístiques que es desenvolupa a escala mundial entre finals de la dècada de 1880 i el final de la Primera Guerra Mundial. El nom del moviment deriva del terme anglès *picture* (imatge, quadre, pintura, fotografia). Cap a l'any 1910, el moviment arriba al seu punt àlgid i entra en un procés de decadència per l'esgotament de les seves propostes i els canvis socials, en què la seva reivindicació artística no té sentit. Després del final de la Primera Guerra Mundial, els seus principals autors abandonen el moviment davant l'empenta del nou realisme fotogràfic.

Els pictorialistes entenien la fotografia com una obra d'art, no com una forma de reproducció de la realitat. Imitant la pintura i l'escultura, els pictorialistes feien fotografies amb un toc artístic. Per aconseguir efectes sense nitidesa utilitzaven tècniques com el desenfocament. Les imatges borroses denotaven una gran influència de l'impressionisme. A l'hora de revelar, feien servir un paper especial i manipulaven la imatge amb carbons i tintes. Cada imatge era única. A més, destruïen el negatiu per apropar-se més al concepte d'obra d'art única.

Els principals representants de l'estètica pictorialista són Peter Henry Emerson, Henry Peach Robinson, Robert Demachy i Guido Rey.

Opció B

2.1.

(3 punts)

Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne hagi entès i sàpiga aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament plasmats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.

2.2.

(2 punts)

Río Bravo pertany al gènere cinematogràfic del *western*.

El *western* és un gènere típic del cinema nord-americà i, majoritàriament, està ambientat a l'antic Oest americà. Habitualment també s'utilitza l'expressió "pel·lícula de l'Oest" o "pel·lícula de vaquers".

Aquest gènere ha sabut mostrar les tensions entre l'individu i la comunitat; entre ramaders i agricultors; entre els indis, els colons i els militars, i entre l'oest rural i l'est urbà i industrial de la segona meitat del segle XIX.

El *western* barreja l'esperit d'aventura, les condicions complicades dels protagonistes i el caràcter violent que van acompanyar la colonització d'aquests territoris. En aquestes pel·lícules trobem gran quantitat d'arquetips: el xèrif, els *cowboys*, els indis, el setè de cavalleria, les caravanes, la diligència, el ferrocarril... També els arguments són recurrents: la guerra contra els indis, la febre de l'or, la conquesta de l'Oest... I una escenografia molt concreta: el desert i l'orografia pròpia de la zona.

Un dels actors més coneguts dins d'aquest gènere va ser John Wayne (protagonista de *Río Bravo*). Cap altre actor va representar aquest món com ell. Al fotograma d'aquesta pel·lícula es poden trobar part dels arquetips descrits abans, així com l'escenografia pròpia del gènere.

2.3.

(2 punts)

La càmera subjectiva ens mostra el que veu el subjecte, com si la càmera estigués als seus ulls. S'intenta posar l'espectador en la pell del subjecte. La càmera subjectiva (també es pot anomenar *pla subjectiu*) filma des del punt de vista personal. El públic viu l'acció de la pel·lícula com una experiència personal. L'espectador es col·loca dins de la pel·lícula i pot arribar a empatitzar amb un personatge de la pel·lícula, veient el que passa a través dels seus ulls. També s'implica l'espectador quan algú mira directament a la càmera, establint així una relació entre espectador i personatge.

Els exemples poden ser molt variats. Col·locar la càmera en una muntanya russa per a donar a l'espectador la sensació de vertigen, ser els ulls de l'assassí o percebre els moviments de càmera quan es puja una escala o quan el personatge corre.

2. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Opció A

Les redaccions poden ser molt diverses. Per això, es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Context de la fotografia: aquesta imatge pertany a una sèrie de fotografies de Sebastião Salgado fetes a Kuwait l'any 1991, quan les tropes de Saddam Hussein van incendiar uns 700 pous petrolífers.

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant una imatge en la qual la immobilitat del bomber contrasta amb la força absoluta i la magnitud de la tragèdia i l'esforç extenuant del protagonista. Es pot percebre una lleugera asimetria de la composició dels elements, on el bomber protagonista (esquerra) es desploma a terra recolzant-se a la roda del camió, que apareix a la dreta en segon terme. La mirada perduda del protagonista ajuda a crear tensió a l'escena i centra l'atenció de l'espectador en la seva cara, coincidint en el punt d'intersecció superior esquerre (regla dels tres terços).

Valoració cromàtica: des de la perspectiva cromàtica es pot apreciar un blanc i negre de gran contrast que permet ressaltar l'expressivitat de la cara del protagonista, el seu cansament i la seva desconsolada renúncia a l'acció. Aquesta fotografia podria haver-se fet en color i hauria estat força espectacular pel contrast dels colors càlids (el desert i els nombrosos incendis dels pous petrolífers), però el fet de no utilitzar el color centra més l'atenció de l'espectador sobre la història que es vol explicar.

Les textures: el lleuger contrast entre la textura ondulada dels pantalons i la textura llisa que barreja suor i petroli de la samarreta contribueix a comunicar la sensació de desesperació. La brutícia del petroli, a més de poder observar-se en les petites gotes a la pell del bomber, també s'aprecia en la rugositat de la roda i el terra.

2.2.

(2 punts)

Es tracta d'una imatge en pla americà i angulació lleugerament picada.

El pla americà és un pla que enquadra la figura humana des del cap fins als genolls. S'anomena *americà* perquè era un pla força habitual a les pel·lícules clàssiques de l'oest, que volien mostrar als espectadors el cos dels personatges amb les pistoles. Per aquest motiu, es va decidir allargar el pla mitjà fins als genolls.

L'angulació de la fotografia és lleugerament picada, ja que la càmera no es troba del tot a l'altura dels ulls del personatge. La càmera enregistra la imatge a una altura superior als ulls (en cas de persones) o de l'altura mitjana (en cas d'objectes). Aquest tipus d'angulació es fa servir per transmetre a l'espectador que algú és inferior i innocent o, com en aquest cas, que està absolutament sobrepassat per les circumstàncies.

Altres angulacions possibles poden ser: normal, contrapicat, nadir o zenital.

2.3.

(2 punts)

Els gèneres fotogràfics són categories o divisions que classifiquen les obres fotogràfiques tenint en compte diferents factors com poden ser la temàtica, la tècnica, el subjecte, etc. La seva finalitat és aportar una senzilla classificació amb trets definits i estandarditzats.

Tot i que podríem trobar desenes de gèneres fotogràfics, a continuació exposem les classificacions més comunes i identificables:

- Fotografia artística
- Fotografia científica
- Fotografia de paisatge
- Fotografia publicitària
- Fotografia de moda
- Fotografia de viatges
- Fotografia de natura
- Fotografia aèria
- Fotoperiodisme
- Retrat

3. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2

(7 punts)

OPCIÓ A

2.1

(3 punts)

Les explicacions poden ser força diverses. Per tant, cal demanar que tinguin una bona estructura i que emprin llenguatge tècnic i específic de la matèria, a més de donar resposta a totes les qüestions que s'esmenten a l'enunciat (1 punt per a cada una). És important que hi hagi el mínim de 150 paraules que es demanen en la redacció. Aquesta és una possible resposta. Òbviament, no s'espera que l'estudiantat tingui informació referida a la font de la imatge, per la qual cosa aquest aspecte no s'ha d'avaluar. En aquest sentit, també es pot considerar correcte si l'alumnat expressa que es tracta d'una imatge falsa d'un coronavirus i justifica de manera adequada les seves explicacions, a banda de respondre als tres punts específics de la qüestió.

Sobre la tipologia de pla, es poden considerar adequats els següents:

- És un pla detallat ampliat amb tècniques microscòpiques, cosa que demostra el fet que els elements situats als extrems de la imatge perdin nitidesa.
- És un pla sencer, ja que es pot observar la totalitat de la figura.
- No es poden acceptar: primeríssim primer pla o primer pla (ampliat o no), ja que aquests es relacionen amb la figura humana.

Les redaccions podrien esmentar idees com aquestes:

> Aquesta fotografia mostra una imatge reconstruïda en tres dimensions de l'aspecte del virus coronavirus anomenat SARS-CoV-2, interpretat a partir d'imatges reals del Center for Disease Control and Prevention (Eckert, Higgins, 2020) i publicada a la Public Health Image Library. No és una imatge real, però sí el primer model de domini públic del SARS-CoV-2, dissenyat en 3D, el 30/1/2020. Es tracta d'una reconstrucció força científica, ja que mostra la morfologia real del virus. Copiant aquesta imatge se n'han fet moltes variacions, que, amb posterioritat de la data esmentada, s'han pogut veure en publicacions escrites i audiovisuals.
>
> L'ampliació de la imatge, en una angulació frontal o normal, permet observar les dues parts principals que presenta el virus. D'una banda, la massa esfèrica, que és la base i que presenta un color grisós i opac, sembla un cos pesant i se'ns mostra amb una rugositat molt important. Això li dona una textura arrugada que sembla

gairebé rasposa i porosa a la vegada. L'altra part del virus són les punxes o espines vermelloses o coral·lines que fan pensar en fragments de cordill, per la rugositat que presenten, així com per l'extrem final desfet i obert que tenen. Aquestes punxes estan col·locades circumval·lant l'esfera central, simulant una corona. D'aquí ve el nom de coronavirus. El tercer element cromàtic del conjunt són els petits puntets taronja o groguencs que de manera aleatòria es poden observar en alguns porus de la superfície grisosa. Estan repartits per tota l'esfera. La combinació d'aquests tres colors, tan contrastats, doten la imatge d'una estètica singular. Es valorarà positivament que els alumnes s'allarguin en termes de cromatisme (colors freds, càlids, etc.).

La il·luminació emprada per a dur a terme la fotografia ens deixa observar algunes ombres d'algunes de les espines roges, sobretot de les que estan col·locades a la part més central de la imatge. És una reproducció d'una fotografia científica.

2.2

(2 punts)

Les explicacions poden ser diverses, però cal que el gènere estigui ben identificat i es pugui definir (1 punt) i que se'n donin com a mínim tres característiques (1 punt). Si l'estudiantat opta per definir la imatge com una falsa imatge o una reproducció també s'acceptarà, sempre que aporti algunes característiques del tema. Aquesta imatge s'ha escollit per parlar sobre fotografia científica. Per tant, una possible resposta podria tenir aquesta essència. És important que hi hagi el mínim de 150 paraules que es demanen.

Es tracta d'una fotografia científica. La fotografia científica és la que, mitjançant unes tècniques especialitzades, permet mostrar-nos imatges de tots els camps vinculats a la ciència i la medicina i, per tant, en aquest sentit, aporta informació veraç i contribueix a l'avenç de la ciència i la seva divulgació.

La tecnologia és la base d'aquest tipus de fotografia. Gràcies als equips especialitzats (microscopis, telescopis o espectroscopis), als focus, als filtres i als programaris, es poden obtenir imatges d'elements de dimensions tan minúscules o tan gegantines que l'ull humà és incapaç de veure. De la mateixa manera, la fotografia científica ens mostra colors que els éssers humans no podríem apreciar perquè no podem exposar-nos a llums infrarojos o ultraviolats.

Aquests tipus de fotografia és molt usada en camps com ara la biologia, l'agricultura, l'astronomia i la medicina.

2.3

(2 punts)

L'estudiantat hauria de respondre, com a mínim, a la definició del moviment (1 punt) i identificar cinc de les seves característiques principals (1 punt) acostant-se a les idees de base següents. És important que hi hagi el mínim de 150 paraules que es demanen.

Es tracta d'un moviment cinematogràfic de repercussió global. De fet, l'últim reconegut com a tal, nascut a Dinamarca el 1995 i escrit en un manifest per Lars von Trier i Thomas Vinterberg, els impulsors. Buscaven produir cinema que lluités contra les tendències cinematogràfiques vigents a la dècada dels anys noranta i de tipus més comercial. Per tant, és un moviment no comercial de cinema que té l'origen als països nòrdics.

Per a aquests realitzadors, el cinema que s'acostés a aquest moviment havia de tenir unes característiques comunes que permetessin identificar-lo com a tal. Algunes d'aquestes característiques són: apostar per fer les pel·lícules en exteriors i emprar només elements propis d'exteriors sense accessoris ni decorats; usar la música i el so només si figuren naturalment en l'escena rodada; emprar la càmera aguantant-la amb la mà tant en preses estàtiques com en moviment; la pel·lícula s'ha de rodar en color; no s'accepta la il·luminació artificial; cal defugir de filtres i efectes; la pel·lícula no ha de contenir accions superficials; es prohibeixen els canvis temporals o geogràfics; les pel·lícules de gènere no són acceptades; s'ha de fer en 35 mm, i, finalment, aposten perquè el director no figuri en els crèdits del film.

4. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

EXERCICI 2 (7 punts en total)

OPCIÓ A

2.1.

(3 punts)

Atès que aquesta és una pregunta oberta, la de sota seria una resposta tipus (no única).

En la imatge de Weiss s'observa un home, d'esquena a la càmera, que corre cap al final d'un carrer on s'hi aprecia una font important de llum molt destacable i brillant però impossible de definir. És de nit i per això **els cromatismes dominants** són l'escala de grisos i el negre, que permeten observar detalls de l'escenari a través de les **textures** llises de les llambordes del terra, per exemple, o les rugoses de les fulles dels arbres. Aquesta combinació de cromatisme i il·luminació dona força i presència a l'ombra del protagonista, que és molt imponent, i està absolutament centrada en la imatge.

Es tracta d'un **Pla General**, ja que ens mostra el context i permet identificar el personatge. Aquest està situat al centre de la composició i ressalta dins d'aquest enquadrament ja que fins i tot hi veiem la seva ombra, com dèiem. Però a més, podem observar l'escena que viu el protagonista de la imatge, per què s'enquadren tots els elements del paisatge necessaris per a donar-li context. Malgrat que no sabem perquè corre, el personatge és clarament el protagonista principal. Es presenta a una distància

social pública i té una intenció descriptiva, tal com anuncia el títol de la fotografia de Weiss.

L'angulació és normal o frontal malgrat que el protagonista està lluny, d'esquena i recolzat en una sola cama. (*Aquí es valorarà positivament si l'alumne explica el significat del pla)*

S'observa clarament el paisatge urbà, malgrat que és una fotografia nocturna, d'un carrer ample amb llambordes a terra i arbres laterals col·locats sobre una mena de voreres estretes. Les llambordes, pròpies de les ciutats (i molt especialment de París), són la prova de que el protagonista no està dins d'un bosc. Pot ser dins d'un jardí urbà. La composició de la imatge segueix perfectament **una composició** en perspectiva que ve definida per la font de llum cap a la que corre el protagonista. (*Aquí es valorarà positivament si els alumnes expliquen el tema de la perspectiva, a més de conceptes com ara punt de fuga o simetria)*

2.2.

(2 punts)

Les principals característiques que hauria d'esmentar l'estudiantat s'haurien de desenvolupar a partir de les idees apuntades tot seguit. Si es contesta correctament el gènere 1 punt. Es dona com a resposta oberta i per tant, sempre que les característiques siguin les adients, s'accepten : fotografia de paisatge, fotografia d'autor (o creativa humanista)

Si s'esmenten més de 3 característiques pròpies del gènere 1 punt més. És una fotografia de paisatge. També s'accepta que pertany al gènere o subgènere de paisatge amb figura o de paisatge urbà.

- Aquests tipus de gènere s'ocupa d'espais naturals o paisatges urbans (ciutats, arquitectures, etc) i busca ressaltar l'entorn i donar context. Sovint inclou persones, tot i que no cal que en siguin les protagonistes.
- Les composicions acostumen a jugar amb simetries i busquen també l'abstracció: la desfiguració de l'element arquitectònic per acostar-se a l'art. En aquest sentit, hi ha autors que juguen molt amb les ombres i els reflexos o les distorsions.
- La il·luminació hi té un pes molt important, tant artificial com natural. En aquest sentit, la llum natural s'estudia per a aconseguir treure'n el màxim rendiment i fotografiar elements urbans diferents.
- L'angulació acostuma a ser molt cuidada. A vegades es treballa amb gran angular o teleobjectius i sovint també es fan plans aeris, buscant perspectives creatives.

- A vegades busca transmetre nostàlgia.
- És un gènere fotogràfic que té com a antecedent la pintura. (Aquí es valorarà positivament si es parla de cromatismes i/o es posen exemples o tipologies).

2.3.

(2 punts)

Atès que aquesta és una pregunta oberta, a sota hi ha característiques que definirien una resposta correcta tipus (no única).

- L'objectiu de la fotografia publicitària és atraure l'atenció dels targets per fer memorable/recordable l'anunci i per tant, es busquen recursos diversos que hi contribueixin, com per exemple, emprar elements sorprenents, fotografiar personatges de moda, usar enfocaments (o desenfocaments) o il·luminacions distintes per a ensenyar un mateix producte. Cal tenir present que la il·luminació ajuda, composa, atrau o distorsiona la composició de la imatge i que els cromatismes i el blanc i negre s'usen per ajudar a crear sensacions especials en aquest gènere fotogràfic.
- La fotografia publicitària no busca ensenyar la veritat del producte, objecte o marca sinó fer-lo desitjable (comprable o vendible) i per tant, la creativitat n'és un element clau i que contribuirà decisivament a fer-lo memorable. Aquests tipus de fotografia juga sempre a dues bandes: mostrar un producte versemblant i crear una sensació d'irrealitat.
- Es tracta d'un gènere fotogràfic per se i pot contenir subgèneres com ara: els bodegons, la fotografia publicitària de moda, la de complements, la fotografia publicitària industrial, la de vehicles o el retrat. Sovint aquesta tipologia de fotografia ha emprat la "cossificació" de la dona com a reclam publicitari.
- Les imatges publicitàries responen a uns objectius empresarials i/o corporatius i s'adscriuen dins d'una estratègia de campanya.
- La imatge publicitària està pensada, produïda i post produïda per atrapar mirades i ser recordada i per això juga amb efectes, cromatismes i figures retòriques per despertar sancions i sentiments. Tot sovint es pot considerar art.

5. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Opció A

2.1.

(3 punts)

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge amb pla general i angulació contrapicada d'una persona amb la cara complertament enfosquida i vestida de color negre. Degut a què és un pla amb angulació contrapicada destaquen, pel seu volum, les sabatilles del primer terme (magnificades per la posició de la càmera). L'angulació fa que es centri l'interès en la persona, poderosa. A més, no hi ha gaire més elements al voltant de la persona (uns fanals). El cel i el terra són tan neutres que passen desapercebuts.

Valoració cromàtica: malgrat que és una fotografia en color, la gamma cromàtica utilitzada és molt limitada. Destaca el negre de la vestimenta i el blanc de les sabatilles. El cel i el terra que envolten a la figura són en una gamma cromàtica de grisos i ocres que contribueixen a minvar el seu protagonisme. Com a únic punt de color, destaca el reflex del sol que es veu pel darrera del cap del protagonista. És l'únic punt de calidesa cromàtica que hi trobem.

Les textures: pel que fa a les textures, exceptuant la rugositat del terra i una mica en el cel ennuvolat, la resta de la imatge presenta textures llises.

2.2.

(2 punts)

Es tracta d'una imatge en pla general i angulació contrapicada. El pla general es fa servir per a visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, donant més rellevància al context que a les figures o personatges.

L'angulació contrapicada (de sota cap a dalt) dóna la sensació de grandiositat i poder, i col·loca l'espectador en una posició d' inferioritat respecte a l'objecte o subjecte que s'enquadren.

Altres angulacions possibles poden ser: frontal, picat o zenital.

2.3.

(2 punts)

El fora de camp és tot allò que succeeix fora de l'enquadrament de la càmera, però que forma part de l' escena i es percep per la mirada dels personatges, perquè el mateix enquadrament ho suggereix o perquè l'espectador es pot imaginar allò que passa més enllà de les imatges que es veuen. Té una funció narrativa clara, ja que amaga conscientment algunes situacions que no es volen mostrar, i pot provocar ansietat o portar a engany, tot fent pressuposar al públic, coses diferents de les que veritablement passen dins de l'acció.

---

6. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2

Opció A

2.1.

(3 punts)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic amb referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han de ser presents en la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge en format vertical, amb un treball de la perspectiva i la profunditat remarcable. Les línies taronges del terra d'aquest carrer de Nova York delimiten perfectament el punt de fuga present a la imatge. Aquestes línies paral·leles convergeixen al peu de l'edifici que es veu en el centre de la imatge. Els fanals i els edificis de l'esquerra i de la dreta ajuden a potenciar el punt de fuga. També és destacable la sensació de simetria que genera la composició de la imatge. Som davant d'un pla general amb angulació frontal.

Valoració cromàtica: la imatge juga amb la gamma cromàtica dels grisos esquitxada amb el toc taronja de les línies del terra i de la llum dels fanals. El reflex de la llum a la calçada mullada proporciona un efecte difuminat que trenca amb la negror de l'asfalt.

Les textures: a la imatge hi ha dos elements que predominen. Per una banda, les textures dels edificis i, per l'altra, les textures del terra. Als edificis destaquen els elements com el ciment i els maons de l'esquerra i el vidre dels edificis de la dreta (on es veu reflectida la imatge de l'edifici del davant). Pel que fa al terra, l'efecte mullat proporciona un trencament de la uniformitat de l'asfalt, creant rugositats.

2.2.

(2 punts)

Es tracta d'una imatge en pla general i angulació frontal. El pla general es fa servir per a visualitzar els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, donant més rellevància al context que a les figures o personatges.

L'angle frontal és quan la càmera es col·loca en paral·lel al terra. En el cas de la figura humana, la càmera es col·loca a l'alçada dels ulls. Si és un objecte, es grava en una posició mitjana. Aquesta angulació acostuma a tenir un caràcter merament descriptiu, denota normalitat.

Altres angulacions possibles poden ser: zenital, picat o contrapicat.

2.3.

(2 punts)

El punt de fuga és el lloc imaginari on convergeixen les línies paral·leles (que s'uneixen a l'infinit) per crear una imatge amb perspectiva. El punt de fuga ens ajuda a donar profunditat a les imatges. El punt de fuga també ens ajudarà a dirigir les mirades, a centrar l'interès. Aquesta tècnica s'ha utilitzat des de fa segles a la pintura i, en l'actualitat, és una eina inestimable a la fotografia i el cinema.

Els dibuixos dels exemples poden ser molt variats: un carrer, una via de tren, un camí entre arbres, un túnel... Es valorarà la qualitat gràfica del dibuix.

Opció B

2.1.

(3 punts)

Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.

2.2.

(2 punts)

Pulp Fiction pertany al gènere cinematogràfic del *thriller* o cinema negre.

Aquest gènere va néixer a la dècada dels quaranta, dècada marcada per la gran depressió, la prohibició i la segona guerra mundial. Des del punt de vista de la narració, són històries de caràcter policíac i misteriós, sense finals feliços i amb relacions amoroses complicades. Pel que fa a l'estètica, el cinema negre té una estreta relació amb la nit. Per aquesta raó, gairebé tota l'acció d'aquestes pel·lícules succeeixen en moments nocturns i foscos.

El cinema negre té una vinculació molt remarcable amb l'expressionisme alemany nascut a principis de segle XX en arts com la fotografia, el cinema, la pintura, l'escultura i l'arquitectura. La influència de figures com Fritz Lang, Robert Siodmak i Michael Curtiz en el cinema dels anys trenta, van permetre que directors de cinema negre aconseguissin captar mitjançant tècniques d'il·luminació l'estat psicològic i l'ambient escenogràfic propis de l'expressionisme.

Al cinema contemporani també trobem exemples de cinema negre, inspirats en les produccions dels anys quaranta i cinquanta. Un cas clar és Quentin Tarantino amb pel·lícules com *Pulp Fiction* o *Sin City* (juntament amb Robert Rodríguez i Frank Miller).

2.3.

(2 punts)

Tipus de transicions de les quals l'alumnat pot parlar:

- Tall: la més habitual, es tracta d'unir, sense cap efecte, dos fragments de pel·lícula.
- Encadenat: superposició de dues imatges diferents, una imatge es difumina al mateix temps que la següent es va definint.
- Fosa: desaparició total de la imatge fins a un valor cromàtic uniforme, habitualment el negre.
- Cortineta: desplaçament horitzontal o vertical de la següent imatge que fa desaparèixer l'anterior.
- Escombrat: vertiginosa panoràmica que desenfoca el primer grup d'imatges i dóna pas a un altre.
- Iris: simulació de desaparició de la imatge anterior pel tancament del diafragma de la càmera.

Els alumnes poden identificar d'altres tipus de transicions fruit de les noves eines d'edició i postproducció.

7. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

Opció A

2.1.

Les redaccions poden ser molt diverses, per això, es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge guanyadora del primer premi World Press Photo 2020. Pel que fa a la composició dels elements presents, veiem un grup de persones que envolten una altra, situada al centre físic de la fotografia (com a informació de context que els alumnes no han d'aportar, aquest jove recita poesia mentre la resta de persones criden consignes demanant un govern civil a Sudan). És una imatge espontània, no preparada, però el fotògraf ha sabut trobar el centre d'interès: el noi que recita emmarcat entre dos joves més en primer terme de perfil i la resta de manifestants en semicercle. Som davant d'un pla general amb angulació frontal.

Valoració cromàtica: la imatge juga amb la gamma cromàtica dels negres. La foscor de la nit només es veu trencada per les llums dels telèfons mòbils dirigides al jove del centre. Aquesta il·luminació indirecta destaca el seu perfil dret i la camisa que porta (en un to blavós).

Les textures: gran part de la imatge té una textura llisa produïda per la foscor de la nit (tot el terç superior). Les persones presents queden desdibuixades (a excepció del personatge central), conformant un tot homogeni on sobresurten les llums dels telèfons mòbils, generant punts de rugositat en contrast amb la resta d'elements.

(3 punts)

2.2.

Es tracta d'una imatge en pla general i angulació frontal. El pla general es fa servir per visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud.

L'angle frontal és quan la càmera es col·loca en paral·lel al terra. En el cas de la figura humana, la càmera es col·loca a l'alçada dels ulls. Si és un objecte, es grava en una posició mitjana. Aquesta angulació també té un caràcter merament descriptiu, denota normalitat.

Altres angulacions possibles poden ser: zenital, picat o contrapicat.

(2 punts)

2.3.

El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats; així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc. El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza les imatges com el periodista ha fet servir la narració escrita per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic. Les seves característiques principals són:

Actualitat: el contingut de les imatges ha de reflectir un fet actual, es tracta de portar a l'audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que és notícia perquè és rellevant, important o interessant.

Objectivitat: el fotoperiodisme ha de fugir, per definició, de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en aquestes fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.

Qualitats estètiques: en el fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat de l'artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens trobem amb una estètica molt acurada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments clau del nostre passat immediat. També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, la qual cosa fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.

(2 punts)

8. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2.

Opció A

2.1.

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem amb una imatge en pla general i angulació frontal. Hi ha dos elements que destaquen de la resta: la noia i el mirall. De la primera intuïm el seu cos, ja que ha estat substituït pel mirall que reflecteix perfectament la gespa que envolta l'escena, provocant la sensació de que el cap de la noia i les seves mans estan surant en l'aire. En el cas del mirall, la continuïtat perfecta de la línia de la gespa fa pensar que aquest no existeix i que únicament està format pel marc. La resta d'elements de la imatge passen desapercebuts, ja que tota la intencionalitat de la fotografia està dirigida cap al centre, cap a la noia i el mirall.

Valoració cromàtica: és una fotografia en color, però en una paleta de colors en la que predomina el verd de la gespa i els tons groguencs de cabell de la noia i el marc del mirall. El fons, pràcticament difuminat en negre ajuda a emmarcar l'escena. La llum es dirigeix al centre, destacant més als protagonistes.

Les textures: la major part de les textures presents són llises (el fons negre, el mirall, la cara, mans i cames...), menys les petites rugositats de la gespa que està situada en el primer terme de la fotografia.

(3 punts)

2.2.

Ens trobem davant d'una fotografia artística. La fotografia artística és un gènere on la perspectiva de l'autor es troba molt present, reflectint els seus sentiments, emocions, pensaments i, fins i tot, el seu vessant més cultural.

En la fotografia artística la composició, l'enquadrament, la llum, els aspectes formals... tot té una intencionalitat, l'autor busca generar una reacció en l'espectador. En aquest cas, l'artista juga amb l'efecte del mirall superposat sobre el cos de la model, deixant veure només la cara, mans i cames.

Les fotografies artístiques poden ser manipulades posteriorment per a arribar a l'efecte buscat pel fotògraf.

(2 punts)

2.3.

El fotomuntatge és una composició fotogràfica que es fa a partir de diferents imatges. En molts casos, s'utilitza per a crear una imatge que no es podria aconseguir de manera natural. Aquestes composicions poden tenir diferents finalitats: artística, humorística, publicitària o, fins i tot, de denúncia. En algunes ocasions la intenció del fotomuntatge és la d'enganyar a l'espectador, fent creure que allò que veiem és real.

Amb el desenvolupament de les eines informàtiques, la creació de fotomuntatges s'ha simplificat i perfeccionat molt.

(2 punts)

9. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2

Opció A

2.1.

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una fotografia en pla general amb angulació frontal. Una de les característiques més destacades d'aquesta imatge és la gran quantitat d'elements que la componen, especialment la multitud de rètols i la densitat cromàtica, arribant a la saturació visual. A la part inferior, destaquen les línies grogues del pas de vianants i el carrer on el punt de fuga és molt evident (amb un cotxe gairebé imperceptible al final).

Valoració cromàtica: és una fotografia amb una gran densitat cromàtica. No hi ha predomini de colors freds o càlids, la barreja de colors és la tònica. En tot cas, visualment el valor cromàtic que predominaria serien les franges horitzontals del pas de vianants, però molt mitigades amb la resta d'elements cromàtics.

Les textures: la major part de les textures presents són llises, menys les que s'intueixen del terra i les franges del pas de vianants.

(3 punts)

2.2.
Es tracta d'una imatge en pla general i angulació frontal. El pla general es fa servir per a visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, donant més rellevància al context que a les figures o personatges.

Pel que fa a l'angulació frontal, aquesta també té un caràcter merament descriptiu, denota normalitat, no aporta un valor expressiu concret.

(2 punts)

2.3.
El retrat és un gènere fotogràfic que vol mostrar les qualitats físiques o morals de les persones que apareixen a la fotografia. Ja des dels inicis de la fotografia era un pràctica molt habitual, primer amb fotògrafs ambulants i després amb les possibilitats que donava l'ambient dels estudis fotogràfics. El retrat ha evolucionat juntament amb la història de la fotografia, motiu pel qual s'ha vist impregnat pels diferents corrents artístics.

El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats, així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc. El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. Les seves característiques principals són l'actualitat informativa, l'objectivitat (el fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització) i les qualitats estètiques (en el fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat de l'artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges).

(2 punts)

Opció B

2.1.
Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.

(3 punts)

2.2.
Apocalypse Now pertany al gènere cinematogràfic bèl·lic. Aquest gènere busca mostrar l'ambient trist i de desolació de la guerra, les seves conseqüències, les seves històries i els seus personatges. Les principals característiques són: recreació històrica (es narren els esdeveniments històrics de diferents guerres o les intrahistòries dins de la història); es mostra l'ànima humana (a través d'aquestes pel·lícules es veu el caràcter polièdric de l'ésser humà); sacrifici per la pàtria; dolor, drama i supervivència; són eines de denúncia; i actuen com a elements propagandístics.

Les guerres més representades al cinema han estat la Segona Guerra Mundial i la Guerra de Vietnam, un exemple de la qual és *Apocalypse Now*.

El fotograma mostra un dels moments més coneguts de la pel·lícula, amb els helicòpters nord-americans a punt d'entrar en acció i l'ària de la *Cavalcada de les Valquíries* de Wagner sonant de fons.

(2 punts)

2.3.
Parlem de *so diegètic* quan la font del so es troba a l'espai fílmic, és a dir, pertany a la història narrada. És un so real. Un exemple seria la música que sona en aquells moments en una ràdio que surt a l'enquadrament.

En canvi, un *so no diegètic* és aquell en el qual la font del so no té res a veure amb els elements que surten a l'escena narrada, no té relació directa amb ells, es troba fora de la història. Un exemple seria la veu *en off* que narra una història, nosaltres com a espectadors la sentim, però els personatges de l'acció no.

(2 punts).

10. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això, es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge que presenta un alt grau de simetria en la seva composició. Les línies que demarquen l'espai en el quals es troben els homes proporcionen sensació d'ordre i centren l'interès de l'espectador en aquell punt. Són vuit files de cinc homes cada una d'elles, sense que cap home sobresurti del requadre. La part inferior és més uniforme que la part superior, on algunes cares arriben a trencar la linealitat. Estem davant d'un pla general amb angulació zenital.

Valoració cromàtica: aquesta és una fotografia en blanc i negre i juga únicament amb aquesta gamma cromàtica i l'escala dels grisos. Les ombres originades per la il·luminació es concentren a l'esquerra de la imatge, especialment a la porta que s'intueix. Destaquen en el requadre central les cares blanques contraposades als cabells negres.

Les textures: observem diverses textures en la composició. Per una banda, les formades pel requadre central, predominantment llises (cares i cabell, juntament amb la part superior de la vestimenta) i, per l'altra, les de la part exterior del requadre, conformades per la rugositat de la paret de maons i les pedres i brossa del terra.

(3 punts)

2.2.
Es tracta d'una imatge en pla general i angulació zenital. El pla general es fa servir per a visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, donant més rellevància al context que a les figures o personatges.

L'angle zenital és quan la càmera es col·loca totalment perpendicular a la superfície del terra (com si estigués al sostre o al cel). Aquest angle pot servir per a minimitzar el personatge, donar la sensació que és petit, però també s'utilitza per a dominar millor el camp visual, veient millor tot l'escenari i l'acció dels personatges.

Altres angulacions possibles poden ser: frontal, picat o contrapicat.

(2 punts)

2.3.
L'edició per fosa és un recurs que consisteix a fer aparèixer o desaparèixer gradualment les imatges de la pantalla per subexposició creixent o decreixent amb una imatge de color negre. L'edició per tall és la més habitual i es tracta d'unir, sense cap efecte o transició, dos fragments de pel·lícula.

L'edició per fosa pot indicar un canvi important en l'acció, en el temps o en l'espai. L'edició per tall, des del punt de vista expressiu, sol correspondre a un simple canvi del punt de vista, sense denotar pas del temps, ni espai recorregut.

(2 punts)

11. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1

Responeu, de manera concisa, a DUES de les qüestions següents:

1.2.

El fotomuntatge és una composició fotogràfica que es fa a partir de diferents imatges. En molts casos, s'utilitza per a crear una imatge que no es podria aconseguir de manera natural. Aquestes composicions poden tenir diferents finalitats: artística, humorística, publicitària o, fins i tot, de denúncia. En algunes ocasions la intenció del fotomuntatge és la d'enganyar a l'espectador, fent creure que allò que veiem és real.

Amb el desenvolupament de les eines informàtiques, la creació de fotomuntatges s'ha simplificat i perfeccionat molt.

(1,5 punt)

1.2.

La *veu en off* és un recurs narratiu on un narrador, sense que l'espectador el vegi, explica els fets des de fora de l'acció. Aquest narrador ubica la història en el temps i l'espai, dóna pas als personatges i pot servir de transició entre les accions. En ocasions la *veu en off* pot correspondre a un dels personatges de la història.

(1,5 punt)

1.3.

La *càmera subjectiva* és una tècnica que consisteix a mostrar mitjançant la càmera tot el que està veient el personatge. És a dir, la càmera mostra allò que observa l'actor, actua com si fossin els seus ulls. És un recurs narratiu que es fa servir sovint al cinema.

(1,5 punt)

12. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge del fotògraf Arno Rafael Minkkinen. Aquest fotògraf acostuma a fer autoretrats artístics, com és el cas. Des del punt de vista de la composició, ens trobem amb un pla detall de la mà del fotògraf amb una angulació frontal. Podem observar diferents plans a la imatge: en primer lloc, i el que centra tot el pes visual, la mà amb el bolígraf (totalment centrada en l'enquadrament) que sobresurt de l'aigua i la seva ombra, formant una simetria complerta degut a la desaparició de qualsevol tipus de línia o rugositat de l'aigua. En segon terme, la línia de l'horitzó amb la vegetació del litoral, totalment desenfocada, amb poca profunditat de camp (marge de distància en el qual els objectes apareixen nítids).

Valoració cromàtica: aquesta és una fotografia en blanc i negre, per tant, juga únicament amb aquesta gamma cromàtica i l'escala dels grisos. Les ombres originades per la il·luminació es concentren a la part inferior de la imatge, donant la rèplica perfecta a la simetria de la mà. Destaca la blancor de la mà i de l'aigua que l'envolta, davant la foscor del bolígraf, les ombres i la vegetació del fons.

Les textures: es combinen les textures llises del primer terme de la imatge (aigua, mà, bolígraf i ombres) amb la rugositat del segon terme (la vegetació del litoral i les ombres que provoca el seu reflex a l'aigua).

(3 punts)

2.2.
Es tracta d'un pla detall d'una mà amb un bolígraf amb angulació frontal. Aquests tipus de plans acostumen a mostrar una part del cos o d'un objecte i focalitzar tota l'atenció de l'espectador en ella. En un principi, aquests plans acostumen a tenir un valor descriptiu, és a dir, donar informació concreta de l'objecte o persona, però depenent del seu context poden tenir també valor narratiu o expressiu, aportant dades que van més enllà dels elements físics de la part de l'objecte o persona enquadrats, com és el cas.

Pel que fa a l'angulació frontal, aquesta té un caràcter merament descriptiu, denota normalitat, no aporta un valor expressiu concret.

Altres angulacions possibles poden ser: picat, contrapicat o zenital.

(2 punts)

2.3.
El teleobjectiu és un objectiu d'angle estret que permet seleccionar petites parts d'una imatge des d'una posició distant. En molts casos, sobretot en exteriors, quan l'objecte és molt lluny, és l'única forma d'aconseguir imatges nítides, per exemple, una regata des de la costa, un avió des de terra, o plans curts dels jugadors de futbol des de la banda.

El macro és un objectiu especialment dissenyat per a enfocar correctament a una distància física molt petita (pocs centímetres) amb una altíssima qualitat. S'utilitza per a fotografia d'alta precisió on es vol representar l'objecte a la seva grandària real (macro 1:1).

(2 punts)

13. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2

OPCIÓ A

2.1.

Les redaccions poden ser molt diverses. Per això, s'ha de valorar la bona estructuració i l'exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avalua positivament' la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són els següents:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una recreació del quadre *La Jove de la Perla*, de Johannes Vermeer. Com a recreació d'una obra d'art és bastant fidel a l'original, ja que en respecta la composició. És un pla mig amb angulació horitzontal (els ulls del fotògraf es troben a la mateixa alçada que els de la protagonista de l'obra). El cos de la dona es troba perfectament centrat, ocupant el terç central de l'escena. La imatge, dins de la seva complexitat, és d'una gran senzillesa i elegància. La mirada en diagonal de la jove dona aquest punt de tranquil·litat.

Valoració cromàtica: en la fotografia, cada un dels elements destaca dels altres per la seva diferenciació cromàtica. En primer lloc, el rostre de la jove, perfectament il·luminat en contraposició amb la foscor del fons. Aquesta blancor també es veu en el coll de la camisa, en el vel que porta la jove i en la brillantor de la perla. En el seu cap també destaca el blau intens del turbant. Finalment, trobem el vestit marró. En el conjunt també sobresurt el vermell dels llavis.

Les textures: les textures venen marcades per la il·luminació de la fotografia. La meitat esquerra està il·luminada, donant com a resultat textures llises, mentre que la meitat dreta es troba enfosquida, fent que les ombres que es generen creïn rugositat en el rostre i el vestit.

(3 punts)

2.2.

Ens trobem davant d'una fotografia artística (és la recreació del conegut quadre *La Jove de la Perla*, del pintor holandès Johannes Vermeer). La fotografia artística és un gènere en què la perspectiva de l'autor es troba molt present, reflectint els seus sentiments, emocions, pensaments i, fins i tot, el seu vessant més cultural, com en aquest cas.

En la fotografia artística, tot té una intencionalitat: la composició, l'enquadrament, la llum, els aspectes formals, etc. L'autor busca generar una reacció en l'espectador. En aquest cas, l'artista ha fet una recreació excel·lent d'una obra universal i, per tant, 'ha tingut moltíssima cura de tots els detalls, com ara la mirada de la jove, la il·luminació d'una part del rostre i la foscor del darrera o la roba i els complements utilitzats.

Les fotografies artístiques poden ser manipulades posteriorment per arribar a l'efecte buscat pel fotògraf.

(2 punts)

2.3.

El pla utilitzat en aquesta fotografia recreació de *La Jove de la Perla* és un pla mig amb un angle horitzontal, és a dir, situant la càmera a l'alçada dels ulls de la protagonista. No és, per tant, ni picat, ni contrapicat.

El valor expressiu del pla mig no arriba al grau d'intimitat i proximitat del primer pla, però tampoc és queda amb el nivell de context d'un pla general o gran pla general. Per tant, des del punt de vista expressiu, aquest pla ens permet veure part de les emocions del personatge i una petita part del context. És un pla que es troba a mig camí entre el primer pla i el pla general, tant des de la perspectiva narrativa com expressiva.

Pel que fa a l'angulació, com que és horitzontal, ni engrandeix ni empetiteix el personatge.

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.

Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.

(3 punts)

2.2.

Segons Gerald Millerson al seu manual *Técnicas de realización y producción en televisión* (Madrid: Instituto Oficial de Radio y Televisión, 1989) els moviments de càmera més comuns són:

*Panoràmica horitzontal de seguiment
*Panoràmica horitzontal de reconeixement
*Panoràmica horitzontal interrompuda
*Panoràmica horitzontal en escombrada
*Panoràmica vertical (amunt o avall)
*Tràveling *avante*
*Tràveling *retro*
*Tràveling transversal (cranc)
*Moviment del braç d'una grua (*dolly*) estàtica
*Moviment del braç d'una grua (*dolly*) mòbil

Podem afegir la panoràmica diagonal, els moviments amb *steady cam*, les bases robotitzades i la grua de cap calent guiada amb *joystick*.

Els diferents exemples poden ser ben diversos: la sensació de nàusea que es pot resoldre amb una panoràmica horitzontal en escombrada a gran velocitat; la sensació de pèrdua de coneixement amb una grua de braç mòbil caient a terra; l'emoció, l'expectació i l'augment d''interès que s'aconsegueixen amb una panoràmica vertical cap amunt, a diferència de la decepció, la tristesa o l'examen crític que s'aconsegueixen amb la panoràmica vertical cap avall, etc.

(2 punts)

2.3.

El paper de la música a qualsevol producció audiovisual no és gratuït. La banda sonora sempre tindrà una intencionalitat, fins i tot adquirint en alguns casos més protagonisme que les pròpies imatges. Els alumnes poden optar per diferents tipus de música amb diverses funcions. A tall d'exemple, poden parlar d'una música clàssica, tranquil·la, pausada, que va resseguint les passes del caminant que entra per primer cop a la fageda d'en Jordà, o una música més contemporània, amb més ritme i que agilitza la narració.

La funció de la música pot ser expressiva, buscant provocar sentiments, reaccions en l'espectador. També pot tenir una funció estètica, ambiental, en què només es busca acompanyar les imatges, sense més pretensions. La funció estructural o gramatical el

que faria seria crear sensació d'unitat, enllaçant les diferents escenes. Finalment, poden optar per una funció narrativa, en què la música es converteix en un personatge més de la fageda d'en Jordà.

(2 punts)

14. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

OPCIÓ A

2.1.
Les redaccions poden ser molt diverses, per això, es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament la utilització de terminologia abundant pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han de ser presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una fotografia en pla americà amb un angle contrapicat. A la imatge es pot veure tota la grandiositat de l'Estàtua de la Llibertat, efecte de l'angulació de la càmera. El cap queda amagat per la vestimenta (caracteritzada per les ones que fa) i ressalta la mà esquerra amb el llibre, ocupant pràcticament un terç de la imatge.

Valoració cromàtica: és una fotografia en blanc i negre que juga amb els efectes que fan les ombres de la roba i de la part inferior de les mans i de la corona.

Les textures: la major part de les textures presents són rugoses, efecte augmentat per la sinuositat de la roba i pels núvols del cel. Es poden apreciar les diferents peces quadrades que componen la roba de l'Estàtua de la Llibertat.

(3 punts)

2.2.
Es tracta d'un pla americà o tres quarts amb un angle contrapicat. El pla americà és un pla que enquadra la figura humana des del cap fins als genolls. S'anomena *americà* perquè era un pla força habitual a les pel·lícules clàssiques de l'oest, que volien mostrar als espectadors el cos dels personatges amb les pistoles. Per aquest motiu es va decidir allargar el pla mitjà fins als genolls.

L'angle contrapicat (de sota cap a dalt) dóna la sensació de grandiositat i poder i col·loca l'espectador en una posició d'inferioritat respecte de l'objecte o subjecte enquadrat.

(2 punts)

2.3.
L'espot publicitari és la forma habitual de transmetre un missatge amb finalitat publicitària. Per tant, l'espectador sap en tot moment que allò que està veient és un anunci amb la intencionalitat última de vendre un producte o una idea.

D'altra banda, la publicitat encoberta és aquella publicitat que no segueix els convencionalismes dels espots publicitaris. El destinatari del missatge no és conscient que allò que veu o escolta constitueix una activitat publicitària i té la sensació que es troba davant d'un missatge imparcial, sense la intenció de conduir a un acte de compra.

Els exemples poden ser molt diversos. D'una banda, hi ha els espots clàssics de televisió, ràdio o premsa; de l'altra, com a exemple de publicitat encoberta, podríem parlar de programes de televisió que parlen de salut, amb entrevistes i reportatges i promocionen una clínica com a paradigma de bones pràctiques sense advertir en cap moment que allò és publicitat.

(2 punts)

15. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1

1.1.

Enfocar una imatge és mostrar amb nitidesa tot el que es troba a una distància determinada de la càmera.
Enquadrar una imatge és escollir quina porció de la realitat es vol mostrar, és a dir, triar quina proporció de l'escena es vol capturar amb la càmera.

(1 punt)

1.2.

L'el·lipsi temporal en el cinema és un salt en el temps, és a dir, s'eliminen certs moments de l'acció, però l'espectador no perd la continuïtat narrativa. És una tècnica cinematogràfica que consisteix en l'alteració de la seqüència cronològica de la història.

(1 punt)

1.3.
Un ideograma són petits dibuixos que es fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com amor, dolor, son, odi... Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat. Es valorarà la qualitat gràfica del dibuix.

(1 punt)

16. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Opció A
2.1.
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.
Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:
Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una imatge que ens mostra tres realitats diferents. En primer lloc, veiem un pla detall d'unes mans que agafen unes ulleres; un pla mig curt de la fotògrafa reflectit al mirall de les ulleres; i, finalment, un pla general de la ciutat. Aquests tres plans ens ofereixen una composició complexa, amb tres mons únics i diferenciats els uns dels altres. La part superior de la imatge és la que menys protagonisme té (parcialment desenfocada), mentre que la importància visual recau en la fotògrafa que ens mira a través dels miralls de les ulleres, que, juntament amb la mà, ocupen la major part de l'espai.

Valoració cromàtica: els colors predominants a la imatge són els freds, centrats en la grisor del dia ennuvolat i del mar. La roba de la fotògrafa i els edificis que es veuen al seu darrera també juguen amb la gama cromàtica dels negres i grisos. Dins d'aquesta gama cromàtica, destaca el color de la mà i el vermell que intuïm de les ungles.
Les textures: destaquen les textures rugoses de les petites ones de l'aigua, de les pedres al pla inferior i de la ciutat al pla superior. En contraposició, les textures de les ulleres (i el que es veu reflectit en elles) i de la mà són molt més llises.

(3 punts)

2.2.
La profunditat de camp fa referència al marge de distància per el qual els objectes fotografiats apareixen nítids, es a dir, és la zona de la imatge compresa entre l'objecte més proper i l'objecte més distant perfectament enfocats.
L'efecte que té la distància focal sobre la profunditat de camp es produeix en relació amb la resta dels paràmetres constants (número f i distància d'enfocament): a menor distància focal correspon una major profunditat de camp.
Pel que fa a la fotografia de l'opció A hi ha tres realitats que es mostren amb diferents nivells de nitidesa: la mà que té les ulleres, el que es veu reflectit a les ulleres i, finalment, la ciutat al fons. Únicament les dues primeres realitats estan enfocades. A partir de la mà (el mar i la ciutat) els elements que veiem queden totalment desenfocades, fruit de la poca profunditat de camp que hi ha.

(2 punts)

2.3.
Els gèneres fotogràfics que poden identificar són molt variats: retrat, fotografia artística, fotoperiodisme, fotografia publicitària, paisatge... En qualsevol cas, es valorarà l'ús de la terminologia adient i el llistat de les característiques principals dels gèneres escollits.

(2 punts)

17. PAU 2018 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2

OPCIÓ A

2.1.
Les redaccions poden ser molt diverses; per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic amb referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: Ens trobem davant d'una fotografia en pla general i angle zenital. Hi ha tres elements que destaquen de la resta, alineats l'un darrere de l'altre: l'ombra del cavall i del genet, el cavall i el genet reals i l'ombra dels espectadors. L'autor de la fotografia juga amb els efectes que produeix veure els mateixos elements, però des de diferents perspectives. Com que es tracta d'un pla zenital, intuïm la forma que adopten el cavall i el genet per les seves ombres, no per la imatge real.

Valoració cromàtica: Aquesta és una fotografia en color, amb un predomini del negre i del marró. Negre en les múltiples ombres i el mateix color del cavall, i marró en la sorra de l'hipòdrom. L'única nota de color que sobresurt és la roba del genet (de color blau, vermell i blanc) i la petita taca de color blanc del cavall al musell.

Les textures: Hi ha una combinació de textures rugoses i llises. Les rugoses corresponen a la sorra de l'hipòdrom i les llises a les ombres i a la imatge real del cavall i del genet.
(3 punts)

2.2.
Es tracta d'un pla general i un angle zenital.

El pla general es fa servir per a visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i té un valor expressiu de presentació i contextualització. La funció més habitual del pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, i dona més rellevància al context que a les figures o els personatges.

L'angle zenital és aquell en què la càmera es col·loca totalment perpendicular a l'objecte enregistrat (com si estigués situada al sostre o al cel). Aquest angle pot servir per a minimitzar al personatge, donar la sensació que és petit, però també s'utilitza per a dominar millor el camp visual, ja que permet veure millor tot l'escenari i l'acció dels personatges.
(2 punts)

2.3.
El gran angular és un objectiu en què la distància focal és menor que la d'un objectiu normal, la qual cosa proporciona un angle de visió major al de la visió humana. Té una gran profunditat de camp, i per aquest motiu és molt utilitzat per a captar imatges panoràmiques com ara paisatges.

El macro és un objectiu especialment dissenyat per a enfocar correctament a una distància física molt petita (pocs centímetres) amb una altíssima qualitat. S'utilitza per a fotografia d'alta precisió on es vol representar l'objecte a la seva mida real (macro 1:1).
(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.
Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviacions corresponents. Es valoraran la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.
(3 punts)

2.2.
El silenci és un element que pot adquirir un valor expressiu fonamental en el llenguatge radiofònic. Podríem parlar de silenci objectiu (si no hi ha ni música, ni veu ni efectes) i de silenci subjectiu (amb una intencionalitat ambiental o dramàtica).

El silenci pot indicar una pausa (funció gramatical) o destacar una idea, induir a la reflexió (funció expressiva) o, fins i tot, convertir-se en un personatge més de la història (funció narrativa).

Els exemples poden ser molt variats, com el silenci que es produeix després d'un tret per a explicar que el personatge ha mort, sense necessitat que algú ho verbalitzi.
(2 punts)

2.3.
El muntatge és l'organització dels plans d'un discurs audiovisual a partir d'una sèrie de condicions d'ordre i durada. Hi ha molts tipus de muntatges.

El muntatge lineal és el que segueix una acció única desenvolupada per la successió d'escenes en ordre cronològic.

El muntatge en paral·lel és aquell en què dues o més escenes, independents cronològicament, es desenvolupen simultàniament, creant una associació d'idees en l'espectador. No importa que les dues accions tinguin lloc en temps diferents.

Els exemples que posin els alumnes poden ser molt variats. En tot cas, han d'explicar el fil conductor de la història perquè s'entengui el tipus de muntatge exemplificat.
(2 punts)

Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'una fotografia en pla mig i angulació contrapicada. El pes de la imatge recau en les mirades creuades del policia i del manifestant, són mirades desafiants a pocs centímetres una de l'altra. Aquests dos personatges ocupen l'espai de la major part del pla, formant un triangle amb els seus cossos i caps. Darrera d'ells, l'altra element que pren importància és l'edifici amb la cantonada que queda pràcticament al mig dels dos cossos, el del manifestant i el del policia. Sembla, per tant, que tots els elements estiguin simètricament col·locats.

Valoració cromàtica: és una fotografia en blanc i negre, feta d'aquesta manera amb tota la seva intencionalitat. Aquesta intencionalitat es veu reforçada perquè l'escena passa de nit, els dos personatges són negres i a l'edifici pràcticament totes les llums estan apagades. Tot això fa que a nivell cromàtic només tinguem constància d'aquests colors, el blanc i el negre.

Les textures: la major part de les textures presents són llises, pràcticament no es detecten rugositats. En aquest sentit, hi ha una gran uniformitat. Destaquen en el conjunt de les textures el cabell del manifestant i les rugositats de la jaqueta del policia.
(3 punts)

2.2.
El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats, així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc. El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador, per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic. Les seves característiques principals són:

Actualitat: el contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual, es tracta de portar a l'audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que és notícia perquè és rellevant, important o interessant.

Objectivitat: el fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.

Qualitats estètiques: en el fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat de l'artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments

mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens troben amb una estètica molt acurada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments clau del nostre passat immediat. També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, la qual cosa fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.
(2 punts)

2.3.

Es tracta d'un pla mig contrapicat, pres des de sota dels dos personatges, habitualment amb el fotògraf ajupit. A l'hora de fer el dibuix de la resposta es pot optar per fer un pla mig amb un angle normal, picat o zenital.
(2 punts)

19. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2

OPCIÓ A

2.1.
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: en aquesta imatge des del punt de vista de la composició trobem tres plans perfectament diferenciats. En primer terme, veiem una model de perfil que mira el protagonista de l'escena, desenfocada (a causa de la profunditat de camp) i que ocupa pràcticament un terç de la fotografia. En segon terme, trobem el protagonista de la desfilada amb dues models, una a cada costat, perfectament centrats en la imatge. En tercer terme, veiem el rostre d'un altre model que sobresurt entre el protagonista i una de les models. Al costat, en dues diagonals es veu als assistents a la desfilada. Un element més de la composició és la part superior de la imatge, il·luminada pels focus que hi ha a la sala.

Valoració cromàtica: hi ha una certa variació cromàtica, encara que predominen els colors foscos de la roba de les models, que emmarquen la camisa blanca del protagonista. Aquests tres personatges tenen en comú les sanefes verdes que voregen els seus vestits i jaqueta. En tercer terme, destaca el vermell de la roba del model, com un toc de color dins de la sobrietat de la resta de personatges. Finalment, el sostre il·luminat amb matisos groguencs i els tres focus que donen pinzellades de color blanc.

Les textures: les robes que es veuen a la fotografia són predominantment llises, encara que destaquen les sanefes verdes de les models i el protagonista de la desfilada, la rugositat de la jaqueta vermella, la cremallera del primer terme i la mà d'una assistent, també en primer terme, fent una fotografia amb un mòbil.

(3 punts)

2.2.
La profunditat de camp fa referència al marge de distància pel qual els objectes fotografiats apareixen nítids, és a dir, és la zona de la imatge compresa entre l'objecte més proper i l'objecte més distant perfectament enfocats.

L'efecte que té la distància focal sobre la profunditat de camp es produeix en relació amb la resta dels paràmetres constants (número *f* i distància d'enfocament): a menor distància focal correspon una major profunditat de camp.

En aquesta imatge veiem tres termes perfectament diferenciats. En primer terme, el perfil d'una model que ocupa gairebé un terç de la fotografia. Aquesta dona està desenfocada. En segon terme, el protagonista acompanyat de dos models més, perfectament enfocats. En tercer terme, el rostre d'un home, sobresortint entre el protagonista de la desfilada i una model. També surt enfocat, tot i que es troba unes passes per darrere. Després veiem públic assistent a l'acte, ja desenfocats.

(2 punts)

2.3.
Es tracta d'un pla general amb una angulació normal, pres des de l'horitzontal dels personatges principals. A l'hora de fer el dibuix de la resposta es pot optar per fer un pla general amb un angle contrapicat, picat o zenital.

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.
Es tracta de dibuixar una sèrie de nou dibuixos. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la coherència narrativa, és a dir, el fil conductor.

(3 punts)

2.2.
Un moviment cinematogràfic és la producció d'una sèrie de pel·lícules limitades en el temps i l'espai que responen a una sèrie de postulats comuns en el seu moment i proposen formes, convencions i principis de la narrativa cinematogràfica innovadors, que s'identifiquen com a cinema avantguardista o experimental. Els realitzadors s'identifiquen ells mateixos com a artistes, fent valdre el concepte d'autoria total del seu producte. Entre els moviments que podem anomenar i les pel·lícules representatives d'aquests, trobem:

Cinema soviètic
Octubre (S. M. Eisenstein, 1925)
La fi de Sant Petersburg (Vsevolod Pudovkin, 1927)
El cuirassat Potemkin (Sergei M. Eisenstein, 1925)
La mare (Vsevolod Pudovkin, 1926)

Surrealisme
Un gos andalús (Luís Buñuel i Salvador Dalí, 1929)
Entreacte (René Clair, 1924)
L'estrella de mar (Man Ray, 1928)
La sang d'un poeta (Jean Cocteau, 1932)

Expressionisme
Metròpolis (Fritz Lang, 1926)
Nosferatu (F.W.Murnau, 1922)
El gabinet del Dr. Caligari (Robert Wiene, 1919)
El Gòlem (Paul Wegener, Carl Boese, 1920)

Neorrealisme
Roma, ciutat oberta (Roberto Rossellini, 1945)
Sciuscià (Vittorio De Sica, 1946)
El lladre de bicicletes (Vittorio de Sica, 1948)
La terra tremola (Luchino Visconti, 1948)

Nouvelle Vague i *Free Cinema*
À bout de soufflé (Jean-Luc Godard, 1959)
Bande à part (Jean-Luc Godard, 1964)
Els 400 cops (François Truffaut, 1959)
La soledat del corredor de fons (Tony Richardson, 1962)

Dogma 95
Idionterne (Lars von Trier, 1998)
Festen (Thomas Vinterberg, 1998)

(2 punts)

2.3.
El primeríssim primer pla és un pla molt tancat, més que el primer pla, és a dir, es centra principalment en els ulls i la boca. Es fa servir per destacar la mirada o un aspecte molt concret del rostre. Es correspon amb una distància íntima i indica confidència i intimitat vers el personatge que apareix. La funció més habitual del primer pla és la funció expressiva, ja que estableix una distància íntima amb el personatge per concentrar en ell la màxima atenció, mostrar intimitat i sentiments.

Els exemples que poden posar els estudiants són molt variats (poden acompanyar l'exemple d'un dibuix per concretar el que diuen, però no és necessari): primeríssim primer pla dels ulls d'una mare per transmetre tot l'amor que sent pel seu fill, primeríssim primer pla dels ulls, nas i boca d'un mestre que renya al seu alumne, etc.).

(2 punts)

20. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

OPCIÓ A

2.1. (3 punts)
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

Estructura dels elements que componen la imatge: ens trobem davant d'un pla general o fins i tot gran pla general en angulació zenital d'una platja. Aquesta imatge està feta des d'un dron, un vehicle aeri no tripulat. Des del punt de vista de la composició, el primer que destaca és la repetició dels elements, para-sols i gandules, en una mena de seriació, és un gran quadrat amb petites figures geomètriques dins que van des del rectangle (gandula) al cercle (para-sol). A la meitat superior de la imatge predominen les gandules buides, mentre que a la meitat inferior aquestes estan majoritàriament ocupades per banyistes, de tal manera que la meitat superior és ordenada i la meitat inferior caòtica.

Valoració cromàtica: els colors predominants a la imatge són els càlids, centrats en la sorra, en el groc de les gandules i el groc i blau dels para-sols. De tant en tant, es veuen els colors dels banyadors esquitxant el paisatge. Un últim element cromàtic són les ombres dels para-sols de la meitat inferior de la imatge.

Les textures: com que es tracta d'una imatge seriada, les textures són molt similars. Destaquen les textures dels para-sols i les gandules, llises, davant la rugositat de la sorra i els cossos dels banyistes i algunes tovalloles.

2.2. (2 punts)
El pla de la fotografia és un pla general (o, fins i tot, els alumnes podrien parlar d'un gran pla general) amb angulació zenital.

El pla general es fa servir per visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context. La funció més habitual del gran pla general és la funció descriptiva, ja que mostra un escenari determinat, un paisatge o una multitud, donant més rellevància al context que a les figures o personatges.

Pel que fa a l'angulació zenital, la càmera es situa completament damunt del personatge o paisatge, en un angle perpendicular al terra, de tal manera que només veiem una part de la realitat, en aquest cas una part dels para-sols i persones que es troben a la platja. Aquest tipus d'angulació transmet aïllament, l'espectador està fora de l'acció.

2.3. (2 punts)
Aquesta fotografia es podria fer des d'un dron o vehicle aeri no tripulat (com és el cas), des d'un helicòpter o un globus aerostàtic. En qualsevol cas, és important que el vehicle des del qual es faci la fotografia tingui una molt bona estabilitat a fi d'obtenir una bona imatge i sigui capaç de sobrevolar l'escena des d'una alçada relativa, per tal d'obtenir una major definició dels detalls.

En qualsevol cas, mai es podria fer una fotografia d'aquest tipus des d'una grua, a causa de l'amplada que té.

21. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts en total)

1.1. El moviment que no existeix és la **panoràmica vertical de dreta a esquerra**, atès què el moviment vertical només es pot fer de dalt a baix. La nomenclatura correcta per a aquest moviment de càmera seria ***panoràmica diagonal de dreta a esquerra*** si es vol incloure el paràmetre de l'alçada de l'angle de càmera.
(1 punt)

1.2. El terme ***enfocar*** fa referència a l'acte d'aconseguir nitidesa sobre l'objecte que volem mostrar (fotografiar o enregistrar) en què es modifica, per fer-ho, la distància focal de la càmera. El terme ***enquadrar*** fa referència a la selecció de l'espai físic que volem que quedi reflectit a la imatge final, situant-lo dins dels paràmetres de l'objectiu.
(1 punt)

1.3. L'objectiu de **tipus *zoom*** és el que té una distància focal variable i serveix per enfocar objectes a diferents distàncies focals sense necessitat de canviar l'òptica.
(1 punt)

22. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts en total)

OPCIÓ A

2.1. Les redaccions poden ser molt diverses, per això, a la resposta s'ha de valorar la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge s'ha d'avaluar positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.
Els conceptes mínims que han de ser presents a la redacció són:

- **Estructura dels elements que componen la imatge:** es tracta d'una estructura totalment clàssica en què el fotògraf situa l'element principal que vol destacar just al centre de la imatge, on recau tot el pes visual.
- **Valoració cromàtica:** es tracta d'una fotografia en blanc i negre que fa servir aquesta gamma cromàtica expressament. Optar pel blanc i negre l'any 2013 indica una voluntat creativa clara. La gamma de grisos permet establir diversos nivells de comprensió, en què destaquen els dits indefinits en el seu moviment constant.
- **Textures:** estem davant una textura granulada creada expressament per l'artista com a homenatge al moviment avantguardista del fotodinamisme futurista. Podrien destacar bàsicament dues textures a la fotografia: la primera textura destacable seria la de la mà borrosa i indefinida, en moviment constant, que representa a la vegada l'instant i la velocitat contínua, fet que contrasta vivament amb la quietud total del fons; la segona textura seria la superfície plana del fons, el que és definit per l'absència de llum, on el color completament negre envolta la mà.

(3 punts)

2.2. El **pla contrapicat** en fotografia és una angulació de la càmera que es posiciona enquadrant l'objecte de baix cap a dalt. Figuradament serveix per transmetre una situació de control, de poder, de grandària o de seguretat, situant l'espectador en una posició d'inferioritat respecte a la imatge. Aquest tipus de pla es fa servir en campanyes polítiques per ressaltar les figures dels líders i va ser molt habitual en la propaganda feixista.
(2 punts)

2.3. En fotografia el **filtre de correcció** modifica la llum de diverses maneres, com ara la dominància del color en funció de la font de llum utilitzada, fent-la més freda o més càlida depenent de la temperatura de color desitjada. Així, si fem servir un filtre ambre baixem la temperatura de color i si fem servir un filtre blau pugem la temperatura de color. També hi ha el filtre polaritzador, que serveix per eliminar o reduir brillantor o reflexos, i el filtre de densitat neutre, que redueix la quantitat de llum que entra en la càmera i el contrast lumínic.
(2 punts)

23. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.
Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:
-**Estructura dels elements que componen la imatge:** es tracta d'una estructura clàssica basada en la llei de terços. Observen una diagonal imaginària que marca un punt de fuga de la part inferior esquerra fins a la part superior dreta. En aquest eix es distribueixen els dos elements principals de la fotografia: primer, la persona estesa al llit i, immediatament després, la font de llum que sorgeix del fons. Al voltant d'aquest elements hi ha un bosc com a escenari de l'acció.
-**Valoració cromàtica:** es tracta d'una fotografia on el marró del bosc és el protagonista gairebé absolut, i fins i tot el cos humà es metabolitza amb la mateixa natura adquirint un color semblant, només trencat pel blanc de la llum de la claror del fons, el vermell dels branquillons, que metafòricament el fotògraf vol que associem amb venes del cos humà objecte de la transfusió de la natura a l'home, que dóna títol a la imatge, i el verd de les fulles superiors dels arbres.
-Textures: Hi ha una textura dominant que són les fulles, les branques i en general tots els elements del bosc. Hi ha una segona textura més fina, representada pel llit i l'home que hi jeu, en què el capçal brilla en contrast amb la resta d'objectes de la fotografia. Juguen un paper important en una imatge que pràcticament no té cap aire, cap espai de descans, dins l'enquadrament.
(3 punts)

2.2. Segons Gerald Millerson al seu manual *Técnicas de realización y producción en televisión* (Madrid: Instituto Oficial de Radio y Televisión. 1989) els moviments de càmera més comuns són:

*Panoràmica horitzontal de seguiment
*Panoràmica horitzontal de reconeixement
*Panoràmica horitzontal interrompuda
*Panoràmica horitzontal en escombrada
*Panoràmica vertical (amunt o avall)
*Tràveling *avante*
*Tràveling *retro*
*Tràveling transversal (cranc)
*Moviment del braç d'una grua (*dolly*) estàtica
*Moviment del braç d'una grua (*dolly*) mòbil
Podem afegir la panoràmica diagonal, els moviments amb *steady cam*, bases robotitzades i la grua de cap calent guiada amb *joystick*.
Els diferents exemples poden ser ben diversos: la sensació de nàusea que es pot resoldre amb una panoràmica horitzontal en escombrada a gran velocitat; sensació de pèrdua de coneixement amb una grua de braç mòbil caient a terra; emoció, expectació, augment de l'interès que s'aconsegueixen amb una panoràmica vertical cap amunt, en canvi la panoràmica vertical cap avall proporciona decepció, tristesa o examen crític; etc.

(2 punts)

2.3. Teleobjectiu: és un objectiu d'angle estret que permet seleccionar petites parts d'una imatge des d'una posició distant. En molts casos, sobretot en exteriors, quan l'objecte és molt lluny, és l'única forma d'aconseguir imatges nítides, per exemple, una regata des de la costa, un avió des de terra, o plans curts dels jugadors de futbol des de la banda.
Gran angular: és un objectiu de focus curt que proporciona una imatge amplificada de l'escena fins i tot amb la càmera molt a prop. El seu ús és òptim quan s'enregistren imatges en un espai molt reduït o ple de gent, en el qual l'operador no pot allunyar-se prou per obtenir imatges nítides amb una lent normal.
Macro: és un objectiu amb una distància focal molt curta. Està especialment dissenyat per enfocar correctament a una distància molt petita per aconseguir o bé ampliacions d'objectes molt petits o fotografies perfectes d'objectes petits a curta distància.
Zoom: és una lent de distància focal variable que es pot ajustar a voluntat per aconseguir la mida d'imatge desitjada sense interrompre la gravació i sense necessitat de moure la càmera. El seu gran avantatge és que es pot seleccionar ràpidament qualsevol angle de lent que es desitgi, de manera manual o automàtica. Un exemple de l'ús d'aquesta lent seria enregistrar una actuació musical fent-ne diversos plans sense parar la gravació i amb continuïtat narrativa.

(2 punts)

OPCIÓ B

2.1. Es tracta de dibuixar una sèrie de vuit vinyetes. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats, els quals han d'estar correctament realitzats i identificats, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos i la continuïtat narrativa de la història demanada.

(3 punts)

2.2. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos així com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els termes demanats:
Globus: és el contenidor de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertida dirigida a l'emissor de la locució inscrita.
Onomatopeia: és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el còmic. Al llarg de la història del còmic les onomatopeies més comuns s'han anat consensuant a través d'autors i països de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal.
Línies cinètiques: són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És el recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic.
Ideograma: són petits dibuixos que es fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com amor, dolor, son, odi... Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat.

(2 punts)

2.3. El **fora de camp** és el terme que defineix l'acció que passa fora de la vista del lector, més enllà de la vinyeta dissenyada pel dibuixant. La seva funció narrativa consisteix a amagar conscientment alguna situació que l'autor no vol mostrar. El fora de camp pot provocar ansietat o portar a l'engany, fent pressuposar coses diferents de les que veritablement passen a l'acció. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització de les vinyetes i la correcta representació del fora de camp.

(2 punts)

24. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupar un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:

-**Estructura dels elements que componen la imatge:** es tracta d'una estructura totalment clàssica on l'element principal que es vol destacar és situat pel fotògraf just en el centre de la imatge, on recau tot el pes visual, fruit d'un pla general zenital pres des d'un helicòpter.

-**Valoració cromàtica:** es tracta d'una fotografia en color exemple del fotoperiodisme modern. L'autor ha aconseguit un fort contrast cromàtic gràcies a l'efecte de situar en el centre de la imatge l'embarcació sencera i envoltar-la completament del color blau de l'oceà. Les persones que van a bord, d'ètnies diferents i vestides amb tot tipus de robes i color, conformen un veritable calidoscopi cromàtic (o un mosaic variant) on els colors es barregen i es redueixen pràcticament a petites pinzellades. Delimitant els dos espais, destaca el blanc de l'escuma en moviment provocada pel trajecte de l'embarcació.

-Textures: es podrien destacar bàsicament dues textures a la fotografia: la primera textura destacable seria el mosaic de cossos humans que conformen els passatgers de la petita embarcació. Els rostres expectants que miren cap a la càmera (de fet, cap a l'helicòpter que simbolitza la seva salvació) es difuminen i confonen creant una mena de pixelat que ens suggereix una massa humana despersonalitzada i perduda en mig del oceà. La segona textura seria la del mar que envolta l'embarcació composta per ones i escuma en moviment, molt compacta que contrasta amb el mosaic de persones.
(3 punts)

2.2. El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats, així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc.
El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador, per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic.
Les seves característiques principals són:
*Actualitat: El contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual, es tracta de portar a l'audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que és notícia perquè és rellevant, important o interessant.
*Objectivitat: El fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.
*Qualitats estètiques: en el fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat de l'artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens troben amb una estètica molt acurada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments clau del nostre passat immediat.

També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, la qual cosa fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.
(2 punts)

2.3. Es tracta d'un **pla general zenital**, pres des de la vertical de l'objecte fotografiat, habitualment amb la utilització d'una grua, però en aquest cas des d'un helicòpter. A l'hora de fer el dibuix de la resposta es pot optar per fer un pla general amb un angle horitzontal, picat, contrapicat o fins i tot nadir si es mostrés la perspectiva des de sota de l'aigua.

A tall d'exemple per al dibuix:

(2 punts)

25. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. (3 punts)
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents en la redacció són:
Ordre de lectura i recorreguts visuals: la mirada de l'espectador es dirigeix clarament cap a un punt de fuga identificable amb el centre de la fotografia, concretament en la figura de l'home del barret al qual veiem d'esquenes a la càmera. Tots els possibles recorreguts visuals parteixen d'ell i condueixen la mirada de l'espectador cap a dreta i esquerra, cap a munt i cap a avall.
Estructura de la imatge: és al voltant de la figura central que es disposen tota la resta d'elements en tres lectures paral·leles i successives: les altres figures humanes que l'envolten, en el tram central; les llargues ombres projectades, en el tram inferior, i la ciutat que es difumina, en el tram superior.
Valoració cromàtica i textures: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que juga volgudament amb tota l'escala de grisos definida pel gran esclat de llum solar que arriba des del fons de la imatge. Així anem des del gris més clar, que pràcticament es confon amb el blanc representat per les siluetes dels edificis del fons, fins al gris més fosc, gairebé negre dels vestits i barrets dels homes que caminen. Entremig les ombres del terra i el paviment en els trams il·luminats. Destaquen les dues textures definides per la mateixa llum. En el tram superior, el paisatge urbà gairebé fantasmagòric, amb façanes indefinides i siluetes insinuades, només trencat pel tendal de l'edifici de la dreta, i per l'autobús que s'allunya per l'esquerra. En el tram inferior, la vorera, una quadrícula com un gran taulell d'escacs on els blancs són aquells que el sol il·lumina i els negres els que retallen de manera ferotge les ombres dels vianants. En aquest context les cares humanes passen inadvertides, els homes són figures anònimes que ajuden a reforçar un paisatge urbà on l'important és la quotidianitat de la ciutat en ella mateixa.

2.2. (2 punts)
La profunditat de camp fa referència al marge de distància en el qual els objectes apareixen nítids, és a dir, la zona de la imatge compresa entre l'objecte més proper i l'objecte més distant perfectament enfocats. En aquesta fotografia els dos punts enfocats van des de la primera rajola de la imatge i fins a la línia imaginària que començaria amb el senyor sense americana davant de l'autobús. Els factors que incideixen en la profunditat de camp són la distància focal i el nombre *f* o obertura del diafragma. A menor distància focal major profunditat de camp, i amb el diafragma més tancat o menor nombre *f* major profunditat de camp.

2.3. (2 punts)
La il·luminació bàsica en fotografia i els efectes que s'aconsegueixen són:
Llum frontal: és la llum que incideix directament sobre l'objecte fotografiat. Augmenta la quantitat de detalls de l'objecte i els colors es reprodueixen amb molta brillantor, però l'objecte surt aplanat i anul·la les textures.
Llum lateral: és la llum que incideix lateralment sobre l'objecte fotografiat. Destaca el volum dels objectes tridimensionals, ressalta les textures, però l'objecte té menys detalls i augmenta el contrast de la imatge.
Contrallum: és la llum que incideix des de la part de darrere de l'objecte fotografiat. Converteix l'objecte en siluetes suprimint els colors.
En fotografia es pot fer servir una combinació infinita de les tres il·luminacions per aconseguir diferents efectes en la imatge desitjada.

26. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2

OPCIÓ A

2.1. [2 punts]
a) A la vinyeta núm. 3 es fa servir un pla americà, a la vinyeta núm. 5 un pla general i a la vinyeta núm. 10 un pla mitjà.
b) La vinyeta núm. 1 té una angulació vertical en picat.
c) El signe d'interrogació que se situa sobre el personatge de Zape a la vinyeta núm. 5 és un ideograma. Hi ha ideogrames a les vinyetes núm. 8 i núm. 11.
d) En aquesta pàgina de còmic es fan servir les línies cinètiques a les vinyetes núm. 2, 3, 4, 8 i 9, el moviment en el cabell de Zipi a la vinyeta núm. 7 i es fa servir el desdoblament de la cara de Zape a la vinyeta núm. 5.

2.2. [2 punts]
Es tracta de dibuixar una sèrie de quatre vinyetes en primer pla on dramàticament quedin reflectides les expressions facials següents: sorpresa, alegria, son, tristesa. Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos.

2.3. [3 punts]
Es tracta de dibuixar una sèrie de sis vinyetes. S'ha de valorar que l'alumne ha entès i sap aplicar el tipus de pla demanat, el qual ha de estar correctament realitzat i identificat, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals: pla general (PG), pla americà (PA), primer pla (PP) i pla de detall (PD). Es valorarà la qualitat gràfica en la realització dels dibuixos

OPCIÓ B

2.1. [3 punts]
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:
- **Ordre de lectura i recorreguts visuals**: L'ordre de lectura ve determinat per la línia diagonal que creua la imatge des de la part inferior esquerra fins a la part superior dreta. Hi hauria un únic recorregut visual que comença amb la figura inclinada de Tarzan, passa pel seu ganivet i pel rostre i acaba en l'escultura del lleó.
- **Estructura dels elements que componen la imatge**: L'autor del fotomuntatge ha triat un enquadrament amb un pes visual destacat a la meitat dreta de la imatge i ha equilibrat la composició amb la silueta de l'actor retallada d'un fotograma d'una antiga pel·lícula de Tarzan. Les dues figures, la humana i la del animal de bronze, són les úniques que destaquen en una imatge on el fons és un pur decorat a efectes expressius.
- **Valoració cromàtica**: Per tal d'aconseguir una major versemblança que encaixi de ple amb l'imaginari col·lectiu del Tarzan clàssic, l'autor ha escollit tractar el fotomuntatge en blanc i negre, jugant amb l'escala de grisos. Destaca així la figura del lleó, ja que es tracta d'una escultura de bronze que adquireix una valoració cromàtica molt fosca, pròxima al negre. Contrasta amb tota la gamma de grisos que hi ha al seu voltant i, sobretot, amb la línia clara del ganivet que Tarzan porta a la mà dreta, preparat per atacar. En tota la fotografia es pot destacar també el paper que hi juga la il·luminació natural, ja que en ambdues figures destaquen les parts on la llum s'hi reflecteix. En el cas de Tarzan, la cama dreta i el tors, juntament amb el ganivet ja mencionat, i en el lleó les potes de darrera, que brillen, permeten que es destaqui la musculatura esculpida.
- **Textures**: El joc de textures repeteix el contrast cromàtic, ja que hi trobem bàsicament dos punts d'atenció destacats. Al costat esquerre trobem la figura humana, més petita i d'aparença dèbil que la figura de l'animal del costat dret. La textura metàl·lica del lleó el dota d'un major pes visual, i d'una gran presència, força i sensació d'invencibilitat. En tercer pla queda la textura de la pedra que serveix de pedestal a totes dues figures. Finalment trobem una quarta textura, més desdibuixada, formada pels arbres i per algun element del paisatge urbà de la ciutat.

2.2. [2 punts]
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la correcta adequació de la resposta a la pregunta de l'exercici, la correcta aplicació i fluïdesa del llenguatge específic de la matèria, la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic.
* Un fotomuntatge amb intenció artística seria qualsevol on es facin servir i es manipulin elements amb voluntat evocativa i creativa.
* Un fotomuntatge amb intenció publicitària seria aquell on es facin servir elements i es manipulin amb voluntat publicitària.
* Un fotomuntatge amb intenció de manipular la societat seria qualsevol on es facin servir i es manipulin elements amb intenció d'engany col·lectiu.
* Un fotomuntatge amb intenció de danyar la imatge d'algú seria qualsevol on es facin servir i es manipulin elements amb intenció d'un perjudici personal.

2.3. [2 punts]
El fotomuntatge és una tècnica de la fotografia resultant del procediment de la creació d'una imatge composta a partir d'altres imatges. Els primers fotomuntatges varen néixer amb la superposició i l'ús de més d'un negatiu, i avui dia és una tècnica molt estesa com a conseqüència de l'ús de programes informàtics. El collage és una tècnica artística que consisteix a ajuntar i encolar sobre un suport fragments de materials heterogenis com ara retalls de diaris, teixits, etc. La diferència fonamental és que el collage pot incorporar element aliens a la fotografia en la composició de la imatge.

27. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1
[3 punts en total]

1.1. [1 punt]
El balanç de blancs és la tècnica que es realitza a la càmera per adequar la temperatura de color en el moment de la gravació. **La realització incorrecta produeix imatges amb colors poc naturals,** per exemple molt pujades de blaus o amb tonalitats groguenques**.** Es pot fer servir amb fins estètics i creatius.

1.2. [1 punt]
Sí. L'efecte que té la distància focal sobre la profunditat de camp es produeix en relació amb la resta dels paràmetres constants (número f i distància d'enfocament): **a menor distància focal correspon una major profunditat de camp.**

1.3. [1 punt]
a) Un teleobjectiu.
b) Un gran angular.

28. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

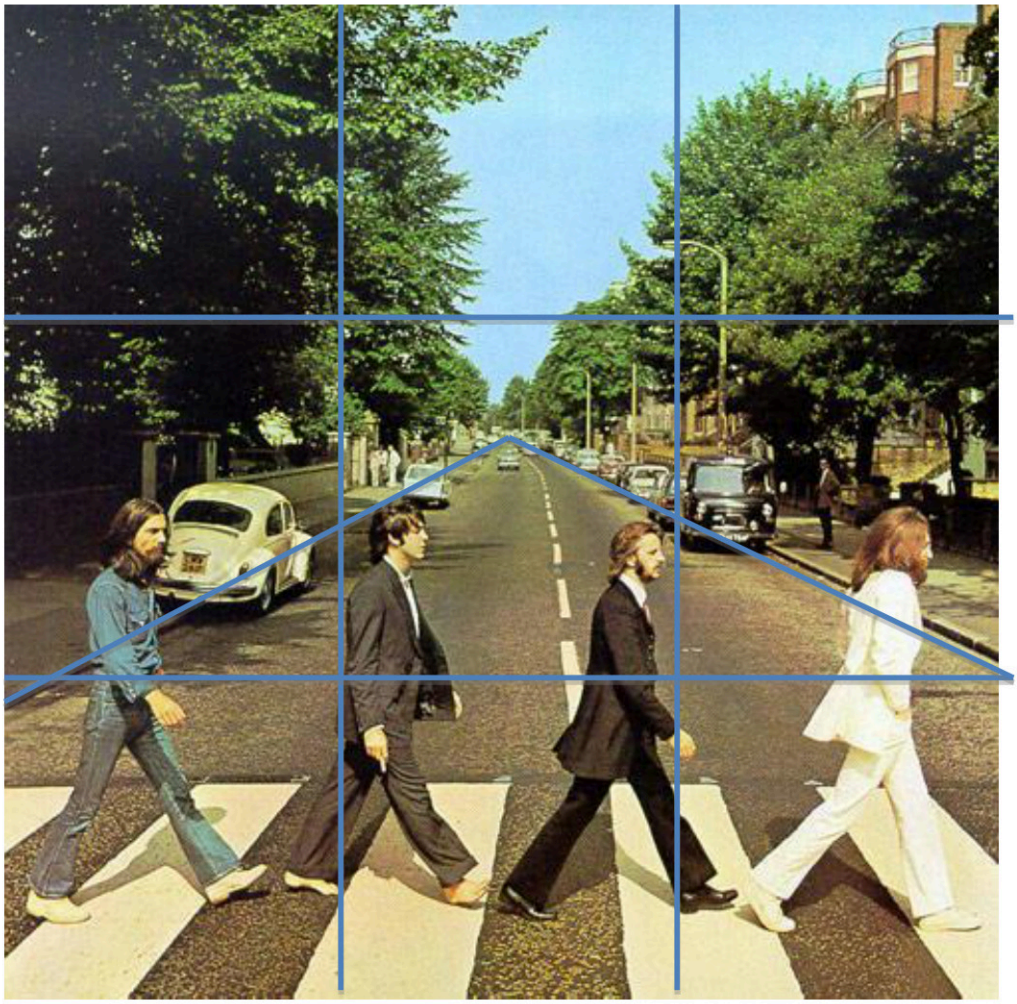
2.1. [3 punts]
Les redaccions poden ser molt diverses, per això es valorarà en la resposta la bona estructuració i exposició de les idees bàsiques i la capacitat de desenvolupament d'un discurs narratiu clar i sintètic en referència a l'anàlisi de la imatge. Dins de la valoració de la competència d'analitzar visualment la imatge, s'avaluarà positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i la comprensió d'allò que es demana.

Els conceptes mínims que han d'estar presents a la redacció són:
Elements formals: La imatge ens mostra un pla general que col·loca en un primer terme els Beatles però que ens mostra també un escenari més ampli, el carrer Abbey Road. L'ordre de lectura fa que ens fixem en el pas de vianants i en els quatre músics, que tenen un gran pes visual. El fet que travessin d'esquerra a dreta i en fila índia reforça l'horitzontalitat de la imatge. Destaquen també les dues voreres, els cotxes aparcats i els arbres que es perden en l'horitzó acompanyant la carretera cap al centre de la fotografia.
Valors estètics: Estem davant d'una perspectiva frontal i la centralitat creada reforça que la lectura de la imatge sigui estable. La textura principal és la de les ratlles del pas de vianants i la del mateix asfalt del carrer. L'altre protagonista en aquest nivell són el verd dels arbres i el blau del cel, que s'oposen als elements urbans. Hi ha ombres, degudes als arbres, però no es juga amb elles ni afecten l'acció principal. No hi ha cap color extravagant ni cap element discordant, és simplement un carrer londinenc.
Valors de significat: Estem davant la portada d'un disc on l'autor ha volgut reflectir el sentit de l'humor que el grup sempre tenia pel fet de creuar en fila índia el carrer mitjançant un pas de vianants. La idea de fer la portada del disc en un carrer londinenc, sense artificis, totalment natural, transmet l'aire fresc del grup i a la vegada la pròpia identitat vinculada amb la seva nacionalitat britànica. El Volkswagen mal aparcat a l'esquerra, tot i que és un element casual, també s'incorpora al significant de la fotografia, ja que es tracta d'un model conegut popularment com a "beetle" (escarabat), fonèticament igual al nom de la banda. Tot i que al voltant de la realització de la portada hi ha un munt de llegendes, no es demana als alumnes que en coneguin ni reflecteixin cap, només els valors de significats que es poden deduir de la mateixa imatge.

2.2. [2 punts]
Va triar un pla general.
Els valors expressius bàsics en fotografia dels plans demanats són:
*Pla general: es fa servir per a visualitzar completament els models i enquadra tots els elements de l'escena. Es correspon amb una distància social pública i el seu valor expressiu és de presentació i context.
*Primer pla: es fa servir per destacar la mirada o un aspecte d'un model. Es correspon amb una distància íntima i indica confidència i intimitat vers el personatge retratat.
*Pla de detall: es fa servir per destacar un element específic, per emfatitzar un element que d'altra manera passaria desapercebut. Es correspon amb una distància íntima, la mínima entre càmera i model, i en el retrat es concentra la màxima capacitat expressiva.

2.3. [2 punts]
El *punt de fuga* d'una fotografia és un punt imaginari situat a l'infinit on suposadament convergeixen les línies no paral·leles que apareixen a la imatge fotografiada. És un concepte geomètric, associat al sistema de perspectiva, que serveix per simular profunditat. Aplicat a la fotografia *Abbey Road,* es veu clarament com el punt de fuga ens porta per la carretera, que són les línies convergents, cap al centre mateix de la

imatge. Com que està ubicat al centre es manté la horitzontalitat respecte al terra i es genera un perfecte equilibri en la fotografia.
La *llei de terços* consisteix a dividir la imatge amb dues línies imaginàries horitzontals paral·leles i equidistants i dues de verticals de les mateixes característiques. Així s'obtenen quatre punts d'intersecció que estableixen l'àrea de màxima atenció visual, on habitualment s'acostuma a centrar la nostra mirada en primera instància. En el cas de la fotografia se centra l'atenció en el segon terç horitzontal, on estan fotografiades les cares dels cantants, i el punt de fuga, on hi ha en Paul McCartney i Ringo Starr, tot i que la lectura visual està reforçada en aquest segon terç d'esquerre a dreta pel pes visual del tercer terç horitzontal. La resta d'elements queden en un pla secundari.

29. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (3 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. És previsible que l'alumne o l'alumna no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir l'anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació.
Es valorarà molt positivament la utilització acurada de terminologia pròpia de la matèria, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:

Amb el títol *Peret*, Colita va realitzar un dels seus retrats d'artistes i intel·lectuals que al llarg dels anys 60 i sobretot en el context de la Gauche Divine, van suposar la seva marca artística i estilística personal. En aquest cas el retratat no és un intel·lectual d'esquerres sinó un artista vinculat amb la rumba barcelonina.
Elements formals: La imatge ens mostra un pla general que col·loca Peret en un primer terme. Es tracta d'una fotografia que barreja elements naturalistes amb característiques d'estudi, ja que el protagonista del retrat, evidentment, està posant en una postura fins i tot forçada, i manté una actitud artificial. L'escenari, però, no és un estudi, ni un marc artificial, sinó un entorn del tot natural relacionat amb la pròpia essència personal i artística del retratat, com pot ser un bar qualsevol dels qui li podien servir d'escenari en alguna improvisada actuació.

Valors estètics: L'ampolla de vi, una mica buida, sobre la taula centra la imatge. La llum que entra a raig per la finestra de la dreta té un paper predominant ja que, aparentment, il·lumina tota l'escena i destaca sobretot el rostre de Peret i la seva guitarra, donant la major importància al personatge i situant-lo en el seu context artístic. Tot i la calculada posada en escena la mirada de Peret en direcció a un element situat fora de camp, a l'esquerra de la imatge, contribueix a reforçar l'aparença casual de la imatge retratada. La resta d'elements de la imatge es mantenen en una forçada penombra que destaca encara més la figura del propi Peret.
Valors de significat: Amb aquesta fotografia l'autora va voler fer un retrat marcadament formal d'un cantant de rumba emfatitzant les contradiccions entre la condició i l'origen del cantant i el seu estil definits per l'escenari triat, i la solemnitat del moment del retrat, remarcat per la roba, la composició i la il·luminació de l'escena.

2.2. (3 punts)
La lectura connotativa d'una imatge és la lectura de la significació subjectiva que una imatge provoca al seu receptor, i depèn de les diferents experiències personals i culturals de cada persona. La diferència entre l'anàlisi connotativa i l'anàlisi denotativa d'una imatge consisteix en que l'anàlisi connotativa ens ofereix el significat subjectiu de la imatge mentre que l'anàlisi denotativa dona el significat objectiu. Tot i que els exemples poden ser molt diversos i amb moltes opcions possibles, per poder ser valorats han de coincidir amb les correctes definicions dels conceptes denotatiu i connotatiu, i han der ser coherents en la seva exposició i raonament.

2.3. El *collage* en fotografia és una imatge fotogràfica formada a partir d'altres fotografies retallades i muntades sobre un suport comú. L'ús del collage fotogràfic serà, en combinació o no amb la tipografia, molt estès pels avantguardistes russos i els dadaistes.
El *fotomuntatge* és una tècnica consistent en combinar imatges fotogràfiques o bé a través de l'exposició múltiple durant el positivat o bé a través de mètodes digitals. L'ús del fotomuntatge va ser en els inicis de la fotografia la principal forma de creació artística dels fotògrafs que volien anar més enllà del retrat naturalista de la realitat.

(2 punts)

30. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. La vinyeta constitueix la unitat mínima d'acció en el desenvolupament d'un còmic. És també cadascun dels enquadraments dels dibuixos que formen part d'una sèrie que relata una història en un còmic. (1 punt)

1.2. Són un recurs per resoldre la manca de moviment i estatisme del còmic. Les línies cinètiques són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. (1 punt)

1.3. L'ideograma és un petit dibuix que es fa servir per a substituir conceptes abstractes com l'amor, dolor o son. Els ideogrames dibuixats poden ser molt variats, tot i així hi ha una sèrie d'elements universalment acceptats, com el cor per l'amor o la bombeta que s'encén com a símbol d'una idea. Es valora positivament qualsevol aportació original de l'alumnat si es prou entenedora com a metàfora visual del que es demana.
(1punt)

31. PAU 2014 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne o alumna no podrà desenvolupar – o ho farà de manera intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual o dels quals no se'ls proporciona informació. Es valorarà molt positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precisa.

A tall de referència i context, tot destacant els aspectes que s'haurien d'enfocar en l'anàlisi:
-**Ordre de lectura i recorreguts visuals**: Es tracta d'un pla general on la llei de terços fa que ens fixem en les figures dels soldats col·locats entre el centre i els terços inferiors de la dreta de la imatge; de fet coincideix un dels punts de secció amb les mans dels soldats a l'asta. L'espectador llegeix la imatge d'esquerra a dreta i de dalt a baix, i es fixa primer en la bandera i després en els marines.
La vegetació i les restes que hi ha al cim no resten protagonisme a la bandera, tota vegada que la seva alçada és molt inferior a la de les persones.
-**Estructura dels elements que componen la imatge**: Els alumnes poden respondre de la diagonal del format que es fa preeminent on hi ha dos punts de fuga en la fotografia. D'una banda, a la part esquerra ressalta la bandera que oneja al vent; de l'altra, el protagonisme de la imatge és a sobre de les persones situades en la banda dreta, de tal manera que trobem un segon punt de fuga amb una perspectiva lateral o obliqua. Podem parlar d'un cel obert sense cap element que contrasti amb les fustes que es confonen amb els soldats.
-**Valoració cromàtica i textures**: Respecte a les textures, trobem dues variants, una està donada pel cel i el paisatge de fons que sembla boirós i difuminat. Per contra, tenim el cim del turó, els soldats i la bandera que, en contraposició, estan molt bé definits. Malgrat que cap d'ells està mirant a la càmera, es reconeix fàcilment l'uniforme que porten i la bandera del seu país.
(3 punts)

2.2. Es valorarà molt positivament la utilització abundant de terminologia pròpia de la matèria. A tall de referència i context, destaquem els aspectes que haurien d'enfocar els alumnes:
Es tracta d'una fotografia analògica, no ha sofert cap tipus de modificació, ni manipulació o procés de muntatge. Pel que fa a la il·luminació, estem davant una llum natural. L'obertura de l'objectiu va ser entre f/8 i f/11 i la velocitat va ser de 1/400 de segon. L'autor no va utilitzar cap mena de trípode, simplement es va enfilar a unes pedres que hi havia en el cim de la muntanya.
En la seva preproducció, el mateix Rosenthal afirmava que va ser disparada sense gaire preparació i que no va tenir cap mena de preproducció tècnica, donat el gènere al qual pertany.
La imatge de Rosenthal és una fotografia en blanc i negre, un testimoni de fotoperiodisme bèl·lic. Tanmateix, es va convertir en una de les més conegudes de la guerra i es va fer molt popular en Estats Units, i va ser utilitzada com un element de propaganda política pel Govern.
Com a informació complementària, que l'alumnat no té per què conèixer ni respondre: Joe Rosenthal era un reporter de guerra dels Estats Units que va treballar al front del Pacífic durant la II Guerra Mundial. Va assistir a la conquesta d'Iwo Jima on va obtenir aquesta foto per la qual va guanyar el premi Pulitzer. La foto va ser presa en el mont Suribachi el 23 de febrer de 1945 i documenta el moment en què un grup de marins enlaira la bandera del seu país en l'indret tot utilitzant un pal de sis metres.
(2 punts)

2.3. El gènere fotogràfic al qual pertany és el *fotoperiodisme*. Aquest gènere neix l'any 1880 amb la primera fotografia publicada en un diari. Sorgeix vinculat amb el moviment de la fotografia humanista de després de la Segona Guerra Mundial i ha evolucionat fins als nostres dies sempre molt vinculat a la representació gràfica dels conflictes armats. Així, formen part de la història visual del món les imatges de la Guerra Civil Espanyola, de la II Guerra Mundial, de la Guerra del Vietnam i d'altres conflictes.
El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador, per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic.
Les seves característiques principals són:
*Actualitat: El contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual. Es tracta de portar a la audiència allò que s'està esdevenint en aquell moment, allò que es notícia perquè és rellevant, important o interessant.
*Objectivitat: El fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Se suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.
*Qualitats estètiques: Al fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat del artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens troben amb una estètica molt cuidada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments claus del nostre passat immediat. També es caracteritza per l'espontaneïtat del fet que reflecteix, cosa que fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en què es produeix l'acció.

Tradicionalment associem el fotoperiodisme amb les imatges en blanc i negre, ja que els diaris no solien publicar fotografies en color. Això ha fet que després, tot i generalitzar-se l'ús del color en diaris i revistes, encara hi hagi molts autors que prefereixin el blanc i negre a l'hora de realitzar el seu treball.
(2 punts)

OPCIÓ B

2.1.
Es tracta de l'estil de còmic conegut com *Línia clara.* Es el gènere on el dibuix es caracteritza per una linealitat quasi exacta que ressegueix la silueta i les formes, sense ombres i amb un alt grau d'iconicitat (iconografia), tot i que no arriba a ser del tot realista. Aquest estil de còmic no només fa referència a la seva forma gràfica, també inclou altres trets estilístics que el defineixen i que tenen com objectiu la màxima comprensió de la història:

- Respecte pel disseny de les vinyetes clàssiques, sense innovacions en el llenguatge visual.
- Narrativa visual tradicional, amb enquadraments clàssics i narratives lineals.
- Ús del diàleg abundant com a recurs narratiu.
- Rètols informatius de narradors omniscients.
- Absència d'efectes d'ombra i llum, de tons mitjans o de taques negres.
- Pel que fa als continguts, acostumen a tenir guions representatius del gènere d'aventures.

(2 punts)

2.2. Un *anacronisme* és un objecte, acció o paraula que no es correspon amb l'època o lloc en què succeeix l'acció de la historieta. Habitualment, es fa servir amb intencions humorístiques, tot i que dependrà de la finalitat creativa de l'autor del còmic l'ús d'aquest recurs.
En relació amb el dibuix de l'anacronisme, no s'ha de valorar tant la qualitat del dibuix com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar el concepte en la vinyeta, i ha recreat un espai o època concrets on quedi clar quins és l'anacronisme.
El *fora de camp* és tot allò que no veiem en l'enquadrament de la vinyeta, però que forma part de l'escena, ja sigui per la mirada d'un dels personatges, perquè el mateix enquadrament ho suggereix o, fins i tot, perquè el lector pot imaginar-se el que l'autor insinua amb el seu dibuix.
En relació amb el dibuix no s'ha de valorar tant la qualitat del dibuix com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar el concepte en la vinyeta, i recrea una situació on el fora de camp sigui necessari per comprendre l'acció de la vinyeta.
(2 punts)

2.3. Es tracta de dibuixar un còmic de sis vinyetes, amb total llicència creativa. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els diferents tipus de plans i recursos demanats. A sota o al costat de cada dibuix, l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla i de recurs es tracta, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals per tal de reconèixer els plans i recursos demanats a l'enunciat.
(3 punts)

32. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. Primera vinyeta: Gran Pla General (GPG)
Segona vinyeta: Pla americà (PA)
Tercera vinyeta: Pla Mitjà (PM)
Quarta vinyeta: Primer Pla (PM)
Cinquena vinyeta: Pla General (PG)
(1 punt)

2.2. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans donant continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament quin tipus de pla ha dibuixat, bé amb el nom complet o amb les abreviatures habituals.
(3 punts)

2.3. Vinyeta: cadascun dels enquadraments dels dibuixos que formen part d'una sèrie que relata una història en un còmic.
Narrativa seqüencial: narració caracteritzada per estar formada per diverses escenes en les quals es descriuen les diferents fases d'una història.
Acció fora de camp: acció que succeeix fora de l'enquadrament de la vinyeta però que forma part de l'escena, ja sigui per la mirada d'un dels personatges, perquè el mateix dibuix ho suggereix, o perquè el lector pot imaginar-se allò que l'autor insinua amb el seu dibuix.
Ideograma: és un petit dibuix que es fa servir per a substituir conceptes abstractes (amor, odi, son...). També és anomenat metàfora visual.
Globus: contenidors de les locucions dels personatges que parlen en un còmic, la procedència dels quals s'indica amb una ratlla, cua o delta invertit..., dirigits cap a l'emissor de la locució inscrita.
Línies cinètiques: artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme del còmic.
(3 punts)
#

33. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. **Diafragma** i **Obturador**. El diafragma mesura la quantitat de llum que passa per l'objectiu mentre l'obturador és obert; l'obturador regula el temps d'exposició, temps durant el qual entra la llum a la càmera per obtenir la fotografia. (1 punt)

1.2.

Ull de peix	Deforma la imatge
Gran Angular	Exagera la perspectiva
Objectiu Normal	No deforma la perspectiva
Teleobjectiu	Redueix la profunditat de camp
Objectiu zoom	Perd Lluminositat

(1 punt)

1.3. El **transfocus** consisteix en el canvi d'enfocament en un mateix pla d'un objecte/personatge que està en primer terme a un altre objecte/personatge que està en segon terme o viceversa. La seva funció narrativa és denotar el canvi de protagonisme de l'un a l'altre sense necessitat de canviar de pla amb objecte d'indicar una alternança, un canvi de protagonisme narratiu, com per exemple en una conversa, una sorpresa, un comiat, o una nova acció. (1 punt)

34. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

una conversa, una sorpresa, un comiat, o una nova acció. (1 punt)

Exercici 2 (7 punts)

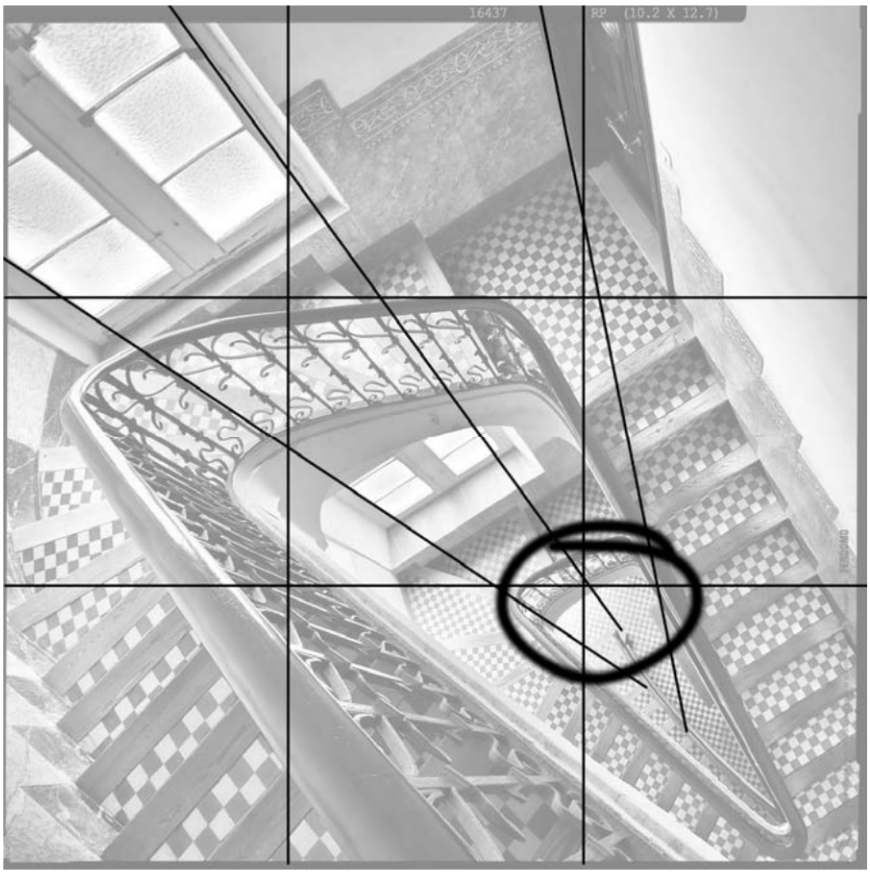
OPCIÓ A

2.1. (4 punts)

Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne o alumna no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precisa. La imatge inclosa en aquestes pautes no es demana a l'alumne en l'examen, és només a tall de referència i context:

-Ordre de lectura i recorregut visual: El tir de càmera està determinat perquè totes les línies convergeixin al final de l'escala. El fotògraf fa servir la llei de terços per reforçar els punts de lectura de tal manera que l'espectador convergeix la mirada inevitablement en l'últim quadrant de la dreta. La línia de la barana i la baixada de la mateixa escala ens porten cap al final de l'espiral, on el punt de fuga es situa exactament on acaba l'escala. La successió de les rajoles i la línia que marca la barana ajuden a emfatitzar la lectura cap el punt de fuga.

-Estructura de la imatge: Es busca una composició geomètrica impossible, on un pla zenital absolut ens privaria de l'espiral i el vertigen, però, on aquest pla picat ens permet endinsar-nos en una escala de baixada als abismes, una baixada a l'inconscient, simbolitzant així, inestabilitat i un cert caire hipnòtic produït per les textures del mosaic de les escales.
-Valoració cromàtica: La fotografia és en blanc i negre, una opció artística determinada per l'autor que busca aprofundir en la recreació del vertigen de la imatge, donant molt més protagonisme a les rajoles que marquen la lectura visual. Hi ha tres colors: el blanc, el negre i amb ells es crea una diferent escala de grisos. Es determina la línia negra de la barana, i els diferents grisos de les rajoles que baixen en vertigen; les rajoles finals són amb una escala de grisos més clara marcant més la caiguda i la profunditat.
-Textures: La càrrega de la textura recau en les rajoles del terra i la barana de l'escala. Un terra configurat per centenars de petites rajoles simètriques i aparentment iguals, però que es van deformant i fent més i més petites en la profunditat de la caiguda.

2.2. Es tracta de valorar la capacitat de l'alumne per donar una resposta raonada en base als coneixements tècnics que té adquirits. Es valorarà l'ús de terminologia específica de la matèria i el coneixement de les eines que són a l'abast d'un fotògraf.
Pel que fa a la fotografia del examen, es tracta d'una fotografia realitzada amb càmera digital amb procediment HDR (3 exposicions). Donada la data de realització de la fotografia, 2012, l'alumne pot deduir i argumentar que s'ha realitzat amb una càmera digital.
La llum és la natural que entra per les finestres. L'òptica utilitzada és un 28 mm i el diafragma a 22, per tal de tenir la major profunditat de camp, fent servir la distància multifocal, per tal de poder tenir el màxim d'elements enfocats.
Es pot raonar que la llum és natural per la claredat del final de l'escala que entra per la finestra i la manca d'ombres en la paret de la dreta de la fotografia, el que porta a deduir l'obertura del diafragma per la realització de la fotografia.
Es pot argumentar la distància multifocal pel fet de que totes les rajoles, tant les que estan a primer pla com les del final de l'escala estan enfocades.

El fotògraf Rubén García Perdomo ha utilitzat un trípode especial de braç articulat col·locat a la barana i que permet que la càmera quedi dintre del forat de les escales per obtenir el pla picat. Els alumnes poden arribar a aquesta conclusió perquè amb llum natural i l'obertura de diafragma necessària per aconseguir que totes les rajoles estiguin enfocades, la càmera ha d'estar immobilitzada.
(3 punts)

35. PAU 2012 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2

OPCIÓ A

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. És previsible que l'alumnat no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament la utilització de terminologia pròpia de la matèria, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.
A tall de referència i context:
-ordre de lectura i recorreguts visuals; un possible ordre de lectura basat en la llei de terços ens portaria a resseguir la diagonal de la imatge de l'extrem superior dret fins a l'extrem inferior esquerre. Fent això seguiríem la silueta del futbolista fins a un dels punts de major pes visual que podem identificar com la bota del futbolista i la seva trajectòria cap a la pilota. Un altre ordre de lectura també correcte estaria basat en la divisió en tres franges horitzontals: en la franja central recauria tot el pes visual d'una lectura tant vàlida d'esquerra a dreta com de dreta a esquerra.
-estructura dels elements que composen la imatge; la imatge la formen quatre elements: el cel, la terra, el futbolista i la pilota. El cel i la terra conformen el fons de la imatge i gairebé es confonen en una difuminada línia de l'horitzó. Són, de fet, el marc irreal i incorpori on vola la imatge del futbolista. El jugador esdevé un personatge mític, dotat d'unes portentoses ales, que sorgeixen de la seva esquena com feixos de llum i li permeten volar. Finalment la pilota com un petit astre dotat de llum pròpia esdevé l'objectiu de tota l'acció i de tota la força continguda i congelada en l'instant captat del moviment del futbolista.
-valoració cromàtica; l'autor de la fotografia supedita la seva opció cromàtica a la realització del encàrrec que ha de resoldre: la mitificació de la selecció nacional de futbolistes del Camerun. El color verd de l'uniforme, doncs, domina la paleta de colors que l'artista utilitza. Valorarem que els alumnes destaquin l'ús de les diferents games i tonalitats del color verd, diferenciant entre el verd del cel, el de la terra, el de l'equipació i el verd semitransparent de les ales.
-textures; són quatre les textures que destaquen: la gespa compacta i molt sòlida, el cel ennuvolat eteri i dispers, que envolten el protagonista absolut de la fotografia; l'àngel format per la unió del futbolista, representat en una imatge realista, i de les ales, representades com a pura energia lluminosa que sembla sorgir del no res per donar-li una força i una aparença sobrehumanes.

2.2. (3 punts)
Es tracta d'un muntatge digital. El muntatge de l'escena es crea juxtaposant elements reals, prèviament fotografiats mitjançant l'ajuda de programes informàtics de retoc de la imatge fotogràfica, com ara els més habituals *photoshop* o *paintshop-pro*. El resultat és una imatge formada per components verídics però que ens mostren una escena totalment fictícia i que contradiu les lleis físiques, com és que un home pugui volar, significat simbòlic de la fotografia. La manipulació digital a més crea un element totalment irreal com són les grans ales brillants que converteixen al jugador en un àngel. Ens trobem davant d'una composició que ens remet, en certa forma, a la mitologia que dotava de poders sobrenaturals als éssers humans i els convertia en èmuls dels déus, com vol l'artista representar als jugadors de la selecció de Camerun: herois capaços de grans proeses i dignes d'admiració.
(3 punts)

OPCIÓ B

2.1. (4 punts)
La representació gràfica del pas del temps que fa servir Pablo Alaudell en aquesta pàgina és l'ús d'un mateix enquadrament en les sis primeres vinyetes que recreen les diferents fases d'una acció aparentment banal com seria la lectura d'un diari i beure una cervesa. Aquestes sis primeres vinyetes tendeixen a alentir el pas del temps en l'acció mostrada per tal de subratllar el dramatisme de la història.
En el dibuix de la seva proposta de breu història original, s'ha de valorar que l'alumnat ha entès i sap aplicar en la demostració del recurs gràfic de pas del temps. La varietat de recursos que es poden fer servir són molt diversos, des de l'ús d'un salt enrere o salt endavant, una metàfora visual –com un ventilador de sostre, metàfora molt estesa en el univers del còmic- una el·lipsi, una transició biològica o paisatgística, etc.

2.2. (3 punts)
Onomatopeia: és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el llenguatge del còmic. Al llarg de la història d'aquest art les onomatopeies més comuns s'han anant consensuant en el seu ús a través d'autors i països, de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal.
Globus: contenidor de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertit dirigida a l'emissor de la locució inscrita. Quan en lloc d'una ratlla la indicació es fa amb petits puntets, es dona per establert que el personatge està pensant; també es poden fer d'altres signes gràfics per indicar crits, xiuxiués, etc.
Línies cinètiques: són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes en les vinyetes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic.
En la pàgina reproduïda de *La torre Blanca*, només es fan servir els recursos de l'onomatopeia i del globus; no es fa servir la línia cinètica.

36. PAU 2012 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

OPCIÓ A

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. És previsible que l'alumne no podrà desenvolupar – ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i també parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precisa.

A tall de referència i context:
Amb el títol Port, Barcelona, Andreas Kierulf va realitzar una de les vuit fotografies de la seva sèrie sobre la ciutat comtal destinades a ser comercialitzades en forma de làmina i que es poden trobar en botigues especialitzades a les Rambles. Es tracta, doncs, d'una fotografia eminentment turística destinada a evocar el record de la ciutat i provocar el goig estètic en l'espectador.

Dels elements morfològics cal destacar sobretot el punt de vista, ja que es tracta d'un panorama clàssic del port de la ciutat amb la muntanya de Montjuic al fons captat des de l'extrem nord de la façana litoral. En aquest cas ens trobem davant d'un gran pla general plantejat amb forma gairebé simètrica al voltant d'una línia horitzontal central delimitada per la costa. La meitat superior està dominada pel cel, i l'inferior pel mar. El tram central, el més important en l'ordre de lectura, és el perfil de la ciutat amb Montjuic emmarcat entre la torre del funicular i l'edifici Porta del Mar. És precisament el reflex d'aquests dos edificis, il·luminat l'un i fosc l'altre, pràcticament l'únic que enterboleix el reflex de la part inferior de la imatge. En aquesta meitat destaquen tan sols com una mena de línia de punts les dues paral·leles que formen les bolles sobre el mar.

La textura aprofita perfectament l'hora del capvespre en que està feta la fotografia per suggerir perfils i ombres que es retallen sobre l'horitzó. Els petits punts de llum que delaten els edificis ajuden a completar el conjunt de diferents textures de la fotografia.

Pel que fa a l'ús del blanc i negre, no es tracta d'una elecció casual, sinó d'una opció artística que permet igual els colors del cel i del mar, convertint-los en un únic marc on destaca la característica silueta de la ciutat.

A nivell compositiu es pot destacar la gairebé total horitzontalitat, només trencada per les dues esgarrapades verticals dels dos edificis més alts als seus extrems i pel traç diagonal creat per les bolles, que suggereixen un punt de fuga amb una certa continuïtat a les tres xemeneies de l'Avinguda Paral·lel.

La il·luminació és natural, tot i que es juga amb l'entrada de llum, ja que el diafragma obert permet a l'autor el joc de grisos entre el cel i el mar que remarquen la simetria i l'efecte d'horitzontalitat, donant a la vegada un aura de poesia al port de la ciutat.

Els valors semàntics de la fotografia ens porten a destacar com l'autor ha buscat un moment del dia com és el capvespre en que la llum és especialment propícia per poder jugar amb l'horitzó i retallar nítidament un dels *sky-lines* més característics de la ciutat de Barcelona. L'autor busca un punt de vista bastant més allunyant del que sòl ser habitual en fotògrafs i pintors clàssics que solen limitar l'enquadrament a la muntanya de Montjuic. La fotografia de Kierulf en canvi mostra una panoràmica molt més àmplia allunyant al màxim el punt de vista de l'espectador, però no fins al punt que no sigui identificable el panorama que es retrata. Es tracta de la recreació poètica d'un paisatge de la ciutat donant protagonisme al mar i al cel, on la muntanya i la ciutat són una entrada de terra i edificis dins de la natura.

2.2. (3 punts)
Es tracta de valorar la capacitat de l'alumne per donar una resposta raonada en base als coneixements tècnics de fotografia que té adquirits. Es valorarà l'ús de terminologia específica de la matèria i el coneixement de les eines que són a l'abast d'un fotògraf.

Pel que fa a la fotografia de Andreas Kierulf es tracta d'una imatge captada al capvespre, és a dir, amb poca llum natural, i, evidentment, sense cap opció pel fotògraf de realitzar una il·luminació artificial fora de la pròpia dels edificis. Per això l'autor ha utilitzat una obertura de diafragma alta, amb un número f que pot oscil·lar, segurament, entre f8 i f11.

L'alumne pot deduir l'ús d'una lent de gran angular o similar i també pressuposar que el fotògraf s'ha situat al nivell del mar per aconseguir la perspectiva desitjada ja que es tracta d'una panoràmica natural a peu de terra.
Podem destacar que no hi ha cap mena de manipulació digital posterior.

37. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que el alumne o alumna no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:

- composició: estem davant d'una composició poc natural en la que la part central de tota l'obra són els dits encreuats que simulen pedretes. Les pedres de la part inferior i el cel buit de núvols a la superior serveixen de marc per aquest cos que mostra la seva nuesa.
- enquadrament: la simplicitat de l'objecte fotografiat ens porta a observar un únic pla de lectura que atrapa i transporta la mirada de l'espectador cap al mur dels dits. L'objecte retratat està en primer primeríssim pla i ocupa gairebé la totalitat de la imatge fet que augmenta el seu poder d'abstracció i evocació.
- textures: en contrast amb el cel que està absolutament net la càrrega de textura recau en els dits i les pedres que es confonen entre ells, cadascuna diferent però dins d'un conjunt homogeni.
- il·luminació: també aquí s'imposa la naturalitat, atès que es tracta d'una imatge presa aprofitant la llum natural, sense il·luminació artificial, aprofitant un moment del dia en la que la posició del sol permetés l'efecte visual en el que els dits es confonguin amb les pedres.

2.2. Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en un escenari natural i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de fotomuntatge. Es evident que hi va haver una posada en escena prèvia, per tal de evidenciar el moment en el que la llum fa confondre els dits amb les pedres, però no hi ha cap il·luminació artificial. La preparació prèvia es limita a la posició dels dits i a la configuració de l'enquadrament buscat per l'artista sense que intervingui cap element decoratiu o *d'atrezzo* artificial, com ara decorats o vestits. Tampoc no hi ha cap mena de manipulació posterior a la presa de la fotografia com ara un fotomuntatge o alteració del negatiu en laboratori. Segurament l'autor vol fugir de qualsevol artifici i destacar l'aspecte naturalista de la seva fotografia. El poder evocador de la imatge recau dons, no en posades en escenes artificioses ni en manipulacions al laboratori de revelat, sinó en la tria d'una imatge suggeridora i d'un punt de vista arriscat.
(3 punts)

38. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. El ideograma o metàfora visual és un petit dibuix que es fa servir per a substituir conceptes abstractes tals com l'amor, el dolor o la son. Els ideogrames dibuixats poden ser variats, tot i així hi ha una sèrie d'elements universalment acceptats com a estàndards: l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, el dormir es simbolitza amb un tronc que poden estar serrant, i tenir una idea amb una bombeta que s'encén. Es valorarà positivament qualsevol aportació original del alumne si es prou entenedora com a metàfora visual del que se li demana. (1 punt)

1.2. Les línies cinètiques són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic. (1 punt)

1.3. Una de les tècniques narratives pròpies del llenguatge del còmic es l'ús del globus; els globus són els contenidors de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertit dirigit a l'emissor de la locució inscrita. Quan en lloc d'una ratlla la indicació es fa amb petits pontets es dona per establert que el personatge està pensant. El dibuix ha de reflectir aquesta definició. (1 punt)

39. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne o alumna no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:
-Ordre de lectura i recorreguts visuals: L'alumne ha d'indicar que el que es veu primer és la dona en contrast amb la llum que il·lumina l'escena i que procedeix, -podem suposar- d'un fanal situat fora de camp a la dreta de la imatge, i que a l'hora que il·lumina els aparadors tancats de les botigues del fons, deixa en total penombra el rostre i l'aspecte de la prostituta parada a la cantonada. La mirada de l'espectador és guiada doncs per una llum que en realitat no li mostra res, sinó que li amaga tot, i que converteix la figura de la dona en un esser anònim i sense personalitat, en un símbol del que és i del que fa. La mateixa llum ens dibuixa l'ombra de la dona com a complement d'aquesta imatge anònima. El recorregut visual va doncs de dreta a esquerra fent un zig zag que acaba en la fuga de l'ombra al extrem inferior esquerre.
-Estructura de la imatge: La imatge té només tres elements la prostituta, l'edifici de la dreta i el carrer parisenc –terra i botigues-. La figura de la dona ocupa el lloc central i preeminent de la imatge, la seva solitud reforça el seu protagonisme i a la vegada la converteix en un element estrany en aquest escenari nocturn. El carrer serveix de marc i d'escenari per a la dona, magnificant la seva solitud i la sordidesa de la seva situació.
-Valoració cromàtica: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que fa servir aquesta gama cromàtica expressament per reforçar l'idea de naturalisme i situació espontània. La gama de grisos permet establir diferents plans de comprensió, destacant la figura de la dona, totalment en negre, al centre dels elements que l'envolten. L'alumne també pot destacar el paper que juguen les ombres com a contrast cromàtic amb la forta llum del fanal en fora de camp.
-Textures: podrien destacar bàsicament tres tipus principals de textures. La primera és la de la dona, amb el simbolisme que això comporta en la figura de la seva projecció personal. La segona textura destacable seria la de la persiana de la botiga que té al seu darrera, en primer pla per l'espectador, una textura de onades que pot recordar un temps passat. L'última seria la del fons de la fotografia on es fonen l'asfalt amb les parets d'aquest barri popular de París, creant una imatge quotidiana però a l'hora irreal per l'absència total de vida.

2.2. (3 punts)
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria.
Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en un escenari natural, el carrer parisenc, i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de fotomuntatge, ens mostra una situació espontània, és un enregistrament documental d'una acció que estava succeint en un lloc i moment determinats. L'autor ha tingut cura de l'enquadrament i de l'expressivitat de l'acció del personatge, per tal d'elaborar una imatge inusual d'un fet quotidià en la vida nocturna del París d'entreguerres. La imatge es pot considerar un antecedent de la fotografia humanista que reflectia l'àmbit quotidià en la seva realitat amb una certa aurèola poètica.

40. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. Diafragma i Obturador. Diafragma que mesura la quantitat de llum que passa per l'objectiu mentre l'Obturador és obert, i l'Obturador que regula el temps d'exposició, temps durant el qual entra llum a la càmera. (1 punt)

1.2. La lent d'aproximació o macro és un tipus de lent d'angle ample que serveix per enfocar i fer fotografies amb detall d'objectes molt petits i es fa servir per exemple a la fotografia d'insectes, de joies o d'experiments de laboratori. El teleobjectiu és un tipus de lent d'angle estret que serveix per enfocar i fer fotografies d'objectes situats en una posició distant de la càmera i es fa servir sobretot quan la càmera no es pot acostar a l'objecte per impediments com ara les dificultats del terreny, el perill o les mesures de seguretat, per exemple la fotografia de fauna salvatge. La diferencia entre tots dos és l'angle de la lent. (1 punt)

1.3. Enfocar és l'acte d'aconseguir nitidesa sobre l'objecte que volem mostrar, modificant per fer-ho la distància focal de la càmera; enquadrar és seleccionar l'espai físic que volem que aparegui reflectit a la imatge final, situant-lo dins dels paràmetres de l'objectiu. (1 punt)

41. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Es tracta de dibuixar una sèrie de 10 vinyetes que resumeixi l'acció. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complert o amb les abreviatures habituals: PD, PP, PA, PG, GPG. Atès que es tracta d'una historieta, la mida de les vinyetes pot ser diferent. (4 punts)

2.2. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els conceptes demanats. Les definicions que s'han d'aportar són:

Onomatopeia: és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el còmic. Al llarg de la història del còmic les onomatopeies més comuns s'han anat consensuant a través d'autors i països, de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal.
Línies cinètiques: són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic.
Ideogrames: són petits dibuixos que fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com l'amor, el dolor, la son, etc. Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, l'odi amb serps i llampecs que surten dels ulls i la son amb un tronc de fusta.
(3 punts)

42. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. La profunditat de camp fa referència al marge de distància per el qual els objectes fotografiats apareixen nítids, es a dir, és la zona de la imatge compresa entre l'objecte més proper i l'objecte més distant perfectament enfocats. (1 punt)

1.2. El diafragma és la part de l'objectiu de la càmera fotogràfica que controla l'entrada de llum. (1 punt)

1.3. El zoom òptic és una lent que es mou endavant i enrere per apropar o allunyar la imatge sense comportar pèrdua de qualitat de imatge, treballa sobre la imatge real. El zoom digital el que fa és ampliar una part de la imatge, no apropar-la, actua com una lupa, ampliant nomes una part del que es vol fotografiar, la qualitat és molt més inferior amb l'ús del zoom digital. (1 punt)

43. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:
Imatge A
La fotografia ens mostra un milicià republicà en actitud de disparar en un carrer durant els primers dies de la Guerra Civil Espanyola. El soldat es l'únic punt d'interès de la imatge, ja que tant la paret com el terra estan absolutament nets de cap detall que distregui l'atenció del espectador, només la confluència de les línies horitzontals de la façana amb la línia vertical de la cantonada ajuda a donar estabilitat a la imatge.
Es tracta d'un "posat", es a dir, d'una realitat alterada per la voluntat del fotògraf, que ha demanat al milicià que aixequi el fusell i faci veure que dispara. Això es fa evident, al marge de cap altre documentació històrica, pel punt de vista des de el qual està presa la fotografia i que revela que l'autor es trobaria en mig d'una hipotètica línia de foc.
Centelles vol representar la fermesa de l'actitud i la legitimitat dels ideals republicans que està defensant el milicià. L'absència d'uniforme evidencia que no ens trobem davant d'un ús institucional del poder armat, sinó de la força del propi poble alçat en armes per defensar la República.
L'ús de la imatge es clarament propagandístic, el fotògraf no només fa fotografies, sinó que confecciona pràcticament cartells de propaganda política a favor d'una causa, la de la guerra civil en defensa del ordre republicà. La imatge d'un home dret, ferm, sense uniforme però armat i en actitud resolta esperant un enemic invisible és la imatge que simbolitza la voluntat republicana de resistir la sublevació militar de 1936.
Imatge B
La imatge ens mostra una composició apaïsada amb diversos personatges i nivells de lectura centrada en un focus principal situat al mig de la fotografia: el cos nu de una petita nena vietnamita, corrent i fugint terroritzada d'una amenaça que no podem veure. En un darrer pla, veiem una línia de soldats estadounidencs que caminen tranquils darrera els nens que fugen, i en un últim pla el fum d'un foc que crema l'horitzó.
Estem davant d'una instantània feta de manera improvisada, quan el fotògraf, evidentment un reporter de guerra es va trobar amb una situació dramàtica davant del objectiu de la seva càmera. Es tractava, com aclareix el títol de la fotografia, de les conseqüències d'un atac amb bombes de napalm sobre una aldea vietnamita per part del exèrcit estadounidenc. Com es va saber després la nena que centra la imatge havia perdut la roba, a causa de la explosió i patia greus cremades a la seva pell. No hi ha cap artifici ni manipulació en l'acció fotografiada, ni en el posterior tractament de la imatge.
La fotografia ens transmet la cruesa d'una guerra en la qual de manera indiscriminada es veia afectada la població civil, i en especial el patiment d'uns nens, en contrast amb la tranquil·litat en la que les tropes professional semblen assumir el context bèl·lic provocat per la seva presència.
Estem davant d'un al·legat contra la violència de la guerra i la devastació que origina, fent servir els crits silenciosos d'una criatura aterrida que és víctima innocent i passiva d'un conflicte.

Una possible comparativa es pot establir en base als nivells denotatiu i connotatiu d'ambdues imatges. Denotativament són dos fotografies totalment diferents, ja que mentre la primera està preparada i utilitza un model en una actitud provocada i retocada pel mateix fotògraf fins trobar el posat prèviament proposat, la segona es totalment fruit de la improvisació, és un retrat de l'instant, irrepetible i única, en la qual el fotògraf no ha pogut determinar res ni fer altre cosa que enquadrar i prémer el disparador. Connotativament trobem que també son dues imatges amb intencions i lectures oposades, ja que mentre la primera es converteix en pamflet propagandístic a favor d'una acció guerrera i concretament d'un bàndol del conflicte, mostrant el fet bèl·lic com una actitud viril i popular, la segona instantània és tot el contrari, un al·legat antibel·licista que mostra l'absurd de la guerra i la cruesa dels efectes devastadors i indiscriminats que aquest pot tenir sobre els elements més dèbils de la població. Així doncs, mentre la fotografia A es va fer servir com a icona de la causa republicana, la fotografia B va donar la volta al món convertida en un editorial mut però colpidor i efectiu contra la guerra de Vietnam.

2.2. El gènere fotogràfic al que ambdues fotografies pertanyen és el fotoperiodisme, tot i que reflecteixen dues formes molt diferents de fer periodisme fotogràfic, l'un amb la preparació i construcció de la imatge, i l'altre com a testimoni de l'instant. Aquest gènere neix a l'any 1880 amb la primera fotografia publicada amb un diari, sorgeix vinculat amb el moviment de la fotografia humanista de després de la Segona Guerra Mundial i ha evolucionat fins els nostres dies sempre molt vinculat a la representació gràfica dels conflictes armats. Així, formen part de la història visual del món les imatges de la Guerra Civil Espanyola, de la II Guerra Mundial, de la Guerra del Vietnam i d'altres conflictes o esdeveniments mundials, com ara els Jocs Olímpics.
El fotoperiodisme és la representació gràfica d'un esdeveniment en qualsevol dels seus formats (escrit, digital o audiovisual) vinculat amb l'actualitat i molt lligat a l'evolució de les noves tecnologies. Com a gènere periodístic s'organitza en seccions i especialitats, així podem parlar de fotoperiodisme de guerra, polític, esportiu, etc.
El fotoperiodisme comparteix, tot i que amb matisos, els principals trets diferencials del periodisme. D'aquesta manera es pot dir que el fotoperiodista utilitza la càmera com el periodista ha fet servir la ploma, la màquina d'escriure i, ara, l'ordinador per copsar la realitat i fer-la arribar al seu públic.
Les seves característiques principals son:
*Actualitat: El contingut de les imatges del fotoperiodisme ha de reflectir un fet actual, es tracta de portar a la audiència allò que està esdevenint en aquell moment, allò que es notícia per que és rellevant, important o interessant.
*Objectivitat: El fotoperiodisme ha de fugir per definició de qualsevol manipulació de la imatge prèvia o posterior a la seva realització. Es suposa que allò que reflecteix l'objectiu del fotoperiodista ha de ser la realitat, un reflex de la veritat sense filtrar, i adequat al principis de l'ètica del periodisme i el seu codi deontològic. Així, són habituals en les seves fotografies les imatges crues i dures dels conflictes bèl·lics o altres esdeveniments dramàtics.
*Qualitats estètiques: Al fotoperiodisme coincideixen la voluntat periodística de reflectir la realitat amb la capacitat del artista plàstic d'evocar sensacions i sentiments mitjançant les seves imatges. D'aquesta manera, ens troben amb una estètica molt cuidada i una construcció visual molt treballada. Són habituals les imatges visualment molt espectaculars, que inclouen grans esdeveniments històrics i moments claus del nostre passat immediat. També es caracteritza per la espontaneïtat del fet que reflecteix, el que fa que el fotoperiodista hagi de triar entre la perfecció tècnica de la fotografia i la necessitat de copsar el moment just en que es produeix l'acció.
Tradicionalment associem el fotoperiodisme amb les imatges en blanc i negre, ja que els diaris no solien publicar fotografies en color, això a fet que després, tot i generalitzar-se l'ús del color en diaris i revistes, encara i hagi molts autors que prefereixin el blanc i negre a l'hora de realitzar el seu treball.

44. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. L'enfocament és l'acte d'aconseguir nitidesa sobre l'objecte que volem mostrar, modificant per fer-ho la distància focal de la camera; l'enquadrament és la selecció de l'espai físic que volem que aparegui reflectit a la imatge final, situant-lo dins dels paràmetres de l'objectiu. (1 punt)

1.2. L'aire és l'espai buit que amb una funció narrativa determinada es deixa al voltant dels objectes/personatges que surten al fotograma de una pel·lícula. Per exemple quan un personatge camina cap a la dreta l'habitual és que l'aire el tingui en aquesta mateixa direcció, significant l'espai que encara li queda per recórrer.(1 punt)

1.3. Un objectiu de tipus zoo és aquell que té una distància focal variable, i serveix per enfocar objectes a diferents distàncies focals sense haver de canviar la òptica. (1 punt)

45. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:
*Composició: Les nocions bàsiques sobre la composició d'una imatge és molt important per a qui es situa darrera d'una càmera fotogràfica. La comprensió dels conceptes tècnics com ara el volum, plans i textura, entre altres, permetran construir millors fotografies i composar imatges. Estem davant d'una composició naturalista, on l'autor no ha fet cap modificació a l'objecte de la seva obra, ha treballat l'enquadrament per tal que el pes visual recaigui en la que la part central i més important de la fotografia: el mur de pedra de fang que dona títol a l'obra. La terra resseca a la part inferior i el cel buit de núvols a la superior serveixen de marc a la paret que s'allunya del punt de vista de l'espectador fins a perdre's en un punt de fuga al marge esquerre de la imatge.
*Simplicitat/complicitat: Podríem dir que es tracta d'un apunt del natural, d'una fotografia de paisatge que centra tota la seva capacitat d'evocació estètica en la capacitat del fotògraf d'aconseguir la composició i l'enquadrament precisos sense necessitat, ni capacitat, d'intervenir sobre l'objecte fotografiat. No hi ha artificis ni models, ni modificació alguna sobre objecte de la imatge, simplement la mirada neta i pura de l'artista.
*Plans: La simplicitat de l'objecte fotografiat ens porta a observar un únic pla de lectura, un pla horitzontal que atrapa i transporta la mirada de l'espectador de dreta a esquerra de la imatge fins a perdre's a l'horitzó, on la muralla, el cel i el camp coincideixen.
*Angle: Estem davant d'un angle recte, tot i que podem observar una lleugera modificació de la pressa de la imatge respecte a la alçada del fotògraf, ja que tot i mantenir l'horitzontalitat es situa aparentment uns centímetres per sota de la mirada d'un observador parat dret, per tal de perdre de vista el possible paisatge que s'amaga rera del mur i a la vegada destacar la solidesa, impenetrabilitat, i aparent continuïtat infinita d'aquest.
*Textura: Tant el cel com la terra apareixen pràcticament nets, sense núvols el primer, i pràcticament buit de pedres i vegetació el segon. La càrrega de la textura recau doncs en el mur, configurat per centenars de pedres de fang totes i cadascunes d'elles aparentment iguals, però totes i cadascunes d'elles singulars i diferents, amb imperfeccions i rugositats que les fan úniques dins d'un conjunt homogeni. La successió de línies horitzontals que marca la construcció del mur ajuda a remarcar la lectura cap al punt de fuga. L'abrusadora horitzontalitat només es veu trencada per les línies inclinades que representa la filera superior de pedres que corona el mur.
*Il·luminació: També aquí s'imposa la naturalitat, ja que aparentment es tracta d'un imatge presa aprofitant la llum natural, sense l'ajut de cap mena de focus o altres il·luminacions artificials. D'altra banda, el fotògraf ha buscat notòriament un moment del dia en que la posició del sol li permetés obtenir la imatge sense la presencia gairebé d'ombres.

2.2. Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en temps real, i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de muntatge. No es fa evident cap tipus de preproducció que suposi per part del fotògraf una posada en escena prèvia, ni pel que fa a la escenografia, ni tampoc en la presència de cap element viu, animal o humà. Ens mostra un paisatge sobre el qual l'autor no sembla haver imposat cap alteració ni artística ni tècnica més enllà del descens del punt de vista, ja que com indica l'alçada del mur la fotografia ha estat feta amb el trípode lleugerament abaixat en la línia horitzontal a aproximadament un metre del terra.
Tampoc no hi ha cap mena de manipulació posterior a la pressa de la fotografia, com ara un fotomuntatge o alteració del negatiu en laboratori. Segurament l'autor volia fugir de qualsevol artifici, tant de moda entre els creadors contemporanis de la dècada anterior, i acostar-se més a les noves tendències naturalistes de postguerra.

46. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1

Exercici 1

1.1. TIFF: És un arxiu sense comprimir i fiable. És un format en mapa de bits que pot ser llegit i intercanviat, sense cap problema, per qualsevol plataforma, ja sigui Mac o PC. El TIFF és també una opció molt recomanable si es desitja incloure la imatge dins d'un text generat amb un processador. Té l'inconvenient d'ocupar bastant espai, cosa que redueix les possibilitats de enviar-lo via internet. Tot i així permet una lleugera compressió (LZW). És molt utilitzat en autoedició.
JPG o JPEG: És un dels més populars entre els usuaris no professionals de la imatge digital (és l'arxiu més utilitzat per als qui envien imatges a través d'internet). Permet graus elevats de compressió, redueix la mida de l'arxiu a una dècima part (1:10), però això afecta notablement la qualitat de la imatge alhora de descomprimir-la. Utilitzat a nivells mínims de compressió la pèrdua de qualitat és quasi imperceptible.
GIF: És el format més utilitzat per il·lustrar pàgines *web*. Comprimeix la mida de l'arxiu a una tercera o quarta part. Produeix una certa pèrdua de qualitat respecte als formats més estables. Aquest format tant sols s'utilitza per transmetre imatges per internet i mai s'ha de fer servir per imprimir-les o publicar-les. (1 Punt)

1.2. La relació correcte seria: (1 Punt)

A) Ull de peix	4) Deforma la imatge
B) Gran angular	3) Exagera la perspectiva
C) Objectiu normal (50mm)	1) No deforma la perspectiva
D) Teleobjectiu	2) Redueix la profunditat de camp

1.3. La resolució que s'obté enregistrant a baixa resolució és suficient per visionar fotos en la pantalla de l'ordinador, rebre-les per internet o enviar-les per e-mail. També es poden imprimir en un paper, sense perdre massa detall, sempre i quan la mida del paper sigui reduïda. Per tant aquests compressors resulten molt útils per certs usos comercials, com per exemple: fer fotografies de carnet, per bases de dades, o per les fotografies que s'inclouen en els anuncis classificats, etc. (1 punt)

47. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:
-Ordre de lectura i recorreguts visuals: la imatge es centra en l'acció d'un violinista tocant el seu instrument. De fet, l'important no és qui executa l'obra, ja que el fotògraf ens oculta a l'ombra mitja cara de l'artista, sinó la mateixa execució de la peça. Bragaglia posa èmfasi en el moviment constant de les mans sobre les cordes i l'arc. La lectura és clarament vertical, ja que va de la cara del artista desconegut cap a baix, passant per les diferents mans que interpretant la música. En primer pla tenim les cordes i l'arc, en segon pla, malgrat que borroses, les mans, i finalment en un tercer pla de lectura el violinista. Al fons un decorat negre, potser unes cortines, sense cap pes visual.

-Estructura dels elements que composen la imatge: es tracta d'una estructura totalment clàssica on l'element principal a destacar es situat pel fotògraf just en el centre de la imatge. Artista i instrument reben tot el pes de la composició sense cap element aliè que distregui la mirada.
-Valoració cromàtica: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que fa servir aquesta gamma cromàtica expressament per reforçar l'idea de naturalisme i situació espontània (optar pel blanc i negre l'any 1913 ja indicava una voluntat creativa, ja que des de 1907 era factible la fotografia industrial a color). La gamma de grisos permet establir diferents plans de comprensió, destacant l'encreuament de les cordes fixes i estables, perfectament definides, amb l'arc en constant moviment.
-Textures: podrien destacar bàsicament tres tipus principals de textures. La primera és la de les cordes i l'arc que desprenen una mena de brillantor que les fa coprotagonistes de l'instant. La segona textura destacable seria la de les mans borroses i indefinides, que semblen tenir una vida pròpia, contrastant vivament amb la total quietud del rostre i cos de l'artista i de la caixa de l'instrument. L'última seria la del fons de la fotografia on es fonen el vestit fosc del músic amb les cortines que li serveixen de decorat.

2.2. (3 punts)
Es tracta d'una fotografia analògica. El fet de poder observar quatre mans i un arc en moviment ens indica clarament que l'autor a utilitzat la tècnica del **fotomuntatge** per aconseguir superposar diversos instants diferents de la mateixa acció. L'autor, un dels precursors d'aquesta tècnica, utilitza el procediment fotogràfic de superposar diferents negatius, en la intenció de mirar de captar l'idea del moviment i mirar de transmetre-la a l'espectador. D'aquesta manera s'aconsegueix destacar precisament aquelles parts d'un objecte o persona que durant la realització de successives fotografies varien de posició, en aquest cas les mans i l'arc, mentre que el cos del artista i la caixa de l'instrument semblen completament quiets. L'ús del fotomuntatge va ser en els inicis de la fotografia la principal forma de creació artística dels fotògrafs que volien anar més enllà del retrat naturalista de la realitat. D'aquesta manera es sacrificava versemblança per guanyar expressivitat.

48. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. Una de les tècniques narratives pròpies del llenguatge del còmic es l'ús del globus; els globus, també anomenats bafarades, *bocadillos* en castellà, *ballons* en anglès, són els contenidors de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertit dirigit a l'emissor de la locució inscrita. Quan en lloc d'una ratlla la indicació es fa amb petits puntets es dona per establert que el personatge està pensant. El dibuix ha de reflectir aquesta definició. (1 punt)

1.2. El manga és un tipus de còmic originari del Japó i actualment estès a tot l'occident, definit pel predomini de la narració lineal, per la caracterització icònica dels personatges (ulls grans i línies clares) i per la connexió directa entre paraula i dibuix. (1 punt)

1.3. Els ideogrames dibuixats poden ser variats, tot i així hi ha una sèrie d'elements universalment acceptats com a estàndards: l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, el dormir es simbolitza amb un tronc que poden estar serrant, i tenir una idea amb una bombeta que s'encén. Es valorarà positivament qualsevol aportació original del alumne si es prou entenedora com a metàfora visual del que se li demana. (1 punt)

49. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (4 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada i la corresponent argumentació. Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació. Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:

-Ordre de lectura i recorreguts visuals: la imatge es centra en el rostre feliç del noi que, suposem, torna triomfant a casa seva després d'haver complert amb l'encàrrec de comprar dues ampolles de vi, una felicitat a la que se suma el fet de veure's escollit com a objectiu de la càmera del fotògraf. De fet, només la figura del noi està perfectament enfocada en aquesta imatge, i per tant la primera lectura visual se centra només amb ell i la seva particular càrrega. En segon pla, ocupant un espai

secundari hi ha una nena desenfocada, que se n'adona perfectament de la intenció del fotògraf i també n'és partícip amb una mirada còmplice. Finalment, igualment desenfocat la resta del fons, persones anònimes i un carrer qualsevol del París de finals dels anys 50.
-Estructura dels elements que composen la imatge: es tracta d'una estructura totalment clàssica on l'element principal a destacar es situat pel fotògraf just en el centre de la imatge. No només és l'únic element enfocat, sinó que també és l'únic que està perfectament il·luminat per una llum suposem que natural que fa brillar la cara del noi i les ampolles que porta.
-Valoració cromàtica: es tracta d'una fotografia en blanc i negre que fa servir aquesta gama cromàtica expressament per reforçar l'idea de naturalisme i situació espontània. La gama de grisos permet establir diferents plans de comprensió, destacant la figura del nen per sobre dels elements que l'envolten.
-Textures: podrien destacar bàsicament tres tipus principals de textures. La primera és la de les ampolles que porta el noi i que desprenen una mena de brillantor que les fa coprotagonistes de l'instant. La segona textura destacable seria la de la roba del noi i la de les persones anònimes que l'envolten, una textura que ara ens recorda un temps passat. L'última seria la del fons de la fotografia on es fonen el gris del asfalt amb el gris de les parets d'aquest barri popular de París.

2.2. (3 punts)
Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en temps real, i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de muntatge, ens mostra una situació espontània, és un enregistrament documental d'una acció que estava succeint en un lloc i moment determinats. L'autor, considerat un dels pares del fotoperiodisme, ha tingut cura de l'enquadrament i de l'expressivitat de l'acció dels personatges, per tal d'elaborar una imatge inusual d'un fet quotidià. La imatge està vinculada amb el moviment de la fotografia humanista sorgit després de la Segona Guerra Mundial, aquest corrent acollia fotògrafs dispars i podia incloure tant el reportatge social, que reflectia l'àmbit quotidià en la seva realitat, amb una certa aurèola poètica.

50. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (4 punts)
Els raonaments poden ser múltiples, es valorarà la capacitat d'anàlisis i argumentació de l'alumne:

Fotografia **A**: Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge ens mostra una escenificació creada expressament per l'artista per tal d'elaborar la fotografia. Mitjançant la tècnica del fotomuntatge ens presenta una sintaxis compositiva i espai-temporal de moment congelat, una situació que no existeix en el món real però que el fotògraf dota de versemblança creant l'essència de l'instant. La polisèmia d'aquesta imatge emana de la seva condició surrealista. És una imatge de representació onírica i plena de artificiositat. La fotografia compleix el requisit que exigeix el discurs surrealista, un enunciat formal realista i ordenat per reforçar l'efecte surrealista per contrast del contingut impossible.

Fotografia **B**: Es tracta d'una fotografia analògica. Es tracta d'una imatge pressa a baixa velocitat d'obturació per tal de captar el moviment dels protagonistes. La deformació provocada pel moviment es tant elevada que no podem distingir bé els diversos elements que composen la imatge. No es tracta de desenfocament pròpiament dit, sinó de superposició de zones del cos que es troben en desplaçament. La indefinició general de la fotografia apunta cap a un cert nivell d'abstracció, es pot parlar d'una senzillesa aparent basant-nos en el resultats plàstics i en la poca manipulació del autor sobre la escena o sobre el negatiu, però cal reconèixer un important treball previ sobre la velocitat de obturació i els seus resultats estètic i conceptuals.

2.2. (3 punts)
Es valorarà la capacitat crítica i de raonament de l'alumne, els possibles arguments són:

- La fotografia **A**: és una fotografia que ens mostra una escena que en cap cas podria ser real, ja que està construïda en base a la superposició de diversos elements en la imatge. La intenció és crear una especulació sobre l'instant mitjançant una imatge detalladament construïda. La fotografia segueix el dictat surrealista d'un contingut impossible (no veraç) amb imatge realistes.
- La fotografia **B**: és un treball totalment manipulat, amb procediments analògics. Destaquem el fort componen de mobilitat, es tracta d'una fotografia dinàmica que sacrifica amb aquest objectiu qualsevol intenció de representació realista. L'autor transmet la sensació de moviment a canvi de perdre del tot el contacte amb el referent. Es tracta d'una imatge impossible on la veracitat es perd en favor de l'estètica.

OPCIÓ B

2.1. (3 punts)
Es tracta de dibuixar una sèrie de 10 vinyetes que resumeixi l'acció. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció. A sota de cada dibuix l'alumne ha d'identificar correctament de quin tipus de pla es tracta, bé amb el nom complert o amb les abreviatures habituals: GPG, PG, PM, PA, contrapicat, PP, PD. Donat que es tracta d'una historieta, la mida de les vinyetes pot ser diferent.

2.2. (4 punts)
No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els conceptes demanats. Les definicions que s'han d'aportar són:
Globus: també anomenat *bocadillo* en castellà, *ballon* en anglès, és el contenidor de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertit dirigit a l'emissor de la locució inscrita.
Onomatopeia: és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el còmic. Al llarg de la història del còmic les onomatopeies més comuns s'han anat consensuant a través d'autors i països, de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal.
Línies cinètiques: són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic.
Ideograma: són petits dibuixos que es fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com amor, dolor, son, odi... Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, l'odi amb serps i llampecs que surten del ulls, la son amb un tronc de fusta, una idea amb una bombeta que s'encén, o el dolor amb estrelles que giren al voltant del cap.

51. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (2 punts)
L'el·lipsi és l'eliminació de temps morts innecessaris a través d'un trencament sobtat de la línia d'espai i de temps que l'espectador/lector accepta com a lògic. En el cas d'aquesta pàgina de còmic, Picanyol fa servir clarament dues el·lipsi, entre la vinyeta 4 i la 5 quan el personatge passa d'un interior a un carrer, i entre la vinyeta 8 a la 9 quan el noi passa del carrer a una casa.

2.2. (2 punts)
No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans demanats. En el cas de la vinyeta 3 el primer pla pot correspondre a la cara del senyor que cau o la del home que es sorprèn i el pla detall, qualsevol element del dibuix. El pla zenital de la vinyeta 5 ha de portar la perspectiva a la verticalitat absoluta, amb la qual cosa només veurem la copa de l'arbre i els caps-cossos de les persones que caminen pel carrer.

2.3. (3 punts)
Les **línies cinètiques** són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic. Una línia de punts o de petites ratlletes indiquen per exemple l'espai que recorre un personatge quan salta d'un trampolí, una línia en forma de molla que surt dels peus d'un personatge indica velocitat o caiguda, una línia darrera d'un personatge indica que aquest camina. En aquesta pàgina només hi ha línies cinètiques en les vinyetes 1, 2, 3 i 4, i corresponen als moviments de braços dels personatges i la representació de la caiguda.
Els **ideogrames** o les metàfores visuals són petits dibuixos que es fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com amor, dolor, son, odi... Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, l'odi amb serps i llampecs que surten del ulls, la son amb un tronc de fusta, una idea amb una bombeta que s'encén, o el dolor amb estrelles que giren al voltant del cap. En aquesta pàgina hi ha tres tipus de ideogrames: les gotes que expressen sorpresa de les vinyetes 3 i 9; els llampecs que expressen ira de la vinyeta 4; i els signes d'admiració que reforcen la idea de perplexitat a les vinyetes 3 i 9.
La **onomatopeia** és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el còmic. Al llarg de la història del còmic les onomatopeies més comuns s'han anat consensuant a través d'autors i països, de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal. En aquesta pàgina de còmic trobem el riure de la vinyeta 1 i el so del cop de la caiguda de la vinyeta 3.

52. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. Diafragma, que mesura la quantitat de llum que passa per l'objectiu mentre l'Obturador és obert, i l'Obturador que regula el temps d'exposició, temps durant el qual entra llum a l'aparell per impressionar la pel·lícula a la càmera analògica o el sistema electrònic, xip, de la càmera digital. (1 punt)

1.2. Anomenem *flash* (paraula anglesa que vol dir llampec) a l'aparell productor d'intensos impactes de llum utilitzat per il·luminar l'escenari d'una fotografia. Per extensió, també es denomina *flash* al propi cop de llum. Es fa servir quan les condicions llumíniques fan impossible la pressa de la fotografia, o en fotografia creativa per alterar les condicions d'il·luminació natural. (1 punt)

1.3. El **macro** és un tipus de lent d'angle ample que serveix per enfocar i fer fotografies amb detall d'objectes molt petits i es fa servir per exemple a la fotografia d'insectes, de joies o d'experiments de laboratori. El **teleobjectiu** és un tipus de lent d'angle estret que serveix per enfocar i fer fotografies d'objectes situats en una posició distant de la càmera i es fa servir sobretot quan la càmera no es pot acostar a l'objecte per impediments com ara les dificultats del terreny, el perill o les mesures de seguretat, per exemple la fotografia de fauna salvatge o el seguiment de famosos. La diferencia entre tots dos és l'angle de la lent. (1 punt)

53. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. Les **línies cinètiques** són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic. En aquesta vinyeta les línees cinètiques indiquen el moviment de les pilotes que cauen i reboten sobre Miguelito. El **globus**, també anomenat *bocadillo* en castellà, *ballon* en anglès, és el contenidor de les locucions dels personatges que parlen, la procedència dels quals s'indica amb una cua, ratlla o delta invertit dirigit a l'emissor de la locució inscrita. En aquesta vinyeta el globus conté el "*¡Socorro!*" que crida el personatge de Miguelito. (2 punts)

2.2. La **onomatopeia** és la representació gràfica de la traducció fonètica d'un so determinat en el còmic. Al llarg de la història del còmic les onomatopeies més comuns s'han anat consensuant a través d'autors i països, de manera que s'han convertit en un llenguatge gairebé universal. Per aquesta vinyeta concreta es podria fer servir el "boing" de les pilotes que boten, i en representació del cops que rep el personatge solucions como ara "puf", "paf" o "pam". El "*¡Socorro!*" de Miguelito no és cap onomatopeia, és un globus de diàleg, ja que no correspon a cap representació gràfica d'un so. (2 punts)

2.3. L'alumne ha de dibuixar un total de vuit vinyetes, quedant clar que l'última és la de mostra i ha de reproduir la mateixa. No s'ha de valorar tant la qualitat dels dibuixos com la demostració que l'alumne ha entès i sap aplicar els tipus de plans que donen continuïtat a l'acció, tot respectant els plans demanats. (3 punts)

54. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. La profunditat de camp és el marge de distància per el qual els objectes apareixen nítids, més lluny o més a prop d'aquest marge l'objecte fotografiat estarà desenfocat. (1 punt)

1.2. La imatge surt cremada per la doble exposició a la llum, la del sol i la de la neu, si no fem servir cap mena de filtre, el mètode per evitar aquest efecte és tancar el diafragma, impedint l'entrada de la llum. (1 punt)

1.3. Sí, en el moment d'enregistrar les fotografies digitals hi ha l'opció d'enregistrament en blanc i negre, fins i tot en sèpia. També és possible fer l'impressió en monocrom, tot i que no es pregunta la possibilitat de imprimir-les sinó d'enregistrar-les. (1 punt)

55. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

2.1. (2 punts)
Un pla picat es correspon amb una posició de la càmera elevada sobre l'alçada de l'ull i denota que el personatge es dèbil, vulnerable i fràgil; un pla contrapicat es correspon amb una posició de la càmera per sota de l'ull i inclinada cap a munt i denota força, potència, triomf o seguretat del personatge. En aquest cas es tracta clarament d'un pla contrapicat donat que es veu al personatge des de sota amb una perspectiva inferior.

2.2. (2 punts)
La relació que es demana pot versar al voltant dels aspectes següents:
-Nivell denotatiu: s'inclou tot allò que tothom pugui reconèixer o descriure de manera objectiva i similar.

Com és la imatge: fotografia, fotograma, collage fotogràfic, dibuix, cartell... Mides, material de suport, procediment d'execució.
Recursos tècnics que es puguin deduir en la realització i en la posterior manipulació.
Elements del llenguatge visual i plàstic: forma, mida, color, textura.
Valors estructurals. Organització de l'espai: enquadrament-planificació, indicadors de profunditat-perspectiva, posició d'elements, composició.
Il·luminació: direcció, intensitat, efecte...

- Nivell connotatiu: s'inclouen els significats de cadascun dels elements que formen la imatge per poder arribar a descobrir el significat del conjunt.

Quins valors expressius transmet en relació amb els elements del llenguatge, en relació amb els materials i tècniques, en relació amb l'estructura compositiva, en relació amb el significat temàtic...
Valors semàntics i expressius: en quin context es produeix la imatge, quina funcionalitat/s comunicativa/es compleix, quines sensacions, idees i/o significats simbòlics transmet, records i associacions que provoca, presència de símbols culturalment establerts, conclusions...

2.3. (3 punts)
Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada, el desenvolupament dels aspectes relacionats en l'apartat anterior i la corresponent argumentació.

Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació (per exemple, el nivell connotatiu d'anàlisi). Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història del còmic.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que l'anàlisi no sigui del tot precís.

A tall de referència i context:
Nivell denotatiu: es tracta d'un vinyeta de còmic. La seva forma es rectangular amb una orientació en vertical. Ens mostra en pla general contrapicat l'acció del personatge principal, en aquest cas el superheroi Spiderman. És un dibuix ple de colors, tant per el que fa al personatge com al fons d'edificis que l'envolten.
Dels seus valors estructurals es poden destacar que es tracta d'una composició clàssica, construïda al voltant d'un element central, el rostre del superheroi; que al seu voltant els edificis de línees rectes en fuga són indicadors de profunditat-perspectiva i donen una impactant impressió de vertigen ajudant a reforçar una

imatge de poder i velocitat; que el personatge es presenta en moviment amb tot el seu cos preparat per l'acció i la musculatura tensa, disposat en un triangle que facilita la lectura de la imatge i aconsegueix dotar d'equilibri tota la composició; i que la il·luminació es correspon amb una nit de lluna plena representada amb la gama cromàtica de colors taronges i complementada amb les finestres Il·luminades dels edificis del fons.

- Nivell connotatiu: El pla contrapicat és el millor recurs per presentar el personatge en una actitud triomfant a punt de fer valdre les seves virtuts com a superheroi que el situen per damunt de la resta de mortals i que li atorguen una superioritat que la perspectiva del dibuix fa evident, presentant-lo com una mena de gegant al nivell dels altíssims gratacels que serveixen de fons a les seves aventures. En aquesta vinyeta el rostre emmascarat del superheroi i els seus ulls són l'epicentre d'una imatge que representa l'instant congelat d'un moment d'acció desenfrenada. La il·luminació aparentment natural (la lluna) es transformada pel dibuixant en un element totalment artificial posat al servei dels seus interessos narratius. Evidentment, si la situació fos real, amb la llum nocturna al seu darrera el personatge es veuria als ulls del lector completament a les fosques, en canvi, la tècnica dels autors posa en focus aquells elements que precisament convé destacar per reforçar les característiques sobrenaturals d'Spiderman: els seus ulls i la seva arma principal, el raig de teranyines.

56. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de les imatges proporcionades.
Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació (per exemple, el nivell connotatiu d'anàlisi). Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que les anàlisis no siguin del tot precises.

A tall de referència i context:

Amb el títol de *Casa Amatller i Casa Batlló, Barcelona*, Andreas Kierulf va realitzar una de les vuit fotografies de la seva sèrie sobre la ciutat comtal destinades a ser comercialitzades en forma de làmina. Es tracta, doncs, d'una fotografia eminentment turística destinada a evocar el record de la ciutat i provocar el goig estètic en l'espectador.
Dels elements morfològics cal destacar sobretot el punt de vista, ja que es tracta d'un aspecte gairebé inèdit d'aquestes dues façanes modernistes, que habitualment ens són mostrades a peu de carrer, i aquí estan a l'alçada de l'espectador, ja que, com es pot veure, la fotografia està presa des d'una alçada frontal als edificis, segurament des d'un tercer pis a l'altra banda del carrer, per evitar les branques dels arbres i els cables elèctrics.
La textura està cuidada amb notes de brillantor, buscant destacar els principals elements arquitectònics de l'obra gaudiniana, la creu bulbosa, les escates de pell de drac i els milers de vidrets i botons de ceràmica que recobreixen la façana, així com els antifaços de les balconades.

Pel que fa a l'ús del blanc i negre, no es tracta d'una elecció casual, sinó d'una opció artística predeterminada que busca transformar els colors gaudinians en una riquíssima gamma de grisos.

A nivell compositiu es pot destacar la seva horitzontalitat, és a dir, la composició apaïsada que s'enfronta radicalment també al que seria la realització fotogràfica més habitual d'aquests edificis, que sol resoldre's amb la composició vertical. Podem distingir fins a tres termes espacials diferents: el primer correspondria a l'edifici de la dreta, el segon a l'edifici de l'esquerra i l'últim al cel que els emmarca a tots dos. Encara que els dos edificis, evidentment, estan alineats en façanes continues és la diferent il·luminació d'un i altre la que provoca en l'espectador aquesta sensació de doble situació espacial.

La il·luminació és natural, tot i que es juga amb l'entrada de llum, el diafragma obert permet a l'autor distingir entre les dues cases, deixant en primer pla el protagonisme de Gaudí vers el segon pla de l'obra de Puig i Cadafalch. El fotògraf es recrea doncs, en la perfecta il·luminació que de nit ressalta els relleus de l'edifici gaudinià, que es converteixen segons els experts en un dramatisme quasi teatral de fons marins i bombolles d'aigua.

Els valors semàntics de la fotografia ens porten a destacar com l'autor ha buscat un moment del dia com és el capvespre, en que la llum és especialment propicia per destacar la bellesa d'aquest racó modernista de la ciutat. Andreas Kierulf fa un enquadrament que tot i mostrar dues de les més emblemàtiques façanes modernistes de Barcelona, en destaca només una, precisament aquella on recau el pes visual de la imatge. El significat latent de la fotografia és transmetre a l'espectador que tot i que Barcelona va comptar amb excel·lents arquitectes modernistes, el més destacat i valorat actualment es Antoni Gaudí, per sobre d'altres obres que queden a un segon pla, eclipsades com a la fotografia. Finalment, remarcar l'aparició de dos núvols sobre el cel que venen a aportar profunditat a la fotografia i a la vegada poden funcionar com a joc metafòric referent als dos edificis que presideixen la imatge. (4 punts)

2.2. Es tracta de valorar la capacitat de l'alumne per donar una resposta raonada en base als coneixements tècnics de fotografia que té adquirits. Es valorarà l'ús de terminologia específica de la matèria i el coneixement de les eines que són a l'abast d'un fotògraf.

Pel que fa a la fotografia de l'examen, es tracta d'una imatge captada al capvespre, es dir amb poca llum natural, i evidentment, sense cap opció pel fotògraf de realitzar una il·luminació artificial, fora de la pròpia de l'edifici. Per això l'autor ha utilitzat una obertura de diafragma alta, amb un número f que pot oscil·lar entre f8 i f11. També s'ha treballat el concepte de profunditat de camp, donat la màxima factible per tal de poder tenir el màxim d'elements enfocats.

L'alumne pot deduir l'ús d'una òptica zoom i l'alçada del fotògraf per sobre del nivell de carrer, donat que es tracta d'una imatge sense efecte de contrapicat i a una gran distància.
Poden destacar el fet que no hi ha cap tipus de filtre, ni cap mena de manipulació digital posterior. Això s'observa, per exemple, en l'antena que sobresurt de la casa Amatller i el petit fragment d'edifici que sobresurt a la part superior dreta de la casa Batlló, com si fos una petita taca negra; tots dos elements que es podrien considerar defectes són utilitzats per l'autor per reforçar el caràcter realista de la seva obra. (3 punts)

57. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. La relació que es demana pot versar al voltant dels aspectes següents:

- Identificació de l'obra: autor, títol, època, data, país, emplaçament...
- Nivell denotatiu (s'inclou tot allò que tothom pugui reconèixer o descriure de manera objectiva i similar).

Com és la imatge: fotografia, fotograma, collage fotogràfic... Mides, material de suport, procediment d'execució.
Recursos tècnics que es puguin deduir (en la presa i en la posterior manipulació).

Elements del llenguatge visual i plàstic: forma, mida, color, textura.
Valors estructurals. Organització de l'espai: enquadrament-planificació, indicadors de profunditat-perspectiva, posició d'elements, composició.
Il·luminació: direcció, intensitat, efecte...

És una imatge representativa?, quin és el tema?, pertany a algun gènere establert?, quin grau d'iconicitat (representació-abstracció) té?
A quin estil, moviment, escola, grup o tendència artística podria pertànyer.

- Nivell connotatiu (s'inclouen els significats de cadascun dels elements que formen la imatge per poder arribar a descobrir el significat del conjunt).
Quins valors expressius transmet en relació amb els elements del llenguatge, en relació amb els materials i tècniques, en relació amb l'estructura compositiva, en relació amb el significat temàtic...

Valors semàntics i expressius: en quin context es produeix la imatge, quina funcionalitat/s comunicativa/es compleix, quines sensacions, idees i/o significats simbòlics transmet, records i associacions que provoca, presència de símbols culturalment establerts, conclusions...

2.2. (5 punts)

Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de les imatges proporcionades.
Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació (per exemple, el nivell connotatiu d'anàlisi). Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que les anàlisis no siguin del tot precises.

A tall de referència i context:
Es tracta de la que es considera una de les fotografies bèl·liques més famoses de la historia. Se la coneix com "El milicià mort", la va prendre Robert Capa al front de Còrdova a començaments de la Guerra Civil i la va publicar la revista francesa *Vu* el 23 de setembre de 1936.

Es tracta d'una fotografia en blanc i negre i és un clàssic exemple de fotoperiodisme, ja que recull una acció sense que hi hagi una planificació prèvia.
El desenfocament és una de les característiques d'aquesta fotografia ja que malgrat restar-li nitidesa li dona una impactant sensació de moviment. L'única part de la fotografia que apareix enfocada és la cama esquerra del milicià. La fotografia va ser pressa amb un angular de 35mm o un objectiu normal de 50mm, la qual cosa fa pensar que Rober Capa va fer servir un diafragma poc tancat.

Elements morfològics:
- El centre d'interès formal el representa el milicià mort, encara que no coincideix amb el centre geomètric de la foto.
- Predominen les línies obliqües que dirigeixen la nostra mirada i convergeixen sobre el milicià.
- Respecta a la textura s'observa molt de gra, que pot ser conseqüència d'un mal revelat o, segurament, per la ampliació d'un porció determinada del negatiu (que no s'ha conservat). Poden diferenciar a més diverses textures en l'anàlisi de la roba del milicià o fins i tot en la comparativa dels diferents espais.
- Es poden diferenciar fins a quatre termes espacials diferents: el primer correspon a la cama dreta del milicià i està situat a pocs metres de la càmera, el més llunyà inclou el cel, com a "decorat" acompanyat de les últimes muntanyes. Entre aquests dos espais

n'hi ha dos més: un format pel terreny pel que caminava el milicià i un altre consecutiu que representen les muntanyes més pròximes.
- La il·luminació es pot aventurar natural, ja que la escena pertany a una batalla en camp obert, i no hem d'oblidar que es tracta d'un referent del fotoperiodisme sense preparació prèvia. La llarga ombra del milicià fa suposar que el sol estava baix, i que per tant la fotografia es podria haver fet a primeres hores del mati o últimes hores de la tarda, en tot cas no hi ha cap il·luminació artificial.

En aquesta fotografia té un paper important el concepte de fora de camp, ja que la postura del milicià fa suposar que acaba de ser tocar per una bala enemiga en aquell mateix moment. Fora de camp trobaríem l'autor del tret i també el lloc cap a on corria el milicià en el moment de ser abatut.

Els valors semàntics que la fotografia ens proposa fan referència a un temps simbòlic: al moment de la mort a qualsevol guerra. La fotografia ens aporta informació com a document periodístic, que ha esdevingut històric, però a la vegada te una gran carrega de a-temporalitat, que la converteix en una icona de la guerra.

Estem davant d'una fotografia que amb el temps ha esdevingut mítica: una imatge d'acció congelada en el temps.

58. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. Un pixel és la unitat més petita d'una imatge digital, de fet són petits quadrats que es disposen l'anomenat mapa de bits. Es defineix pel seu color i brillantor. (1 punt)

1.2. Indicant a més resolució la fotografia tindrà millor qualitat perquè els pixels seran més petits i concentrats, es fa servir menys paper, la fotografia és més petita. A menys resolució (menys pixels per polsada) la fotografia s'imprimirà més gran però amb pitjor qualitat. (1 punt)

1.3. Fals. La profunditat de camp fa referència al marge de distància pel qual els objectes fotografiats apareixen nítids. Es part de la necessitat de l'ajustament del focus de la càmera, operació que s'ha de fer tant a la fotografia digital com a l'analògica. (1 punt)

59. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. Es tracta de veure la capacitat de l'alumne de conceptualitzar en imatges el que seria una pàgina de còmic, entenent aquesta com una sèrie d'imatges que constitueixen un conjunt amb significat complet. L'alumne ha de ser capaç de fer entendre al lector la història proposada només llegint les vinyetes demanades. No és tant important dibuixar bé com saber transmetre la idea general de la història proposada: el robatori d'una casa frustrat per un gos. És important saber fer servir correctament el llenguatge del còmic, així es valorarà positivament qualsevol ús d'elements narratius propis d'aquest mitjà, com ara línies cinètiques, onomatopeies, metàfores visuals, ideogrames, distorsió de la realitat visible, grandària i distribució de les vinyetes amb intenció comunicativa, textures o il·luminació. (3 punts)

2.2. Les línies cinètiques són artificis gràfics que simbolitzen la mobilitat dels personatges i dels objectes. És un recurs per resoldre la manca de moviment i l'estatisme que defineixen el còmic. Una línia de punts o de petites ratlletes indiquen per exemple l'espai que recorre un personatge quan salta d'un trampolí, una línia en forma de molla que surt dels peus d'un personatge indica velocitat o caiguda, una línia darrera d'un personatge indica que aquest camina.
Els ideogrames o les metàfores visuals són petits dibuixos que es fan servir per a substituir conceptes abstractes tals com amor, dolor, son, odi... Per exemple, l'amor es simbolitza amb cors al voltant del personatge enamorat, l'odi amb serps i llampecs que surten del ulls, la son amb un tronc de fusta, una idea amb una bombeta que s'encén, o el dolor amb estrelles que giren al voltant del cap. (2 punts)

2.3. L'entintador és la persona encarregada de passar a tinta els dibuixos originals aportats pel dibuixant, que acostumen a estar fets a llapis. A més, una vegada s'han acolorit les pàgines entinten també les línies cinètiques.

El rotulador és l'encarregat d'escriure en el còmic els diàlegs i onomatopeies de les obres. Acostumen a ser professionals molt preuats caracteritzats amb un tipus de lletra que arriba a identificar-se amb el dibuix. (2 punts)

60. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1.

- El *zoom* òptic apropa el motiu llunyà mitjançant el joc de lents amb que està composat.
- El *zoom* digital augmenta la mida del motiu escollit de forma electrònica, és a dir, produeix una ampliació de la imatge en deteniment de que la fotografia perdi qualitat. (Algunes cameres incorporen ambdues opcions, de manera que si el *zoom* òptic està ajustat en la seva posició màxima, podem accionar el *zoom* digital)

1.2. Són les vies a través de les quals introduïm informació a l'ordinador, o bé l'intercanviem amb d'altres ordinadors (la càmera digital i l'escàner).

1.3. Pantalla LCD (*Liquid Crystall Display)*

61. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (4'5 punts)

Els raonaments poden ser múltiples, es valorarà la capacitat d'anàlisis i argumentació de l'alumne:

- fotografia **A**: Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge està captada en temps real, i no ha sofert cap tipus de modificació ni procés de muntatge, ens mostra una situació espontània, és un enregistrament documental d'una acció que estava succeint en un lloc i moment determinats. L'autor ha tingut cura de l'enquadrament i de l'expressivitat de l'acció dels personatges, per tal d'elaborar una imatge inusual d'un fet quotidià. La imatge està vinculada amb el moviment de la fotografia humanista sorgit després de la segona guerra mundial, aquest corrent acollia fotògrafs dispars i podia incloure tant el reportatge social, que reflectia l'àmbit quotidià en la seva realitat, amb una certa aurèola poètica.
- Fotografia **B**: Es tracta d'una fotografia analògica. La imatge ens mostra una escenificació creada expressament per l'artista per tal d'elaborar la fotografia. L'escenificació desapareix un cop s'ha obtingut la fotografia. El procés és similar a l'elaboració d'una composició pictòrica figurativa, però aquí el motiu s'elabora primer de manera tridimensional, preparant tot el muntatge en detall, per tal d'obtenir després una imatge fotogràfica amb un alt component pictòric.

Tot el muntatge està pensat per ser vist des d'un sol punt de vista: el que ens mostra la càmera. La imatge ens evoca una escena de gènere històric, però des d'un punt de vista poètic i irreal. Una visió, que en definitiva, ens apropa al món interior de l'artista.

- Fotografia **C**: Es tracta d'un muntatge digital. Aquí el muntatge de l'escena es crea juxtaposant elements reals, prèviament fotografiats, mitjançant l'ajuda de sofisticats programes de retoc fotogràfic. El resultat és una imatge formada per elements verídics però que ens mostren una escena totalment fictícia i que contradiu totes les lleis físiques. Ens trobem d'avant d'una composició, que ens remet al cinema de ficció i al còmic.

2.2. (2'5 punts)

Es valorarà la capacitat crítica i de raonament de l'alumne, els possibles arguments són:

- La fotografia **A**: és un tipus de fotografia documental que ens mostra una escena verídica o bé amb la finalitat de ser llegida com a tal, tot i així s'ha de tenir en compte que aquestes poden estar preparades, per tal de transmetre un missatge manipulat, ja sigui amb intencions polítiques, morals, etc.
- La fotografia **B**: és una fotografia que ens mostra una escena que podria ser real, però que està construïda amb maniquins. La intenció és crear una especulació entre la imatge espontània i la detalladament construïda, per crear un món imaginari però amb un aire de realitat màgica.
- La fotografia **C**: és un treball totalment manipulat, amb procediments informàtics. Aquí no hi ha cap dubte de que ens trobem davant d'una ficció, però la veracitat dels medis emprats donen un aire de realisme al treball, creant d'aquesta manera un simulacre entre el món fictici i el real.

OPCIÓ B

2.1. (3 punts)

- TIFF: És un arxiu sense comprimir i fiable. És un format en mapa de bits que pot ser llegit i intercanviat, sense cap problema, per qualsevol plataforma, ja sigui Mac o PC. El TIFF és també una opció molt recomanable si es desitja incloure la imatge dins d'un text generat amb un processador. Té l'inconvenient d'ocupar bastant espai, cosa que redueix les possibilitats de enviar-lo via internet. Tot i així permet una lleugera compressió (LZW). És molt utilitzat en autoedició.
- JPG o JPEG: És un dels més populars entre els usuaris no professionals de la imatge digital (és l'arxiu més utilitzat per als qui envien imatges a través d'internet). Permet graus elevats de compressió, redueix la mida de l'arxiu a una dècima part (1:10), però això afecta notablement la qualitat de la imatge

alhora de descomprimir-la. Utilitzat a nivells mínims de compressió la pèrdua de qualitat és quasi imperceptible.

- GIF: És el format més utilitzat per il·lustrar pàgines *web*. Comprimeix la mida de l'arxiu a una tercera o quarta part. Produeix una certa pèrdua de qualitat respecte als formats més estables. Aquest format tant sols s'utilitza per transmetre imatges per internet i mai s'ha de fer servir per imprimir-les o publicar-les.

2.2. (2 punts)

El *WinZip* és un programa compressor d'arxius, que serveix per guanyar espai en la memòria del disc dur de l'ordinador alhora de guardar imatges.

Si les imatges s'han guardat comprimides amb formats com el JPG, TIFF (comprimit amb LZW) o GIF, el programa no pot reduir més la seva mida. En canvi si s'han guardat amb un format d'arxiu sense comprimir, com el TIFF o BMP, es pot guanyar molt d'espai utilitzant el programa compressor.

2.3. (1 punt)

La resolució que s'obté és suficient per visionar fotos en la pantalla de l'ordinador, rebre-les per internet o enviar-les per e-mail. També es poden imprimir en un paper, sense perdre massa detall, sempre i quan la mida del paper sigui reduïda. Per tant aquestes càmeres i compressors resulten molt útils per certs usos comercials, com per exemple: fer fotografies de carnet, per bases de dades, o per les fotografies que s'inclouen en els anuncis classificats, etc.

2.4. (1 punt)

300 ppp (píxels per polsada)

62. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. Necessita més llum el de 100 ISO.
El de 100 ISO necessita el doble de llum que el de 200 ISO, ja que és menys sensible a la llum.

1.2. Els tres factors són: obertura de diafragma, distància d'enfocament i longitud focal.
Obertura de diafragama: quan **menor** sigui l'obertura de diafragma **major** serà la profunditat de camp.
Distància d'enfocament: quan **major** sigui la distància d'enfocament **major** serà la profunditat de camp.
Longitud focal: quan **menor** sigui la longitud focal **major** serà la profunditat de camp.

1.3. La sensibilitat es correspon amb el temps necessari d'exposició d'una pel.lícula a la llum per obtenir una imatge óptima. La escala utilitzada actualment s'anomena escala ISO, i consisteix en una combinació de les mesures ASA americanes i les DIN alemanyes.

63. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

2.1. (2 punts)
Es tracta del surrealisme, moviment artistic que neix amb la publicació del *manifest del surrealisme* per part del escriptor francés André Breton l'any 1924.
D'entre totes les técniques utilitzades per els fotografs surrealistes es poden citar les següents: Pintar negatius, duplicar i triplicar l'exposició, la solarització, fotografia sense càmera o rayografia, ajuntar dos negatius, brûlage o cremar el negatiu, combinacions tècniques com l'acoblament de diverses fotografies, el fotomuntatge, el fotocollage, "fotoplàstiques", "clixé verre" o gravats negatius de vidre reproduïts fotogràficament.

2.2. (5 punts)
Imatge A: Fotocollage, acoblament fotogràfic i, fins i tot, fotomuntatge.(1)
Imatge B: Rayografia, rayograma (segons Man Ray), fotograma o simplement fotografia sense càmera.
Imatge C: Aquesta imatge és el resultat d'un fotomuntatge per sobreimpressió. Així, s'admetran respostes com ara fotomuntatge, muntatge fotogràfic, sobreimpressió, "sandwich de negatius" o termes combinats d'aquests últims.

L'explicació de la tècnica que es demana haurà de versar al voltant dels aspectes següents:

- El fotocollage, acoblament fotogràfic o fotomuntatge (2) fa referència al fet de retallar i/o juxtaposar fragments fotogràfics de diversa procedència (còpies pròpies, retalls de premsa i de revistes, etc.), adherint-los a un suport comú, habitualment sense respectar les unitats de textura, d'estil i d'espai convencionals. Si es pretén un collage "dissimulat" quedarà molt millor quan menys es noti el relleu de les vores de les parts pegades; així, acostuma a reproduir-se fotogràficament el conjunt per dissimular la tècnica emprada. En altres ocasions

s'experimenta amb combinacions tècniques diverses (retocs, pintura, afegits d'altres materials, etc.).
- Una rayografia (anomenada així per Man Ray) o fotograma és una imatge obtinguda sense la intervenció d'una càmera fotogràfica; simplement es realitza mitjançant la col·locació d'objectes sobre una superfície sensible (paper o pel·lícula) exposada a la llum, per posteriorment procedir a positivar-la. Normalment el capçal de l'ampliadora es col·loca en la part alta de la columna i a menor obertura per aconseguir llum dura. Es fa una tira de prova per determinar l'exposició, es revela i es fixa. En el resultat, els objectes opacs apareixen nítidament definits i els semitransparents queden registrats en tons de gris que depenen del grau d'opacitat.

- El fotomuntatge consisteix en l'exposició de dos o més negatius, sobre el mateix paper (sobreimpressió). Cada negatiu s'amplia per separat, controlant la densitat, volum i posició (muntatge pròpiament dit) o es realitza simultàniament, posant els dos negatius junts ("sandwich fotogràfic").
Una manera de procedir si s'opta per dos negatius separats, hauria de ser la següent: s'escullen dos negatius, la perspectiva dels quals, il·luminació i densitat coincideixin; es col·loca en l'ampliadora el primer negatiu, es posa en el taulell un cartró de la mateixa mida del paper i se senyala la part de negatiu que no apareixerà en la còpia; aquesta es retalla del cartó; s'exposa el primer negatiu tapant amb el primer cartró la part que es desitgi eliminar; es marca en el paper l'altra part de la imatge; s'introdueix i s'exposa el segon negatiu, utilitzant aquesta vegada el segon cartró per tapar la part de paper exposada anteriorment. Es pot realitzar una tira de proves per a cada negatiu i així decidir el temps d'exposició.
Si s'opta per dos negatius d'una vegada ("sandwich"), és molt important que els dos estiguin en perfecte contacte, emulsió contra emulsió.
En ambdós casos es positiva com es fa habitualment.

(1) (2) A causa de la seva procedència manipulativa, a la necessitat de traduir el terme *collage* o per influència de la infografia, al fotocollage se l'ha anomenat també fotomuntatge, o simplement muntatge. Per la qual cosa, es consideraran aquestes paraules com a respostes igualment vàlides.

OPCIÓ B

2.1. (2 punts)
La relació que es demana pot versar al voltant dels aspectes següents:

- Identificació de l'obra: autor, títol, època, data, país, emplaçament...
- Nivell denotatiu (s'inclou tot allò que tothom pugui reconèixer o descriure de manera objectiva i similar).

Com és la imatge: fotografia, fotograma, collage fotogràfic... Mides, material de suport, procediment d'execució.
Recursos tècnics que es puguin deduir (en la presa i en la posterior manipulació).

Elements del llenguatge visual i plàstic: forma, mida, color, textura.
Valors estructurals. Organització de l'espai: enquadrament-planificació, indicadors de profunditat-perspectiva, posició d'elements, composició.
Il·luminació: direcció, intensitat, efecte...

És una imatge representativa?, quin és el tema?, pertany a algun gènere establert?, quin grau d'iconicitat (representació-abstracció) té?
A quin estil, moviment, escola, grup o tendència artística podria pertànyer.

- Nivell connotatiu (s'inclouen els significats de cadascun dels elements que formen la imatge per poder arribar a descobrir el significat del conjunt).
Quins valors expressius transmet en relació amb els elements del llenguatge, en relació amb els materials i tècniques, en relació amb l'estructura compositiva, en relació amb el significat temàtic...

Valors semàntics i expressius: en quin context es produeix la imatge, quina funcionalitat/s comunicativa/es compleix, quines sensacions, idees i/o significats simbòlics transmet, records i associacions que provoca, presència de símbols culturalment establerts, conclusions...

2.2. (5 punts)

Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de les imatges proporcionades, el desenvolupament dels aspectes relacionats en l'apartat anterior i la corresponent argumentació.

Es previsible que l'alumne/a no podrà desenvolupar – o ho farà d'una manera hipotètica o intuïtiva- els aspectes que no es puguin deduir d'un anàlisi purament visual o dels quals no se li proporciona informació (per exemple, el nivell connotatiu d'anàlisi). Cal pressuposar també que l'alumnat d'aquesta matèria pot no haver tingut una formació sistemàtica o completa sobre la Història de la Fotografia.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, encara que les anàlisis no siguin del tot precises.

A tall de referència i context –exclusivament per al corrector-:

Imatge D, (el *surrealisme tècnic*, la fotografia manipulada): Dalí utilitza l'acoblament de fotografies per crear la sensació d'irracionalitat per acumulació. *El fenomen de l'èxtasi* és una reminiscència de l'escriptura automàtica provocada per Breton. Evoca el poder de la mirada i de l'oïda (representats pels primers plans de cares i pels detalls d'orelles) i la identitat individual en la multiplicitat anònima.

Imatge E, (el *surrealisme "trobat"*): Des de la seva aparició, la rapidesa i la manejabilitat de la càmera de 35 mm van permetre als fotògrafs capturar moments imprevistos, arbitraris i sense estructurar. Per fi podien retratar ciutadans ordinaris sense la formalitat de l'estudi. Els personatges anònims que veiem en aquesta fotografia de Kertész estan envoltats d'anuncis, en una combinació lògica i fantàstica alhora. La mirada del fotògraf és tendre i inhumana al mateix temps.

64. PAU 2005 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)

1.1. L'enfocament és l'acte d'aconseguir nitidesa sobre l'objecte que volem mostrar, modificant per fer-ho la distància focal de la camera; l'enquadrament és la selecció de l'espai físic que volem que aparegui reflectit a la imatge final, situant-lo dins dels paràmetres de l'objectiu. (1 punt)

1.2. TDT, Televisió Digital Terrestre. Es tracta del nou sistema d'emissió de continguts televisius mitjançant el qual tots els canals emetran el seu senyal amb tecnologia digital, la qual cosa els permetrà, a més d'un augment de la nitidesa de recepció, la inclusió de informació addicional i serveis interactius. (1 punt)

1.3. El balanç de blancs és el procés que es realitza a la camera per adequar la temperatura de color en el moment de la gravació. Consisteix en enfocar sobre un objecte de color blanc, tancant l'objectiu al màxim, i prémer sobre el dispositiu indicat a la mateixa camera, que gravarà a la seva memòria una temperatura de color determinada i corresponent a aquelles condicions de llum. Cal fer balanç de blancs cada vegada que aquestes condicions canvien. (1 punt)

65. PAU 2005 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)
1.1. Es tracta del procés de **compressió digital**, que suposa la reducció del número de bits normalment utilitzats per la captura, emmagatzematge o transmissió d'un arxiu. Un cop numeritzades les dades es suprimeix allò que és menys útil o menys significatiu de la senyal original i es guarda en suports digitals concrets, ja siguin targes de memòria, CDs, DVDs, DVix, etc. (1 punt)

1.2. Al mercat actual hi ha molts tipus de targes de memòria fotogràfiques, depenen normalment de les marques comercials que les posen al mercat. Els alumnes poden anomenar qualsevol de les següents: xD picture card (xD no corresponen a sigles, es un acrònim de les paraules "extreme digital"); SmartMedia Card (SMC); CompactFlash (CF); Secure Digital (SD); Multimedia Card (MMC); Mini SD; Memory Stick Pro; Memory Stick Duo; Magic Gate Memory Stick i Micro Drive. (1 punt)

1.3. Gran angular o "ull de peix" donat que la distància focal que ofereix aquest tipus d'òptica permet obtenir àmplies vistes a distàncies pròximes especialment a espais reduïts, a causa de la gran profunditat de camp que permet l'enfocament es menys crític. (1 punt)

66. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)
1. Salvador Dalí.
2. Correspon a un arxiu d'imatge (o a una imatge).
3. D'un pla superior a la persona o objectes il·luminats (o "de dalt").

67. PAU 2004 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2 (7 punts)

OPCIÓ A

a) La relació que es demana pot versar al voltant dels aspectes següents:

Identificació de l'obra: autor, títol, època, data, país, emplaçament...

Nivell denotatiu (s'inclou tot allò que tothom pot reconèixer i descriure de manera objectiva i semblant).

Com és la imatge: fotografia, fotograma, collage fotogràfic.. Mides, material de suport, procediment d'execució.
Recursos tècnics que se'n puguin deduir (en la presa i en la posterior manipulació).

Elements del llenguatge visual i plàstic: forma, grandària, color, textura.
Valors estructurals. Organització de l'espai: enquadrament-planificació, indicadors de profunditat-perspectiva, posició d'elements, composició.
Il.luminació: direcció, intensitat, efecte ...

És una imatge representativa?, quin tema té?, pertany a cap gènere establert?, quin grau d'iconicitat (representació-abstracció) té?
A quin estil, moviment, escola, grup o tendència artística podria pertànyer.

Nivell connotatiu (s'inclouen els significats de cada un dels elements que formen la imatge per poder arribar a descobrir el significat del conjunt).

Quins valors expressius transmet en relació amb els elements del llenguatge, en relació amb els materials i tècniques, en relació amb l'estructura compositiva, en relació amb el significat temàtic...

Valors semàntics i expressius: en quin context es produeix la fotografia, quina/es funcionalitat/s comunicativa/es compleix, quines sensacions, idees i/o significats simbòlics transmet, records i associacions que provoca, presència de símbols culturalment establerts, conclusions ...

{2 punts}

b) Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de les imatges proporcionades, el desenvolupament dels aspectes relacionats en l'apartat anterior i la corresponent argumentació.

Evidentment, l'alumne/a no podrà desenvolupar aquells aspectes dels quals no es proporcioni informació o que no es puguin deduir d'una anàlisi purament visual.

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, fins i tot, si les anàlisis no són del tot precises.

{4 punts }

c) Es valorarà la capacitat de reflexió i exposició d'idees.
En la mateixa pregunta ja s'adverteix que els dos paràgrafs són opinions contraposades i que qui les aboca són dos fotògrafs. El comentari pot dirigir-se al voltant de l'actitud dels fotògrafs, la finalitat de l'acte fotogràfic en si mateix, el grau de "manipulació" d'una imatge fotogràfica i dels límits entre els quals una fotografia es pot considerar documental o no, etc.

{1 punt}

OPCIÓ B

1. Els tres tipus de signes gràfics, habitualment utilitzats en l'entorn de la comunicació visual, que incorpora aquest cartell són: *pictograma*, *logotip* i *símbol* (s'admet *imagograma*).

{1 punt}

2. És evident que en la majoria de les imatges es pot interpretar més d'una funció comunicativa; així, la majoria d'imatges posseeixen una funció conativa, ja que busquen captar l'atenció del receptor. Però podem identificar-ne una com a funció comunicativa dominant:

Imatge U: funció exhortativa; funció emotiva (es valoraran com a correctes qualsevol de les dues opcions).
Imatge V: funció informativa.
Imatge X: funció estètica; funció expressiva (es valoraran com a correctes qualsevol de les dues opcions).

Es valoraran parcialment altres respostes que nomenin funcions comunicatives secundàries: referencial, conativa, poètica...
Es valorarà parcialment, també, altres respostes que expliquin les funcions comunicatives que compleixen les imatges en lloc d'identificar-les pel seu nom.

{1 punt}

3. Significat temàtic: *unes mans*. Significat simbòlic: trobada, reconciliació, etc.

{1 punt}

4. La relació és la mateixa que es demana en l'apartat a) de l'opció A.

{2 punts}

5. Es valorarà la capacitat d'anàlisi visual de la imatge proporcionada, el desenvolupament dels nivells connotatiu i denotatiu sol·licitats i la corresponent argumentació.
Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de terminologia pròpia de la matèria i parcialment, fins i tot, quan les anàlisis no siguin del tot precises.

{2 punts}

68. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici1 (3 punts)
Les respostes són les següents:

1.1. En totes les càmeres que no són reflex, el visor proporciona una visió lleugerament diferent a la que capta l'objectiu i a la que registrarà la pel·lícula. Si el motiu està lluny la diferència és insignificant, però a distàncies curtes s'ha de tenir en consideració. (1 punt)

1.2. El muntatge fotogràfic és l'exposició de dos o més negatius en un mateix paper. (1 punt)

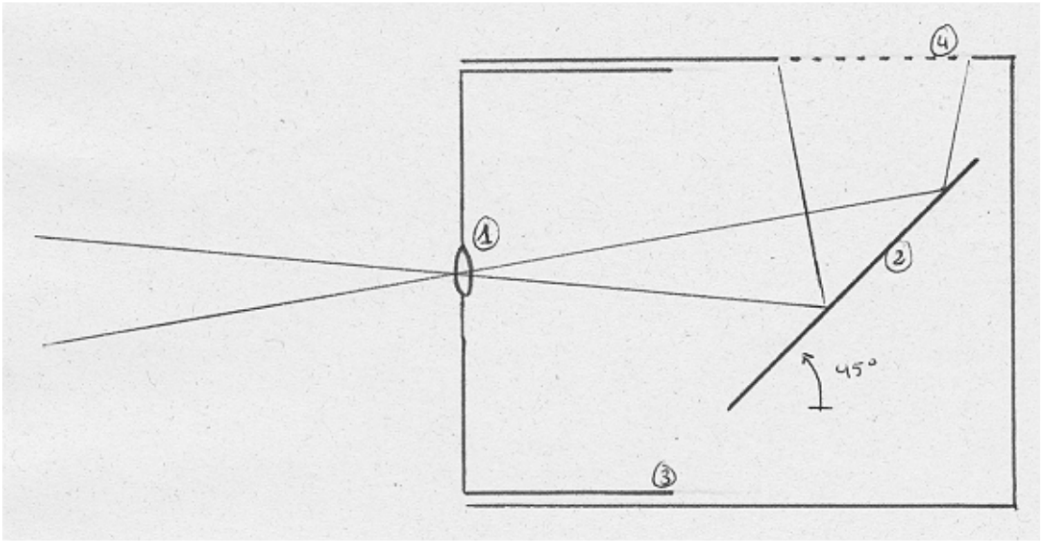
1.3. a) Regular la quantitat de llum que arriba a la pel·lícula.
b) Controlar la forma en que es registren els objectes mòbils.
(1 punt)

69. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2

Exercici 2

OPCIÓ A (7 punts)

1.- (2 punts)

2.- (2,5 punts)

1.- La lent, o bé la petita entrada de llum en una cara de la caixa, produeix una imatge invertida en la cara oposada, la qual esta feta amb un material translúcid com pot ser un paper fi o un vidre especial.
2.- El mirall, disposat en un angle de 45 graus des del terra, reflecteix la imatge a la part superior de la camera, corregint així la inversió inicial d'aquesta.
3.- La caixa a on està fixada la lent (o bé el forat) llisca per el cos principal de la camera. Això permet capturar amb diferents distàncies focals.
4.- Vidre o paper translúcid, a on es rep la imatge. En aquest lloc es disposarà el material sensible. També ens permet veure la imatge abans de capturar-la, fa la funció d'un visor.

3.- (2,5 punts)

El paper fotogràfic que hem col·locat a la càmera fosca ha quedat sensibilitzat per la llum. Aquest paper es treu de la càmera dins una habitació fosca o amb llum vermella especial per no velar el paper.

Es submergeix el paper dins de tres cubetes on hi han els següents productes químics, respectivament:

1. Cubeta amb líquid revelador que transforma la imatge latent de l'emulsió fotogràfica en una imatge visible.
   Es deixa dins la cubeta de 90 segons a 2 minuts (segons el tipus de paper i de líquid) i s'agita contínuament la cubeta.
2. Bany d'atur.
   Es deixa el paper dins el líquid uns 15 segons.
3. Cubeta amb líquid fixador, que serveix per preservar la part no impressionada per la llum del seu possible ennegriment. El temps depèn del tipus de paper.

Després de cada bany es neteja.

La imatge que ha sorgit en el paper fotogràfic és la inversió del referent fotografiat, ja que la càmera no té mirall corrector. Per tant s'ha de positivar i alhora invertir.

Per fer el positivat es col·loca en una ampliadora un paper fotogràfic amb la cara fotosensible cap amunt. A sobre d'aquest dipositarem el paper revelat amb la cara impressionada cap avall i projectarem la llum durant un temps determinat, a continuació revelarem el paper tal i com hem fet anteriorment.
Per saber el temps exacte de l'exposició farem, prèviament, una tira de proves amb diferents temps d'exposició.

OPCIÓ B (7 punts)

1. (6 punts)

L'alumne hauria de citar el tipus d'objectiu, quines particularitats té, per exemple: la profunditat de camp, la capacitat per captar el detall i les possibles distorsions respecte la visió humana inherents a l'objectiu.
També es valoraran les diferents aplicacions pràctiques que poden tenir.

A.- Objectiu de 135 mm que proporciona un angle de visió de 18 graus. Té poca profunditat de camp però serveix per ampliar detalls amb gran definició. És l'objectiu amb la distància focal més llarga per a la fotografia sense trípode. Ideal pel retrat.
B.- Objectiu de 50 mm que proporciona un angle de visió de 46 graus. És el que està considerat més senblant a la visió humana. Dona una relació *normal* entre els diferents plans de les imatges, disposa de les obertures més ràpides i és ideal per la fotografia general.
C.- Objectiu de 28 mm que proporciona un angle de visió de 74 graus. Gran angular amb una gran profunditat de camp, una de les seves principals característiques és que distorsiona molt poc. Ofereix menys detalls que un objectiu de 135 mm.
D.- Objectiu de 16 mm que proporciona un angle de visió de pràcticament 180 graus. És un gran angular que utilitzat amb una camera de 35 mm produeix distorsions, per tant, no és convenient utilitzar-lo amb aquest tipus de camera a menys que s'estigui buscant algun efecte especial.
E.- Objectiu de 800 mm que proporciona un angle de visió de 3- 4 graus, És un teleobjectiu de distància focal llarga. És ideal per captar imatges a llarga distància. Les imatges resultants solen tenir un tipus de perspectiva *aplanada.*
F.- Objectiu de 8 mm, anomenat *ull de peix,* aquest fa que l'estructura de la fotografia adquireixi una forma circular, i que les línies horitzontals es corbin en proporció a la distància que adquireix des del centre. S'utilitza per fotografiar espais reduïts, o bé per fer efectes especials.

2. (1punt)

El canvi de distància focal altera la mida de la imatge i la profunditat de camp.

70. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

Exercici 2

Resum: La paraula “surrealisme” prové del francès "surréel" que indica més enllà del real. És un moviment artístic que va incidir sobre diferents arts (pintura, escultura, fotografia, cinema, literatura, poesia, etc.) i que es va donar a conèixer el 1924, liderat en els seus inicis per André Breton. Va estar influït per les recerques sobre l' inconscient (S. Freud) i va adoptar algunes posicions molt properes al dadaisme. Va preconitzar el valor creatiu del somni, de la imaginació lliure, de la lliure associació, l' atzar. Va formular un sistema de creació conegut com automatisme. Com a figures rellevants es poden citar Max Ernst, Salvador Dalí, Yves Tanguy, René Magritte, André Masson, Jean Arp, Joan Miró i altres.

Algunes de les moltes pel·lícules de Luis Buñel de les quals es poden extraure imatges surrealistes per comentar (OPCIÓ A) o per inventar un cartell (OPCIÓ B) *Un perro andaluz* (1929), *L' âge d' or*, (1930), *Las Hurdes* (1933), *Así es la aurora* (1955), *Viridiana* (1961), *El ángel exterminador* (1962), *Simón del desierto* (1965), *Tristana* (1970), *El discreto encanto de la burguesía* (1972), *El fantasma de la libertad* (1974), *Ese oscuro objeto del deseo* (1977), etc.

71. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1. (3 punts)

1.1. L'examinand pot haver donat diferents respostes vàlides. A títol d'exemple citem un breu llistat d'usos de la fotografia en la recerca científica:
- Capacitat de mostrar els petits detalls que escapen a l'ull.
- La possibilitat d'acoblar una càmera a altres instruments òptics com un microscopi de manera que sigui possible mostrar imatges que superin l'espectre de la visió humana.
- La capacitat de detenir o fixar el moviment i el canvi.
- Alguns materials fotogràfics són sensibles als raigs X, permetent fotografiar l'interior d'estructures visualment opaques.
- La imatge fotogràfica suposa un registre fiable de la natura, aquest caràcter de document es el que ha fet que hagi estat utilitzada com arxiu, o com a prova objectiva.
- El valor documental científic i històric de les instantànies d'aconteixements i indrets d'arreu del món.
- El valor de la fotografia com a mitjà àgil de reproducció i de difusió d'imatges.

1.2. L'examinand pot haver donat moltes respostes vàlides. A títol d'exemple citen un breu llistat de possibles respostes:
- Mathew B. Brady, fotògraf que documentà la guerra de Secessió americana.
- Edward Muybridge, realitzar sèries fotogràfiques que registren les diferents fases de locomoció animal i humana.
- Edward Weston, Imogen Cunnigham, Ansel Adams. Nova objectivitat americana.
- Walker Evans, principal exponent de la fotografia documental americana.
- Robert Capa, un dels primers fotoperiodistes que actuaven de corresponsals al front dels conflictes bèl·lics.
- Henry Cartier Bresson, institucionalitza l'estil fotogràfic del reportatge, fundarà amb Robert Capa l'agència fotogràfica Magnum Photos.
- Diane Arbus, als anys setanta realitza les sèries de retrats de comunitats marginals, manicomis, comunitats nudistes, desfilades militars, cocktails de l'alta societat…

1.3. Les imatges fotogràfiques que es publiquen a la premsa i als diaris sovint han estat i són manipulades. Hi ha innumerables exemples de fotografies manipulades en el marc de règims totalitaris, en les que els censors feien desaparèixer personatges o situacions políticament molestos. La cèlebre instantània del monstre del llac Ness publicada en el *Daily Mail*, 1934, provenia d'una maqueta en miniatura.

Els raonaments a la resposta poden ésser múltiples, per exemple raons de tipus ideològic, econòmic, religiós, censura del poder, auto-censura, acompliment de normes d'estil de la publicació, moral dominant, etc..

Amb freqüència les obres més celebrades de fotògrafs documentals han estat preparades d'una manera o altre, com es el cas de Robert Capa, Agustí Centelles o Robert Doisneau. Actualment el retoc fotogràfic segueix sent usual: canvis d'enquadrament, de color, distorsió, desaparició d'allò que pugui semblar poc adient, etc. Les possibilitats de simulació s'han accentuat amb l'ús de la tecnologia digital.

72. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2. (7 punts)

OPCIÓ A

Es valorarà la capacitat d'analitzar visualment les imatges, el nivell de reflexió i la capacitat analítica, la correcta exposició i ordenació d'idees, jerarquia de conceptes, així com la precisió i fluïdesa en l'ús de la terminologia. Dins aquest marc general l' alumne pot haver optat per múltiples enfocaments a la resposta. A títol d'exemple citem el següent:

1. A "Fauna secreta", Joan Fontcuberta i Pere Formiguera recreen un univers biomòrfic generant noves formes a partir de la recombinació de les parts d'altres formes ja existents.
L'espectador pot reconèixer les parts d'aquestes formes i interpretar les noves relacions. Utilitzen el formalisme científic en un context incongruent, l'estil "científic" documenta un exercici surrealista creant una tensió entre ficció i objectivitat.
El marc museístic en el que es presenta aquest treball —museus d'història natural— dona més veracitat a la ficció que recreen els autors.
Principals recursos formals: fotografies en blanc i negre, fotografia nocturna amb flash, contrapicats, estructura de les imatges, ambientació, representació del moviment, etc.

2. Els autors afirmen el potencial de la fotografia per elaborar aparences que es situen entre el que es real i el que no ho es, ens plantegen que la fotografia no es una traducció literal o objectiva de la natura sinó que és utilitzada també com una estratègia de falsificació de la realitat. La realitat i la ficció es poden confondre. La fotografia, en el seu origen, va haver d'apropar-se a la ficció per demostrar la seva naturalesa artística i la seva capacitat per reflectir la imaginació del artista.

73. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

74. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

75. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1 (3 punts)
Les respostes són les següents:

1.1 Una obertura de diafragma 4 (o f:4).
1.2 Ser sensibles a la llum (fotosensible).
1.3 El ppp (píxel per polzada) / (s'haurà d'admetre també com a vàlida la resposta: el píxel).

76. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2

OPCIÓ A (7 punts)

Es valorarà la capacitat de **deducció**, **anàlisi visual** i **argumentació**.

En fotografia f/64 fa referència a l'obertura de diafragma que, entre altres coses, produeix una gran profunditat de camp i nitidesa. Els membres del grup fotogràfic f/64 adopten aquest nom perquè aquestes característiques satisfan les seves premisses estètiques.

L'alumne/a no cal que conegui tots els moviments o grups que han existit al llarg de la Història de la Fotografia, però sí la tècnica suficient per conèixer el funcionament d'un diafragma fotogràfic i com aquest afecta una presa fotogràfica.
En les fotografies que demanem analitzar, la profunditat de camp i la nitidesa són evidents.
Igualment, aquestes característiques es poden deduir per oposició a allò que diu el text sobre el Pictorialisme ("escola del desenfocament").

Per tant, són la nitidesa i la profunditat de camp –en aquest ordre- les dues característiques que hauran de ser considerades per l'alumne/a –i el corrector/a- com les dues característiques formals més definitòries del grup f/64 i al voltant de les quals pot versar gran part del desenvolupament expositiu.

[aproximadament 3 punts]

Altres característiques formals del grup f/64 que es poden deduir mitjançant l'anàlisi directe de les fotografies D, E, F, G, H, I o per oposició a les fotografies A, B, C (i/o negació de les característiques del Pictorialisme, de les quals ens parla el text) són, per exemple:

- absència de desenfocament (en oposició al desenfocament pictorialista).
- interès pel detall.
- gran hiperrealisme (en oposició al pictorialista rebuig d'allò real).
- interès per la representació de temes diversos (en oposició a l'interès pels temes populars de la tradició artística en el Pictorialisme).

- interès per allò orgànic i per l'entorn en general.
- interès pels materials i les textures d'allò fotografiat.
- simbiosi entre abstracció i figuració.
- absència "d'efectes especials" exclusius de la pintura (en oposició a les influències pictòriques que utilitza el Pictorialisme).

Es valorarà molt positivament l'abundant utilització de **terminologia pròpia de la matèria** i parcialment, fins i tot, si les deduccions no són del tot exactes.

Es valorarà molt positivament també qualsevol **anàlisi convencional d'imatges fotogràfiques**, com ara: recursos tècnics que es puguin deduir (a més a més de l'esmentat ús de diafragmes tancats), elements visuals (formes, tonalitats, textures), relacions compositives, valor expressiu, etc. (4 punts)

77. PAU 2001 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

OPCIÓ B

Exemple de reflexió a partir del text *Fogonazos* (1997) de Luis Navarro.

A) Reflexió a l'entorn de la renovació de les institucions museístiques, les noves funcions dels museus i l'art al carrer.

Denotar la transformació que s'ha produït en els museus en el trànsit de la modernitat a la postmodernitat, tant pel que fa a l'arquitectura d'aquestes institucions - com és el cas del Museu d'Art Contemporani de Barcelona o el Guggenheim de Bilbao- com pel que es refereix al museu com a mitjà de masses, la *mise-en-scène* espectacular i la exuberància operàtica. Amb relació a la popularització de l'art, el museus plantegen activitats educatives, cicles de debat, etc., desplaçant-se cap a una institució més pròxima a l'espai de l'espectacle i de l'entreteniment de masses.
Hi ha comportaments artístics que han denotat de forma més directa la seva resistència al museu o a la museització – grups com Fluxus, el *happening*, l'art efímer – i d'altres que per els seus propòsits projectuals són difícilment museitzables, com el *land art* . Especialment en el primer cas, i tal com indica Luis Navarro en el seu text parlant del *graffiti*, plantegen dilemes en quant a la naturalesa de les obres i la forma en que poden ésser presentades o plantejades a l'espectador. La posada en escena es a cops, la presentació documentada d'un esdeveniment artístic puntual que sols pot ser transmès a partir de les fotografies o vídeos que han estat preses no com a obra sinó com a document.

Es valorarà la precisió i fluïdesa en l'ús de la terminologia, així com la capacitat deductiva i d'atenció, la comprensió i la justificació de les pròpies afirmacions.

B) Proposta d'intervenció urbana
Es valorarà la capacitat imaginativa, la previsió dels resultats, la capacitat d'establir interrelacions entre els diferents llenguatges de la matèria: text, so, imatge, etc. La capacitat expressiva i comunicativa a través d'imatges dins el context creatiu i la justificació de les pròpies decisions.
En el projecte es valorarà la capacitat resolutiva. L'aplicació metodològica i tècnica, el procés de realització, l'execució correcta i la capacitat imaginativa, expressiva i comunicativa .

78. PAU 2001 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

79. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció B)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

80. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 1

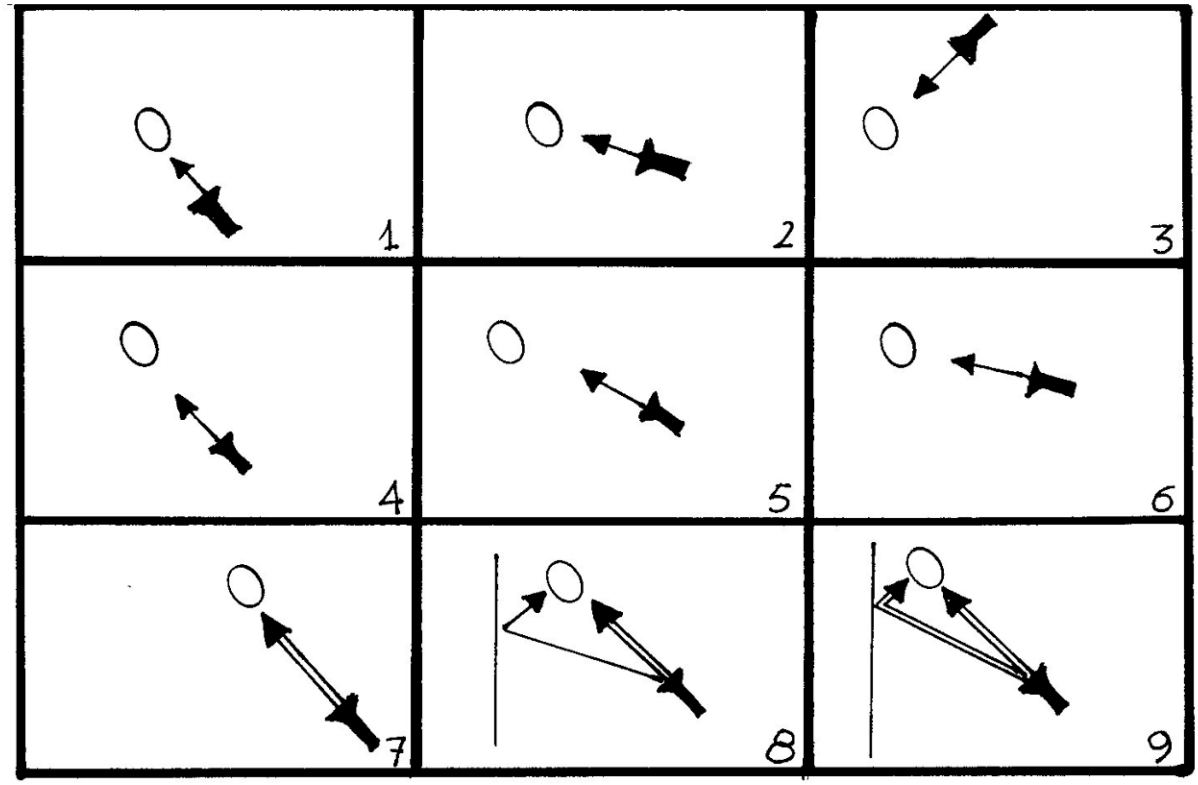
Exercici 1 (3 punts) Poden escollir 3 de les 9 solucions següents:

Fotografies 1,2,3: Efecte de moure la llum lateralment fins a situar-la gairebé a darrera del objecte fotografiat.

Fotografies 4,5,6: Efecte de moure la llum diagonalment d'un costat a l 'altre de la cara (Entre la posició 4 i la 6 hi pot haver una diferència aproximada de 90º).

Fotografies 7,8,9: El focus emissor de llum directa queda immòbil i varia la potència de la llum reflexada (de la fotografia 7 amb molt poca llum reflexada a la 9 amb molta llum reflexada) Observació: També seria correcte si la llum reflexada es substituís per un segon punt de llum menys potent que el principal

S' adjunta un possible croquis.

81. PAU 2000 · Setembre · Sèrie 6 · Exercici 2 (Opció A)

Exercici 2 (7 punts)

Opció A.

Es valorarà amb un màxim de 7 punts:

- Claredat en la concepció global del dibuix.
- Distribució equilibrada i progressiva de les tres fases de la ilustració seqüenciada.
- Fidelitat al significat del text.
- Originalitat i voluntat de trobar solucions agosarades.
- Capacitat per utilitzar els recursos gràfics de forma comunicativa.
- Habilitats en el dibuix.

82. PAU 2000 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

Exercici 2

OPCIÓ A

2.A.I. Veure solució gràfica.

2.A.II. Veure solució gràfica.

2.A.III. La realització de còpies per contacte de les pel·lícules fotogràfiques constitueix el sistema més econòmic per decidir quins negatius s'han d'ampliar.
Les petites variacions de contrast, exposició, composició i figura que no s'aprecien als negatius, es distingeixen bé en la fulla de contactes, a més aquest full, arxivat pot servir de registre permanent.

OPCIÓ B

2.B.I. Context històric: Revolució Russa 1918-1924. El moviment artístic: Constructivisme. Els trets fonamentals són: l'art com a valor funcional i l'artista com a constructor de la realitat i apropament de l'art al poble.

2.B.II. Pintura, escultura, fotografia i cinema utilitzats com a mitjà de propaganda, publicitat i mitjans ideològics de cohesió social, degut a les circumstàncies del moment. Especificar aquests punts en l'espai que es demana.

83. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.

84. PAU 2000 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

Solució no disponible: la pauta oficial no la inclou o no s'ha pogut localitzar.